D92

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, October 29, 2002

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

Dėp.(LK)2766

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 43 (2746) 2002 OCTOBER-SPALIS 29 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr. kaina – $1

Išeinančiųjų pėdsakai

Išeivijoje amžinybėn iškeliaujančių skaičiai kaskart didėja. Nebe retai su viskuo atsisveikina net keli per savaitę. Tai matant šalia liūdesio ir pajuokaujama. Girdi, lietuviai ir po mirties yra solidarūs, arba – po vieną bijo eiti...

KAIP ten bebūtų, išeinantieji palieka vienokius ar kitokius ženklus. Artimieji prisimena juos maldose, pavarto albumus, kur išlikusios nuotraukos paliudija jų buvusio gyvenimo dienas, vertingesni tampa ir jų rašyti laiškai, palikti asmeniniai, prisiminimus stiprinantys daikteliai. Pagaliau jų šuolį amžinybėn paženklina ir pastatyti paminklai su iškaltais vardais ir datomis. Kai kurie dar gyvi būdami pasistatydina antkapinius paminklus, lyg pasiruošia tai didžiajai permainai. Tikriausiai yra įvairių priežasčių, kodėl taip daroma. Tačiau tokie reiškiniai niekam neužkliūva, niekas nesistebi, jei žmogus nori matyti vietą, kur jo palaikai bus palaidoti. Nemažai gyvųjų betgi statosi sau ir kitokius paminklus, kurių apimtis labai plati ir išvaizda įvairi. Tai atlikti gerieji darbai darbeliai šeimai, visuomenei, tautai ar žmonijai. Tokie palikti pėdsakai ne tik rodo pavyzdį bendraamžiams, bet ir teigiamai paskatinančiai veikia ateinančias kartas, kursiančias visokeriopą gyvenimo gerovę. Kalbant apie savo reikšmės ir prasmės neprarandančius geruosius darbus, vadinamuosius įsiamžinimus itin prisimintini yra testamentuose įrašomi palikimai lietuviškam gyvenimui išeivijoje stiprinti arba ir laisvos Lietuvos projektams paremti. Ta linkme jau vis smarkiau judama, ir spaudoje skelbiamus palikimų pranešimus belieka tik sveikinti. Kartais labdaros ar gerų darbų naudai atsisakoma net brangesnių antkapinių paminklų. Tai vis paskatinantys pavyzdžiai ieškant įsiamžinimo būdų, pirmumą teikiant dvasinėm vertybėm.

KAIP priimta, amžinybėn iškeliaujantieji yra palydimi atsisveikinimo kalbomis bei spaudoje skelbiamais nekrologais. Žymesnieji veikėjai prisimenami ir pagerbiami platesniais jų gyvenimo bei darbų aprašymais, iš kurių net atskiros knygos – monografijos sudaromos. Taip statomi tie kultūriniai raštijos paminklai, išliekantys žymiai ilgiau, negu tvirtai atrodantis granitas. Visa tai prasminga ir gražu. Mirusiųjų prisiminimai, kokiu būdu jie bebūtų išreiškiami, tarsi papildo dar amžinybėn neiškeliavusių gyvenimus, savitai per dabartį jungia praeitį su ateitimi. Tačiau kalbant ar rašant apie mirusiuosius nereikėtų persistengti, nereikėtų didinti, kas jau nebepadidinama, nereikėtų puošti puošnumo, blizginti blizgėjimo. Mirusiųjų nuopelnai kartais taip išdėstomi, kad būtų pagrindo suabejoti, ar tikrai čia apie tą patį velionį kalbama. Reikia sutikti, kad tai pasidaro ne "iš blogos valios", kai užsimojama pareikšti pagarbą ar gailestį tokios netekties proga. Bet vis dėlto dalykas, per daug nuo tikrovės nenutolęs, yra gražesnis ir rimčiau atrodo. Santūrumas išreiškiant pagarbą ir meilę ne kenkia, bet padeda. Plačios apžvalgos apie mirusius žymūnus tampa dalimi ir tautos istorijos, kurioje dėstomi faktai turi atitikti tikrovę. Kitaip pateikta medžiaga prarastų savo vertę. Kalbant iš viso apie tuos įsiamžinimo paminklus, prisimintina ir tai, kad žemiškųjų nuopelnų kraitis, koks įspūdingas ir didelis jis bebūtų, tėra mažas žiupsnelis palyginus su nuopelnais, atitinkančiais amžinybės sampratą, pagrįstą tikru ir teisingu gyvenimo prasmės suvokimu ir pripažinimu. Apie tai pamąstyti ypač verta Vėlinių dieną, degant žvakutes prie kapo, įprastu būdu sukalbant Amžiną atilsį... **Č.S.**

Ilsėkitės ramybėje! Amžinoji šviesa jums tešviečia! Garbės vainikai – tiems, kurie jo verti **Iliustracija dail. L. Ločerio**

KANADOS ĮVYKIAI

Daugėja užsienio studentų

Jauni amerikiečiai, viliojami žemesnių kainų už mokslą, aukšto akademinio lygio bei gražios ir saugios universitetų aplinkos, vis labiau linksta keliauti į netolimą "užsienį" – Kanadą. Kanados ambasada Vašingtone, DC, apskaičiavo, kad JAV piliečių skaičius Kanados universitetuose per paskutinius trejus metus pašoko 86% iki 5,000. Montrealio McGill universitete studijuoja 1,600 amerikiečių. Užsienio studentams šiame universitete mokslas kainuoja $(Cdn)11,000; už butą ir maistą prisideda dar $(Cdn)8,000. Tai gana pigu, palyginus su JAV mokslo kaina. Pagal JAV Švietimo departamento statistiką 2000/01 metais valstijų išlaikomuose universitetuose *tų valstijų* gyventojams metinis mokslo kainos vidurkis, įskaitant butą ir maistą, buvo maždaug $(Cdn.)14,000, tačiau privačiuose JAV universitetuose ši kaina pakyla net iki $(Cdn)35,000. Visi didesni Kanados universitetai, kaip McGill, Toronto, Br. Kolumbijos, pradėjo intensyvinti pastangas atsikviesti daugiau amerikiečių studentų į savo universitetus. Toronto universiteto studentų verbavimo direktorė Florence Silver pastebėjo, kad iki šiol kanadiečių universitetai neužtenkamai reklamavosi JAV-jose, bet ir tai Toronto universitete amerikiečių studentų skaičius pakilo nuo 141 per metus iki 229 šiais metais.

Kanados gimnazijos, kurių biudžetus pastaruoju metu gana smarkiai apkarpė politikai, surado naują pinigų aruodą: užsienio moksleivius, kurių kiekvienas už mokslą Kanadoje kasmet užmoka apie $10,000 (įskaitant pragyvenimo išlaidas, apie $30,000 įplaukia į vietos ekonomiką). 2001 metų gruodį Kanados vidurinėse mokyklose buvo 31,568 užsienio moksleiviai, 30% daugiau negu 1999 metais. Vien tik Toronte jų paaugo nuo 140 iki 560. Kanados pilietybės ir imigracijos ministeris Denis Coderre žada ateityje bendradarbiauti su provincijomis, kad pritrauktų dar daugiau užsienio moksleivių.

Moksleivius užsienyje studijomis Kanadoje mėgina sudominti privati, nepelno, organizacija, vardu *Canadian Education Cerntre Network*, kuri ruošia 17-je valstybių vadinamąsias "švietimo muges", kuriose pa-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Kodėl klastojama Lietuvos istorija? I

Lietuvoje rengiamoje visuotinėje enciklopedijoje vyrauja prosovietinė linkmė daugelyje rašinių

DR. MARTYNAS PURVINAS

ARCHITEKTĖ MARIJA PURVINIENĖ

Dabar leidžiamą Lietuvoje *Visuotinę lietuvių enciklopediją* (VLE) galima laikyti svarbiausia nepriklausomos Lietuvos knyga. Nebevaržant sovietinės cenzūros draudimams, joje pateikiama žinių apie visą pasaulį santrauka. VLE rašoma apie Afriką ir Ameriką, apie žvaigždes ir apie vabalus, apie daugybę kitų dalykų.

Tiesa, šiais laikais daugelį tų žinių galima rasti kitų šalių enciklopedijose, internete bei kitur. Mums svarbesnės atrodo žinios apie Lietuvą, kurių neaptiksime svetur išleistuose veikaluose.

Daugiatomę VLE daugelį metų rengė ištisa autorių bei leidėjų armija, išlaikoma valstybės lėšomis. Jos vadovų sąraše aptiksime daug žymių Lietuvos žmonių, daugelio sričių atstovus. Tad VLE laikome oficialiu Lietuvos leidiniu, atspindinčiu dabartines oficialias mūsų valstybės nuostatas. Tai nelyg koks pasaulietiškasis katekizmas, kuriame pateikiamos LR piliečiams tinkamos žinios. Ištisus dešimtmečius VLE bus remiamasi kaip oficialiu veikalu, rimtesniu už pavienių autorių knygas su privačiomis spėlionėmis ir subjektyviais teiginiais.

Tad kaip tame oficialiame veikale apibūdinama Lietuvos istorija po 1944 metų?

Nuo Atgimimo laikų bene visiems žinoma, kad sovietinė okupacija buvo didžiausias perversmas Lietuvos istorijoje. 1944 m. (kaip ir 1940 m. birželio 15 d.) mūsų kraštą ne šiaip užėmė eiliniai okupantai, kurių per šimtmečius būta nemažai. Tada Lietuvą užgriuvo totalitarinis režimas, užsimojęs viską perdaryti savaip, sugriauti per šimtmečius susiklosčiusį krašto gyvenimą, vietos tradicijas bei savitumus. To nesiėmė daryti nei carinė Rusija, taip nuosekliai visų gyvenimo sričių nepajėgė pertvarkyti nei naciai. Tik sovietinis režimas ėmėsi pertvarkyti pačius ūkio bei visuomenės gyvenimo pagrindus – likvidavo privačią nuosavybę bei verslą, naikino tradicinę visuomenės sanklodą.

Kaip visa tai atspindėta VLE I tome? Beveik viskas nutylėta ar sumeluota. Antai, VLE I tome pateikiami Lietuvos atskirų administracinių teritorinių vienetų (apskričių, rajonų ir kt.) aprašymai. Tokiuose straipsniuose turėtų būti apibūdinta atskirų Lietuvos dalių raida, jų likimas sovietmečiu. Deja, VLE I tomo tokiuose straipsniuose tik smulkmeniškai išvardinama, kada ir kaip pakeistos tokių rajonų ribos sovietmečiu, nutylint svarbiausius to laiko įvykius, pakeitusius daugelio gyventojų likimus. VLE I tomo skaitytojas taip ir nesužinos, kur uoliau vykdyta sovietinė kolektyvizacija, kuriame rajone ar apskrityje buvo daugiau "išbuožinta" tvarkingų ūkininkų, kur aršiau vykdytas vienkiemių naikinimas, kiek žmonių ištremta iš vieno ar kito rajono, kaip keitėsi gyventojų sąstatas (lietuviams bėgant iš kaimų į miestus, įsikuriant kolonistams iš Rytų ir t.t.) ir daugelio kitų svarbiausių dalykų. Nenurodomi sovietinių pertvarkymų mastai ir pobūdis (buvę nevienodais atskirose Lietuvos dalyse). Taip nutylint visus skaudžius dalykus, sukuriamas labai nugludintas klestinčio ir ramaus gyvenimo vaizdas, nelyg kokioje civilizuotoje ir laisvoje šalyje (kur nei nekvepia kokia

(Nukelta į 2-rą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Nauja ambasadorė Kanadoje

Spalio 17 d. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus įteikė skiriamuosius raštus naujai Lietuvos nepaprastajai ir įgaliotajai ambasadorei Kanadoje Sigutei Jakštonytei. Kaip rašo ELTA/-LGTIC, ji diplomatinės atstovybės Otavoje vadovės pareigas pradėjo eiti spalio 21 d.

S. Jakštonytė pastaruoju metu vadovavo Užsienio reikalų ministerijos Teisės ir tarptautinių sutarčių departamentui, kuriame prieš 10 metų pradėjo savo diplomatinę karjerą. Ji yra buvusi pirmaja sekretore Lietuvos ambasadoje Vašingtone bei Lietuvos misijos Europos sąjungoje patarėja.

Tikisi JAV prezidento vizito

Lapkričio pabaigoje laukiama JAV prezidento George W. Bush apsilankymo Lietuvoje, rašo ELTA/LGTIC. Jo vizito ir saugumo užtikrinimo vizito metu programai numatyta, kad reikės skirti 1.082 mln. litų. Lėšos bus skiriamos iš Privatizavimo fondo.

Tikimasi, kad G. Bush į Lietuvą galėtų atvykti lapkričio 23 d. po ŠAS viršūnių susitikimo Prahoje. Jis Vilniuje viešėtų pusdienį, susitiktų su trijų Baltijos valstybių prezidentais.

Jungtinių Tautų savaitė

Spalio 17 d. prasidėjo Jungtinių Tautų savaitė, per kurią minimas šios organizacijos veiklos Lietuvoje dešimtmetis. Ta proga spalio 19 d. buvo pristatyti JT plėtros programos ir pasaulio aplinkos fondo Mažųjų projektų programos du remti ir sėkmingai įgyvendinti projektai, rašo ELTA/LGTIC.

Pirmasis buvo Ukmergės rajone, Jakutiškių kaime bendruomenės ir mokyklos pastangomis kultūros namų ir bibliotekos remontas. Taip pat pastatyta moderni šildymo sistema, naudojanti biokurą, apšildanti kultūros namus ir būsimą naujos mokyklos pastatą. Vilniuje buvo įgyvendintas projektas "Energijos vartojimo efektyvumo skatinimas daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose". Įdiegta energetikos vadybos sistema sutaupo iki penktadalio išlaidų, skirtų butų šildymui bei mažina oro taršą iki 15%.

JAV senatorius Lietuvoje

Spalio 19 d. Lietuvoje lankėsi JAV senatorius Richard C. Shelby su delegacija. Kaip praneša ELTA/LGTIC, vizito tikslas – susipažinti su Lietuva, jos pastaruųjų metų pasiekimais, pasirengimo narystei ŠAS žiniomis bei daroma ekonomine pažanga. Tai trečiasis senatoriaus apsilankymas Lietuvoje.

Susitikime su prezidentu Valdu Adamkumi aptartos galimybės, kaip aktyviau plėtoti dvišalį ekonominį bendradarbiavimą, pasikeista nuomonėmis apie Lietuvos investicinį klimatą. Svečias taip pat domėjosi Lietuvos ekonomikos būkle, privatizacijos procesu, tautinių mažumų klausimu.

Pasisakė dėl Karaliaučiaus

Lietuvos seimo pirmininkas Artūras Paulauskas dalyvavo Briuselyje spalio viduryje įvykusiame Europos, Lietuvos, Lenkijos, Rusijos parlamentų vadovų pasitarime Karaliaučiaus klausimu. Kaip skelbia ELTA/LGTIC, susitikime jis pabrėžė, kad "tik per visavertės Lietuvos narystės Europos sąjungoje ir Šengeno erdvėje prizmę" gali būti sprendžiama Karaliaučiaus srities problema.

Seimo pirmininkas teigė, jog Lietuva, baigusi derybinį skyrių su ES, įsipareigojus įvesti vizas, privalo tai įvykdyti, nes siekia savo tikslo – tapti ES nare, prisijungti prie Šengeno erdvės. Jo manymu, naujų konsulatų atidarymas, daugkartinių nebrangių vizų srities gyventojams išdavimas būtų daug naudingesnis dalykas negu "užplombuoti beviziai traukiniai". Jis kategoriškai pasisakė, jog bevizio traukinio važiavimas per Lietuvos teritoriją trukdytų prisijungti prie Šengeno sutarties ir "negali būti jokių svarstymų apie tai šiandien, tol, kol mes neįstoję į ES, kol neprisijungę prie Šengeno sutarties".

"Infobalt" konferencija

Ketvirtoji "Infobalt" tarptautinė konferencija – "Informacinė visuomenė 2002: kuriant modernaus darbo ir prekybos zoną" – vyko Vilniuje spalio 21 d. Ji įtraukta į svarbiausių Europos sąjungos informaacinės viusomenės renginių sąrašą, praneša ELTA/LGTIC. Konferencijoje kalbėjęs vyriausiasis Lietuvos euroderybininkas Petras Auštrevičius pabrėžė, jog Lietuvos ir kitų kandidačių į Europos sąjungą (ES) "laukia ambicinga užduotis – kuo labiau priartėti prie ES šalių lygio informacinės visuomenės srityje". Jo teigimu, ES atveria Lietuvai naujas galimybes pritraukti investicijas informacinės bei telekomunikacinės technologijos (ITT) srityje, plėsti įvairias žinybas, pasinaudoti patyrusių žinovų patirtimi, organizuoti mokymus bei plėtoti paslaugas.

Naujojoje Europos komisijos ataskaitoje teigiamai įvertinta Lietuvos 2001-2002 m. veikla ITT srityje. Tačiau P. Auštrevičius pabrėžė, kad toliau būtina užtikrinti poįstatyminių aktų suderinimą bei administracinių gebėjimų stiprinimą.

"Infobalt" organizacijos atstovus bei svečius iš Europos komisijos, Pasaulio banko, Pasaulio prekybos organizacijos spalio 22 d. priėmė prezidentas Valdas Adamkus. Su jais buvo aptartos informacinės visuomenės bei telekomunikacijų rinkos plėtros perspektyvos. **RSJ**

Šiame numeryje

Išeinančiųjų pėdsakai
Žemiškųjų nuopelnų kraitis tėra mažas žiupsnelis

Kodėl klastojama Lietuvos istorija? I
Skaitytojas taip ir nesužinos, kur vykdyta sovietinė kolektyvizacija

Ne liūdesyje, bet pasiryžime
Jos jautriai pasidalino savo brangiais prisiminimais apie Adelę

Apie ką nerašo "Lietuvos rytas"?
Be atlygio 6 dienas talkino kaimo žmonėms

Rinkimai ir žiniasklaidos vaidmuo
Ar sužinosime apie kandidatų atsakingumą, biografijų tikslumą?

Poezija angliška, širdis lietuviška
Užmezgiau ryšius ir su kita puse prarastų giminių

Kur tarpukario Lietuvos istorija anglų kalba?
Kodėl mes tokie nerangūs ir neaprašome svarbių įvykių?

Grįžtame į "Aukso slėnį"
Po tiek daug metų ir vėl susitiko prie savo pirmosios mokyklos

"Aukštaitijos žibintas"
Didelės asmenybės palieka gilius pėdsakus

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com
PAP Registration No. 09408. CPM 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.
We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

Ne liūdesyje, bet pasiryžime

Adelės Dirsytės mirties metines minint Kaune

Adelė Dirsytė, Sibiro tremtinė ir kankinė, kurios šventumo tyrimo byla yra oficialiai pradėta, visiškai išsekus jėgoms, mirė tolimame Chabarovske 1955 metų rugsėjo 26 d. Minint jos mirties metines, Lietuvos katalikų mokslo akademijos Kauno skyrius ir Vytauto Didžiojo universiteto katalikų teologijos fakultetas (kuriame studijas sėkmingai baigė Adelė) rugsėjo 27 d. surengė paminėjimą.

Fakulteto koplyčioje šv. Mišias atnašavo vizituojantis profesorius kun. dr. Kęstutis Trimakas, Dirsytės Sibire sukurtą maldaknygę išvertęs į anglų kalbą ir tuo pravėręs vartus jai pasklisti po pasaulį. Tinkamose Mišių vietose buvo įterptos jos parašytos tremtinių maldos. Celebrantas teigė, jog ji pati savo kančia dalyvauja su mumis šioje Kristaus Aukoje. Savo laiške iš Sibiro Adelė rašė: "O daug daug naujų auklėjimo minčių nešiojuos savo sieloj, ateičiai daug jų gimsta (...) Labai noriu mokytojauti". Kun. Trimakas teigė, kad Sibire mirusi, mokytojauti žemėje nebegalėjo, bet Dievas pildo jos Troškimą dabar iš Dangaus. Ji yra mums Dievo duota mokytoja: iš Dangaus Dievo Žodis moko mus per ją, Jo galia nugalėjusią baisią Sibiro kančią. Pamaldose dvelkė gili susikaupimo dvasia.

Teologijos fakulteto dekanas mons. dr. Vytautas S. Vaičiūnas šiame renginyje negalėjo dalyvauti dėl kitų įsipareigojimų. Katalikų mokslo akademijos Kauno skyriaus pirmininkas dr. Mindaugas Bloznelis vadovavo pasitarimui dėl tolimesnės veiklos. Juk artėja 50 metų sukaktis nuo tos datos, kada Dirsytės ranka buvo parašyta maldaknygė *Marija, gelbėk mus* (1953 m. vasario 16 d.).

Šiaurės Amerikos ateitininkų dvasios vadovas kun. dr. K. Trimakas pranešė, jog to krašto ateitininkų taryba jau vykdo savo sudarytą 2002/2003 metų veiklos programą, kurios pagrindinis tikslas yra persiimti šios iškilios ateitininkės dvasia (ji buvo ištremta į Sibirą kaip tik už ateitininkišką veiklą, ugdant jaunuomenėje katalikišką ir tautinę dvasią), supažindinti išeivijos visuomenę su ja, platinti Sibiro maldaknygę.

Ateitininkai JAV-se jau pradėjo rinkti parašus peticijai ieškoti Dirsytės palaikų ir juos pergabenti į Lietuvą. Š. Amerikos ateitininkai jau užsakė *Marija, gelbėk mus* maldaknygės naują laidą ir dalinsis ja su Lietuvos ateitininkais, kad ji būtų platinama ir išeivijoje, ir Lietuvoje. Iš JAV gauta žinia, kad JAV Lietuvių bendruomenės taryba savo suvažiavime Vašingtone pritarė ateitininkų darbui ir priėmė rezoliuciją prisidėti prie parašų vajaus tai peticijai.

Šiame pasitarime dalyvavęs Ateitininkų federacijos pirmininkas Vidas Abraitis pareiškė, jog Lietuvos ateitininkai planuoja prisidėti prie parašų rinkimo vajaus peticijai, o kiti pasiūlymai bus perduoti Kaune įvykstančiame Lietuvos ateitininkų kuopų globėjų suvažiavimui rugsėjo 28-29 d.d. Vilniaus krašto ateitininkų pirmininkas Liūtauras Serapinas paminėjo, jog jie jau yra sudarę panašias veiklos gaires. Jo draugas Rytis pasidžiaugė vienu gražiu pavyzdžiu: kiekvieną ketvirtadienį vienoje Vilniaus šventovėje meldžiamasi, kad Adelė Dirsytė būtų paskelbta palaimintąja.

Tremtį pats išgyvenęs ateitininkijos veikėjas Petras Pliumpa pabrėžė spontaniškai iš širdies kylančios (taip, kaip Dirsytės) maldos reikšmę: jos dvasia yra taip labai reikalinga šiuo metu, šiose sąlygose, kurios, nors nėra taip smurtu priešingos, kaip Sibire anuomet, vis dėlto čia dabar yra subtiliai gal dar pavojingesnės.

Dr. Bloznelis pranešė, kad Lietuvos katalikų mokslo akademija spaudai ruošia monografiją apie šią didžiąją Sibiro tremtinę. Knyga turėtų būti išspausdinta prieš jubiliejinę 2003 metų vasario 16 dieną.

Mons. dr. Vytautas Kazlauskas, kuris pirmas per Vatikano radiją sovietų okupuotai Lietuvai pranešė apie Sibiro maldaknygę, paaiškino apie kliūtis išspausdinti naują Sibiro maldaknygės laidą italų kalba (tame krašte nebedaug lietuvių).

Domas Akstinas skatino visus skirti laiką, dėmesį ir jėgas, kad Adelė Dirsytė, per mažai žinoma, būtų kuo plačiau pagarsinta. Jis pats vadovaudamas *Atminties* leidyklai, pasirūpino jos laiškų rinkinio išspausdinimu 2000 metais ir naujausia Sibiro maldaknygės laida 2001 metais.

Susirinkusiųjų tarpe buvo kelios kartu su Adele Sibire kalėjusios, gyvos jos nepalaužiamos dvasios liudininkės: tai Pranė Vaišnorienė, Zinaida Bujanauskienė, Aleksandra Čiurlienė, Aldona Draudnikienė ir Elvyra Pliupelytė. Susirinkusiems atidžiai besiklausant, jos jautriai pasidalino savo brangiais prisiminimais apie Adelę, kartu su jomis nešusią sunkią ir skaudžią tremties naštą.

Adelės Dirsytės mirties metinės nepraėjo liūdesyje. Ji pati perdavė viltį ir pasiryžimą, nes jos pačios gyvenimas, mintys ir pavyzdys dvelkė Kristaus prisikėlimo galybe. Ta pačia dvasia užsidegė ir tie, kurie dalyvavo šiame jai prisiminti skirtame susikaupime.

A. Dirsytės gerbėjas

Į Sibiro tremtinės-kankinės Adelės Dirsytės mirties sukakties paminėjimą Kaune susirinkusios jos tremties draugės. Iš kairės: Elvyra Pliuplytė, Aldona Draudnikienė, Pranė Vaišnorienė, Aleksandra Čiurlienė ir Zinaida Bujanauskienė, kartu su šv. Mišių auką atnašavusiu kun. dr. Kęstučiu Trimaku, Sibiro tremtinių maldaknygės vertėju į anglų kalbą

• **Kas gi esame, jeigu ne pasiuntiniai, kurie neša užantspauduotas dovanas nepažįstamiem žmonėm?** **(Raabe)**

Užupio "Angelas" Vilniuje **Nuotr. G. Kurpio**

Kodėl klastojama Lietuvos istorija? I

(Atkelta iš 1-mo psl.)

okupacija ar totalitarinio režimo priespauda). Taip VLE I tomo skaitytojams peršama suklastota Lietuvos istorijos versija, tęsianti sovietinės propagandos tradicijas.

VLE I tome pateikiama gal 40 straipsnių apie Lietuvos miestelius ir kaimus (nuo Ablingos iki Ariškių). Kai kuriuose jų išsamiau apibūdinama senoji istorija, nurodomi bažnyčios ar dvaro pastatų statybos metai. Tačiau visuose tuose straipsniuose pasistengta nieko blogo nerašyti apie sovietmetį – nepaminimi didieji pokyčiai okupuotame krašte, jų vietinės apraiškos. Užtat beveik visur pabrėžtinai nurodomos Stalino ar vėlesniais laikais įsteigtos bibliotekos ar kultūros namai. Tai vėl pagyros sovietams, atseit, atėję išlaisvintojai tamsiame ir neraštingame krašte skleidė šviesą ir gėrį. Tik neužsimenama, kuo iš tiesų buvo anuometinės bibliotekos ir kultūros namai (B. Kviklio *Mūsų Lietuvoje* tiesiai vadinti bolševikinės propagandos įstaigomis).

Tos bibliotekos buvo įsteigtos ne tam, kad jose skaitytų A. Šapokos *Lietuvos istoriją,* V. Kudirkos ar J. Basanavičiaus raštus – ten žmonėms piršta visai kita literatūra. Tad anuometinis bibliotekų, kultūros namų bei mokyklų steigimas anaiptol nebuvo labdaringa sovietų valdžios akcija, o ilgamečio (ir galop gana sėkmingo) darbo pradžia sovietizuojant krašto žmones. Tik VLE I tome tos sureikšmintos ir nekomentuojamos datos tampa dar viena istorijos klastojimo priemone – nurodoma kaip svarbiausius tų gyvenviečių istorijos įvykius, (o nutylima ilgaamžė vietovių istorija – sukilimai prieš carinę okupaciją, knygnešiai, daraktoriai, kaimų mokyklos, lietuviškos draugijos ir visa kita veikla iki 1940 m. birželio 15 d.

Straipsnyje *Agluonėnai* visai neužsimenama apie tos Klaipėdos krašto gyvenvietės likimą sovietmečiu – senųjų gyventojų išstūmimą, tradicinio gyvenimo baigtį, naujųjų kolonistų įsikūrimą pokariu. Tas VLE I tomo straipsnis lyg aprašo ilgaamžį ir ramų gyvenimą kokioje nors taikingoje ir civilizuotoje Šveicarijoje, atseit, Klaipėdos krašte nebuvę jokių istorinių kataklizmų, jokių okupacijų, sovietinio genocido bei etnocido Mažojoje Lietuvoje. Visa tai kruopščiai nutylėta, o Lietuvos skaitytojams pateikiamas pagal sovietinės propagandos metodus suklastotas nulaistytas vaizdelis.

VLE I tome pastebėjome ir rimtų specialistų parengtų straipsnių apie Lietuvos partizanus. Tačiau kituose straipsniuose taip iškreiptai vaizduojamas sovietmetis, kad nebeįmanoma suprasti dėl ko tie partizanai kovojo ir žuvo. Juk VLE I tome vaizduojama, kad nebuvę prieš ką ir dėl ko kovoti – pokariu nevykę nieko blogo. Gal norėta pasityčioti iš tų partizanų, atseit, tie nesusipratėliai kovojo prieš bibliotekų, mokyklų, kultūros namų, apylinkės centrų ir fabrikų steigimą vargingoje Lietuvoje, priešinosi puikiosios sovietinės architektūros kūrimui. Gal tie straipsniai įterpti į VLE I tomą tik kaip "figos lapelis" – raminant senstančius antisovietinio pasipriešinimo dalyvius, pridengiant daugelyje straipsnių kyšančias akivaizdžias sovietmečio istorijos klastotes.

O kaip VLE I tome apibūdintos Lietuvos miestų netektys sovietmečiu? Beveik niekaip.

Tik Akmenės aprašyme nurodytas 1948 m. susprogdintas Laisvės paminklas (nieko nerašoma apie miesto sovietinį perdirbimą).

Atseit, Alytui sovietinės okupacijos metais sekėsi tiesiog puikiai – miestas plėstas pagal projektus, suformuotas naujas centras, pastatyta gyvenamųjų rajonų, visuomeninių pastatų (tiesa, čia kukliai nurodyti naujesni statiniai). Viskas kaip iš sovietinio propagandinio lapelio – gyvenome puikiai, viskas ėjo tik geryn, nebuvę jokių perversmų, netekčių ir problemų...

Dar juokingiau aprašyti Anykščiai: sovietinės okupacijos metais išsiplėtė vyno gamyba, pastatyti fabrikai, miestas buvo apskrities ir rajono centru. Prie Anykščių architektūros aprašymo įbrukama mažareikšmė "buhalterija" – yra žemesnių, yra aukštesnių namų. Kukliai nutylima, kad tais 4 – 5 aukštų sekcijiniais namais sovietmečiu sudarkytas jaukusis Anykščių senamiestis, jo vietoje įsteigtas naujas sovietinis miestas, šluojamos nekenčiamos praeities liekanos. Vardinami XX š. II pusės žymesni statiniai – kartu suplakant sovietmečiu ir nepriklausomybės metais statytus dalykus. Neužsimenama apie dramatišką A. Baranausko paminklo priešistorę.

Dabar garsinama korupcija – ne vien naujojo kapitalizmo kūdikis. Ir sovietmečiu daug kas prekiavo savo padėtimi ir galimybėmis. Vadinamuosiuose urbanistikos paminkluose vadinami paminklotvarkos veikėjai už atitinkamą atlyginimą daug ką leisdavo pasiturinčioms organizacijoms bei saviems žmonėms. Tik Atgimimo laikais tam imta rimčiau priešintis.

Taip atgimstant Lietuvos nepriklausomybei, anykštėnams teko aršiai ginti Šventosios upės pakrantę ties šventove, kur apsukriems verteivoms buvo leista statytis kepyklą. Kova su Algimantu Miškiniu (dabar vadinamu profesoriumi bei akademiku, VLE nepamainomu autoriumi) tada ritosi iki pat LR Aukščiausiosios tarybos – atkuriamojo seimo. Galop anykštėnai apgynė gražiausią savo miesto vietą ir pastatė ten paminklą vyskupui ir poetui Antanui Baranauskui. Be abejonės, A. Miškinis to savo pralaimėjimo stengiasi neprisiminti, kaip ir kitų sovietmečio darbų – išniekintos kapinių koplyčios, sudarkyto Anykščių senamiesčio ir viso kito.

Taip apsisuko istorijos ratas – buvę sovietmečio veikėjai dabar perrašo Lietuvos istoriją, nuslėpdami savo bendražygių juodus darbus, viso okupacinio režimo nusikaltimus. Jie dabar užpildo VLE puslapius savo rašiniais, reikiama kryptimi pasuka svarbiausią šiandieninės Lietuvos veikalą – VLE. Taip ištisoms būsimųjų mūsų krašto gyventojų kartoms įperšama suklastota istorija – naudinga atitinkamoms jėgoms bei veikėjams.

SPAUDOS BALSAI

Rusai kalbina Lietuvos ministerį

Maskvos dienraštis *Nezavisimaja Gazeta* š.m. rugpjūčio 23 d. laidoje išspausdino ilgoką pokalbį su Lietuvos krašto apsaugos ministeriu L. Linkevičiumi. Įžangoje į pokalbį laikraštis rašo: "Šiandien beveik niekas neabejoja, kad Šiaurės Atlanto sąjunga lapkričio mėn. viršūnių susitikime perkirs buvusios Sovietų Sąjungos sieną ir pagrindinai pakeis geopolitinę padėtį buv. sovietiškoje erdvėje. Po prezidento Vladimiro Putino atėjimo į valdžią Maskva ne tik pašalino savo ankstesnius Lietuvos, Latvijos ir Estijos įstojimui į ŠAS trukdymus, bet ir iš esmės įjungė joms 'žalią šviesą'. Savo neseniai įvykusio Lietuvoje vizito metu RF krašto apsaugos ministeris Sergiej Ivanov faktinai laimino šį kraštą, kad kuo greičiau įstotų į Sąjungą. Apie tai, kaip Vilnius ruošiasi ŠAS narystei ir kokios tame kelyje yra problemos, papasakojo *NG* laikraščiui Lietuvos respublikos krašto apsaugos min. Linas Linkevičius".

Paklaustas, kaip ilgai užtruks Lietuvos kariuomenei pasiekti ŠAS standartus, L. Linkevičius atsakė: "Mūsų planai ir įsipareigojimai nėra paslaptis. Ligi šių metų pabaigos mes ketiname paruošti aukščiausio lygio vieną batalioną, o ligi 2006 metų – greitos reakcijos brigadą. Mes taip pat turėsime šiuolaikines priemones oro erdvei kontroliuoti ir grupes specialistų skirtingose karinėse srityse pilnai atitinkančias visus ŠAS standartus. Visi mūsų planai yra ilgalaikiai ir kol kas viskas vyksta planingai. Lietuvos ginkluotosios pajėgos bus tobulinamos. Pagrindinis dėmesys bus kreipiamas ne į kiekybę, bet į kokybę, kadangi kiekvienas Sąjungos narys turi savo specializaciją. Tai būdinga ne tik ŠAS. Nė vienas kraštas negali būti visose srityse tobulas. Mes tikimės, kad ateityje Lietuva ras savo gilesnės specializacijos sritį, todėl dabar mes turime su savo partneriais aktyvius specialistų pasitarimus".

Vilnius – Lietuvos sostinė?

Š.m. rugsėjo 11-13 d.d. Lietuvos genocido ir rezistencijos tyrimo centro delegacija ir Lenkijos tautinės atminties instituto atstovai Varšuvoje dalyvavo mokslinėje konferencijoje tema *Pasipriešinimas totalitarinėms sistemoms Antrojo pasaulinio karo metu Vilniaus regione*.

Apie šią konferenciją Toronto lenkų dienraštis *Gazeta* š.m. rugsėjo 13-15 d. laidoje rašo: "Pasitarimų metu lietuvių istorikas dr. Algirdas Jakubčionis atkreipė dėmesį į tai, kad 1938-1940 m. tada nepriklausomos Lietuvos kaimynai 'pripratino ją' prie ultimatumų priėminėjimo, kuriuos paeiliui Lietuvai pateikė: 1938 m. Lenkija, 1939 m. hitlerinė Vokietija ir 1940 m. stalininė Sovietų Sąjunga.

Žinomas lenkų-lietuvių santykių tyrinėtojas prof. Piotr Lossowski užprotestavo prieš šių reikalavimų lyginimą. 'Lenkų ultimatumas turėjo tikslą tik ir išimtinai užmegzti normalius diplomatinius ryšius su Lietuva, kai tuo tarpu vokiečių – buvo Klaipėdos atplėšimas nuo Lietuvos, o sovietų ultimatumas buvo faktinas Lietuvos nepriklausomai valstybei mirties sprendimu', – kalbėjo prof. Lossowski, lydimas lenkų konferencijos dalyvių plojimo. Lietuvos istorikai replikavo, kad lenkų ultimatumas buvo labiau žeminantis, negu du sekantieji, nes jo pasekmėje Lietuva turėjo atsisakyti įrašo savo konstitucijoje, kad Vilnius (1920-1930 m. priklausė Lenkijai) yra teisėta jos sostinė. Tai iššaukė jausmingus lenkų dalyvių pasisakymus, kurių vienas tvirtino: 'Vilnius niekad nebuvo Lietuvos sostinė – nebent Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės'".

Pirmieji išeivijos lenkai, kurie sutiko su mintimi, kad Vilnius turi priklausyti Lietuvai, buvo Paryžiaus žurnalo *Kultura* redaktorius J. Giedrojc ir jo bendradarbiai. 1952 m. kun. J. Majewski parašė šiam žurnalui laišką, kuriame ragino lenkus atsisakyti pretenzijų į Vilnių ir Lvovą. Amerikos lenkų suvažiavime jis pareiškė: "Istoriniai faktai nurodo, kad tie miestai niekad nebuvo grynai lenkiški. Tačiau yra faktas, kad dauguma Vilniaus ir Lvovo gyventojų prieš 1939 m. laikė save lenkais. Vis dėlto smarkiai apsirinka tas, kuris tvirtina, kad tie miestai turi būti kada nors Lenkijai grąžinti. (...) Kai įvyks trečias pasaulinis karas ir eventualiai žlugs sovietinė Rusija, mūsų apetitai Lvovui ir Vilniui turėtų visai baigtis. Tegul lietuviai, kurių likimas yra blogesnis negu mūsų, džiaugiasi savo Vilniumi, o Lvove tegul plevėsuoja mėlyna-geltona vėliava."

Po tokio kun. Majewski'o pasisakymo, išspausdinto žurnale *Kultura*, daug lenkų atsisakė jo prenumeratos. Atrodo, kad tokių lenkų dar yra istorikų tarpe.

Lietuva maža, bet laisva

Ryšium su Frankfurte vykstančia knygų muge Vokietijos savaitinis žurnalas *Stern* š.m. rugsėjo 26 d. laidoje išspausdino straipsnį apie šių metų mugės garbės viešnią Lietuvą ir dabartinę jos literatūrą. Straipsnyje, tarp kitko, rašoma: "Nuo 1991 m. Lietuva yra vėl maža, bet laisva, neįprastu sutarimu vadovaujama iš JAV sugrįžusio išeivio Valdo Adamkaus kaip prezidento ir buvusios kompartijos vadovo Algirdo Brazausko kaip min. pirmininko. Krašte vyrauja taika, viskas turi savo tvarką: dideli viršininkai ir plėšikai vėl buvo greičiausi kelyje į viršūnes, o 90-ųjų metų laisvės sąjūdininkai šiandien yra laisvi, bet su tuščiomis rankomis. Lietuva didesnė kaip Bavarija, o jos gyventojai tilptų Berlyne. Lietuvoje yra skoningai atnaujinti miestai ir kaimai, visų pirma sostinė ir baroko perlas Vilnius, kuriame niekas tiksliai nežino kurie rubliniai milionieriai čia išplovė savo pinigus, nes iš valdžios nepakankamo finansavimo tokios prabangos nebūtų. Lietuvos valiuta yra nuostabiai pastovi, kaip viltis į ES narystę. Tačiau visų pirma čia yra daug neįtikėtinai gražių ilgakojų merginų, kokių nėra jokiame kitame Europos krašte." **J.B.**

Vėlinės

Lapkričio vėjas
šiurpina lapų šilką,
gainioja, vaiko
pritvinusį debesį pilką.
Vėlinių dieną
į namus grįžta vėlės,
jų kapus
puošia rudenio gėlės.

Krūpsi lapeliai
balto chrizantemos žiedo,
virpantys lašeliai
tyliai ant kapo rieda.
Žvelgiam į veidus
brangių mums žmonių,
jų vėlės prie mūsų
glaudžias su savo skausmu.

Vida Vosylienė,
LKRS narė

PADĖKA

AtA
ALFREDUI LUKUI

užbaigus šios žemės kelionę 2002 m. liepos 31 d.,

nuoširdus ačiū visiems už atsilankymą į laidotuvių namus, už pareikštas užuojautas, Mišių aukas, už aukas džiovai ir vėžiu sergantiems vaikams, našlaičiams ir tremtiniams Lietuvoje, o taip pat už aukas Prisikėlimo parapijos statybos vajui.

Nuoširdžiai dėkojame už dalyvavimą laidotuvių apeigose ir palydėjimą į amžinojo poilsio vietą.

Liūdinti *sesuo ir giminės*

AtA
ALDONAI LAUGALIENEI
mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiame jos vyrui ANTANUI ir šeimai –

Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras

MIRTIES PRANEŠIMAS

AtA
BRONĖ PERKAUSKIENĖ

mirė 2002 m. spalio 17 d., sulaukusi 86 metų amžiaus. Giliame liūdesyje paliko sūnų GINTĄ su žmona SUSAN bei seserį OLĘ Lietuvoje. Palaidota spalio 21 d. iš Hamiltono, ON, lietuvių Aušros Vartų parapijos šventovės Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje, ON.

Liūdinti šeima

Apie vagis ir "išėjusius iš giminės"

ANTANINA GARMUTĖ

Bažnytkaimyje – iškilmės. Prie šventoriaus rikiavosi prabangūs limuzinai. Ant šventovės laiptų stoviniavo juodai apsirengę vyriškiai. Laidojo iš šių vietovių kilusį mafijozą, dar sovietiniais laikais užsitarnavusį "įstatyminio vagies" (*vor v zakone)* titulą. Į atvykėlius smalsiai ir pagarbiai žvalgėsi susispietusių vietinių žmonelių būrys. Iš kur tokia pagarba? Juk velionis 7-8 kartus teistas už plėšimus, vagystes...

Sovietinė okupacija palietė bene 3 mūsų žmonių kartas. Iš valstybinės įmonės "išnešti" buvo prestižo reikalas. Pakaunėje, prie buvusio Mėsos kombinato išaugo "dešrų miestelis". Nes visi darbininkai vogė: vieni išnešdavo mėsą, kiti ją apdorodavo, treti – pardavinėdavo. Netgi nėščios moterys apsijuosdavo liemenį mėsos išpjovomis, todėl kūdikis, dar negimęs, jau dalyvaudavo vogime. Nomenklatūriniai vadovai, žinia, vogė ne taip, – šie produkciją gabenosi mašinomis ir vagonais. Jeigu kasdienis vogimo "ritualas" nutrūkdavo ir darbininkas iš gamyklos išeidavo tuščias, tą dieną jis jausdavosi kaip tikras ligonis, sakydavo: "maudžia, laužo, trūksta oro".

Tarsi inkstai taukuose vartėsi sovietiniai sandėlininkai, bazių, parduotuvių vedėjai, kuriems jų pareigos užtikrino sotų, net prabangų gyvenimą. Nieko negalėjo vogti tik mokslo, meno, kultūros žmonės, kurie savo darbais turtino dvasinį tautos lobyną.

O įprastiniai vagys, pradėję nuo valstybinio turto valstybėje vogimo, lengvai pereidavo prie asmeninio. Tam buvo palankūs sovietiniai įstatymai, kurie valstybinio turto grobstytojams numatė griežtesnes bausmes, negu asmeninės nuosavybės vagims.

Nepriklausomybės laikais sužlugus pramonės gigantams, iš jų atsilaisvinusios minios darbuotojų tautos laisvę suprato kaip plačią asmeninio veikimo dirvą. Plėšiami butai, grobiamos mašinos, platinamos sukčių sutartys dėl tariamo įdarbinimo tėvynėje ir užsienyje, gatvėse užpuldinėjami praeiviai. Vienkiemiuose apiplėšinėjami seneliai-pensininkai, kankinimais išgaunant laidotuvėms sutaupytus pinigėlius. Įstatymai – vėlgi palankūs vagims, bet ne jų aukoms. Vagystės dažniausiai neišaiškinamos. Tenka girdėti, kad vagysčių bylos dažnai politizuojamos, kad atgaivinta sovietinė "telefoninė teisė", kai koks nors politikas, seimo narys drįsta įsakinėti teisėjams, kaip teisti, įspėdamas, kad neklusnumo atveju toks teisėjas nebūsiąs išrinktas sekančiai kadencijai. Taip dabartinis vagis – aukštojo demagogijos pilotažo virtuozas – savo "honorą" apgina teisme, suversdamas bėdą savo aukai: vagimi paverčiama auka.

Sovietinis "įstatyminis vagis" (*vor v zakone),* matyt, turėjo moralės ir sąžinės likučių, pats save gerbė ir nesistengė savo darbų suversti kitiems. Buvo toks, koks buvo. Tad neverta stebėtis, kodėl visuomenės jis yra ir labiau gerbiamas negu šiandieninis vagis ("su degančia kepure", verčiantis bėdą kitam).

Šiais laikais plačiai išsikerojo protekcionizmas, kai į pelningiausias vietas, etatus, tarnybas susodinami "savos" partijos nariai, giminaičiai, draugai. Tačiau beveik neatskleistas visai priešingas reiškinys – artimiausių žmonių, ypač giminių, akiplėšiškas apvogimas. Kiek atvejų, kai ištroškęs turto brolis žudo brolį, vaikaitis – senelį!

Nieko gyvenime nesukūrę, neparašę – literatūriniai beraščiai – be skrupulų savinasi intelektinę nuosavybę. Atskyla atplaišos nuo giminės genealoginio medžio. Remiantis Didžiuoju lietuvių kalbos žodynu, giminė yra asmuo, susijęs ne tik kraujo ryšiais, bet ir turintis bendrus dvasinius bruožus. Tas pats asmuo, netekęs bendrų dvasinių bruožų, charakterizuojančių aukštą moralę, vadinamas išgama. Kiek tokių, "išėjusių iš giminės" išgamų, slepia kraujuojanti mūsų tautos dabartis: užtenka prisiminti vien besaikį smurtą prieš vaikus. Kokius juos išauklėsime?

... Naują, šviesią Išlaužo pagrindinę mokyklą šiemet papuošė liaudies skulptorių medžio darbai. Ypač akį traukė išmintinga pelėda, tupinti prie atverstos knygos. Vos kelios dienos praėjo, ir pelėdos nebeliko. Kieno sodybą (ar dvarą?) ji puošia dabar ir kokių "mokslų" dirvonus ragina arti? Mokytoja-pensininkė Janina Šklėriūtė:

– Argi dėl šitokio poelgio mes turėtume nuleisti rankas? Vis tiek turime auklėti – ir tuos, ilgapirščius. Visus.

Taigi. Ir neužmiršti Evangelijos pagal šv. Matą: tik tiesoj būsime laisvi!

O iki tikrosios laisvės dar toli. Ji, kaip sakoma, horizonte...

Vis dažniau pastebimas vaizdas Lietuvoje – seni žmonės prašo išmaldos
Nuotr. Vl. Kapočiaus

AtA

ALDONAI LAUGALIENEI

mirus, dideliame nuliūdime likusius jos vyrą, "Tėvynės sąjungos" narį ANTANĄ, sūnų LINĄ, dukras – DANGUOLĘ, DAINĄ, VIDĄ su šeimomis bei visus Laugalių artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

"TS" Hamiltono grupės valdyba

Tytuvėnų šventovės vidus, išpuoštas daugybe skulptūrų ir paveikslų
Nuotr. G. Kurpio

Apie ką nerašo "Lietuvos rytas"?

VINCAS KOLYČIUS

Daug kas per internetą skaito *Lietuvos rytą.* Ten randame politines žinias, aktualijas, nuomones ir visada "penktą puslapį". Tame puslapyje spausdinami įvairūs kriminaliniai nusikaltimai: rastas lavonas su nupjauta galva, apiplėšta senutė pensininkė, peiliu nudurtas jaunuolis ir t.t. Dažnai nesinori net to puslapio atsiversti. Ieškai kitokių, šviesesnių naujienų, bet jų nerandi net kituose puslapiuose. Argi Lietuvoje tikrai nebėra nieko gero? Ar iš tikrųjų jau taip viskas juoda? Aišku, tų blogybių yra, kaip ir visur kitur pasaulyje, tik kažkodėl apie tai, kas šviesu, kas teigiama, spauda nenori rašyti. *Lietuvos rytui* reikėtų įvesti "šeštą" puslapį, kuriame būtų aprašoma viskas, kas vyksta gero, kas daroma žmonių gerovei, dvasiniam pakilimui.

Nieko nerandame apie "CARITAS" darbą, apie talpintuvus, atsiunčiamus iš Amerikos su vaistais ir kitokia medicinine įranga ligoninėms. Nerandame apie veikiančias organizacijas, kaip skautai, ateitininkai, apie neįgaliųjų globą, tikėjimo ir šviesos bendruomenę ir daugelį kitų organizacijų, bendruomenių, kurios padeda apleistiems vaikams, kurios siekia dvasinio Lietuvos atgimimo. O tokių yra daug ir jų darbo vaisiai jau matomi.

Noriu trumpai pasidalinti mintimis apie vieną bendruomenę, kurią geriausiai pažįstu – tai katalikų bendruomenė "Gyvieji akmenys".

Veiklos plėtimasis

"Gyvųjų akmenų" bendruomenę sudaro daugiausia jaunos šeimos, studentai, jaunimas. Jų veikla nuostabiai plečiasi visoje Lietuvoje. Trumpai bendruomenės misiją būtų galima šitaip apibrėžti: tarnauti Katalikų Bendrijos Lietuvoje dvasiniam atsinaujinimui, evangelizuoti ir stiprinti maldos grupes, padėti parapijoms atsinaujinimo kelyje.

Kaip ta veikla vyksta? Kas du mėnesiai Kaune Vytauto Didžiojo universiteto didžiojoje salėje rengiamos Atsinaujinimo dienos, į kurias susirenka per 1000 dalyvių iš visų Lietuvos kampelių. Atsinaujinimo dienų tikslas – atnaujinti dalyvių tikėjimą, padėti atgimti dvasiškai, paskatinti ugdytis ir darbuotis ta kryptimi, kuria gyvena visa Katalikų Bendrija.

Antra veiklos sritis, tai dvasinio atsinaujinimo seminarai, rengiami įvairiuose Lietuvos miestuose. Tai penkių savaičių programa, kurią veda grupė bendruomenės narių, vieną kartą savaitėje, automobiliais vykdami į tą miestą. Seminarams pasibaigus, palaikomas ryšys su seminarą lankiusiais dalyviais, kad jie vėl rinktųsi kartu ir galėtų dvasiškai stiprėti.

Trečia sritis – tai pagalba parapijoms, kurios vykdo "Atgaivink" programą.

"Naujoji sandora" – tai studentų grupė, pasivadinusi tuo vardu, kuri ypatingą dėmesį kreipia į jaunimo evangelizaciją, rengia savaitgalio kursus jaunimui, kad juos paruoštų evangelizacijai. "Naujoji sandora" jau treti metai keturis savaitgalius per metus organizuoja Evangelizacijos mokyklą Lietuvos parapijų maldos grupelių žmonėms. Mokyklos tikslas – krikščioniškas ugdymas ir supažindinimas su konkrečiais būdais, kaip skelbti Jėzų šiandieniniame pasaulyje. Baigę mokyklą žmonės vasarą vyksta į evangelizacines misijas įvairiose Lietuvos parapijose. Šią vasarą buvo sudarytos 3 grupės, kurios vyko į mažesnes Lietuvos vietoves ir padėjo parapijoms. Viena 17 studentų grupė Žemaitkiemio (Ukmergės raj.) parapijoje evangelizavo žmones, be atlygio 6 dienas talkino kaimo žmonėms kasdieniniuose kaimo darbuose, vienišiems senukams tvarkė namus, padėjo suvežti šieną, sutvarkyti aplinką ir t.t. Paskutinę Evangelizacijos dieną Žemaitkiemio parapijos žmonės buvo pakviesti į Evangelizacijos šventę, kuri, gausiai dalyvaujant vietos žmonėms, prasidėjo Mišiomis. Susirinko daugiau žmonių negu į atlaidus.

Antroji grupė Alėjuose (Raseinių r.) paruošė 30 vaikų Sutvirtinimo sakramentui. Trečioji, 20 asmenų grupė, surengė misijas Kupiškio, Vilkaviškio, Ventos, Girkalnio, Alėjų, Griškabūdžio, Šakių, Čekiškės parapijose ir Alytaus griežtojo režimo pataisos darbų kolonijoje. Visa tai atliko studentai, kurie už tą darbą nieko negavo, nors jiems reikia mokėti už mokslą ir pragyvenimą.

Katalikų evangelizacijos centras

Prieš metus, veiklai plečiantis ir arkivyskupui S. Tamkevičiui pageidaujant, įsteigtas Katalikų evangelizacijos centras. Grupė žmonių yra įsijungusi į arkivyskupo sielovados grupę ir kartu su arkivyskupu svarsto, važinėja į parapijas, padeda parapijoms dvasiškai stiprėti.

Rengiama nauja programa ALFA, kuri yra verčiama iš anglų kalbos, panaši į "Atgaivink" programą. Lietuviškai bus parengtos vaizdajuostės su visais mokymais, kad parapijos galėtų jomis pasinaudoti. Rengiamos vidinio gydymo pamaldos, sudaryta kelių žmonių grupė, kuri padeda asmeniškai žmonėms, besikreipiantiems dėl vidinio gydymo.

Dalyvių pasisakymai

Pabaigai keletas pasisakymų tų dalyvių, kurie lankė "Gyvųjų akmenų" rengtus seminarus.

Irena (Vilnius): "Gaila, kad baigiasi jūsų seminarai. Dėkoju Dievui ir jums visiems, kad padėjote pajusti Dievo artumą, Jo meilę mums, žmonėms. Man atrodo, kad pajutau Šventosios dvasios prisilietimą, kuri padėjo išryškinti kai kurias mano nuodėmes, giliai pasislėpusias manyje. Jūsų liudijimas be galo nuoširdus. Ačiū jums ir teatlygina Dievas. Lauksime jūsų kitais metais".

Eglė (Vilnius): "Dėkoju Dievui ir jums visiems, kad dirbate šį darbą. Esu grįžusi į Tėvo glėbį prieš 3 metus. Nenusakomas džiaugsmas į jį sugrįžus. Nežinau kodėl, kuo esu nusipelniusi, kad gavau visa tai, ką girdėjau jūsų seminaruose. Kiekvienas žodis – tai balzamas širdžiai ir protui. Gavau proto apšvietimą ir širdies atgijimą. Žodžiai, kuriuos parašiau, neatspindi nė tūkstantosios dalies to lobio, kurį gavau. Ačiū."

Romualdas, 40 m. (Marijampolė): "Labai dėkingas už šį seminarą. Turiu tokį alkį pažinti Dievą ir juo gyventi, ir džiaugiuosi tokiu būdu, t.y. per jūsų renginius, pasisotindamas. Norėčiau, kad ir kitais metais būtų toks seminaras."

Ingrida, 20 m. (Marijampolė): "Seminaras iš tiesų palietė mano širdį ir dvasią. Jis padėjo man išgyventi, nes norėjau nusižudyti. Tikrai norėčiau, kad tai nebūtų paskutinio seminaro pakopa. Iš tiesų buvo labai smagu, nes Dievas buvo su mumis, mūsų širdyse."

Tai tik keletas atsiliepimų, kurių aš turiu šimtais. Matome, ko šiuo metu reikia Lietuvai. Nuvykęs į Lietuvą aš visą laiką žmonėms kartoju, kad mažai kas pasikeis, jeigu išrinksite vieną partiją ar kitą, vieną prezidentą ar kitą, kol žmogaus širdis nepasikeis. Tos širdys iš lėto keičiasi.

Prie to darbo galime prisidėti ir mes. Kaip? Savo aukomis paremdami jų misijinę veiklą. Gal daug kas nustebs matydami, kokia parama jiems yra reikalinga. Per Atsinaujinimo dienas Kaune daroma rinkliava, bet nesurenkama nė pusė sumos išlaidoms ir nuomai už salę.

Atsinaujimo dienoms kas metai reikia pridėti po 12,000 litų. Misijinėms išvykoms į miestus, benzinui ir kt. – 12,000 litų. Katalikų evangelizacijos centrui – 10,000 litų. "Naujosios sandaros" studentams – 9,000 litų. *Žodis tarp mūsų* žurnalui išlaikyti – 8,000 litų. Susidaro graži suma – 51,000 litų, arba $23,000 kanadiškų dolerių metams.

Ačiū visiems, kurie tą darbą savo aukomis iki šiol rėmė. Tikimės, kad ir toliau prisidėsite prie dvasinio atgimimo Lietuvoje ir gal ateityje *Lietuvos ryte* pamatysime "šeštą" puslapį. Aukoti galima per Prisikėlimo parapiją Toronte, pažymint, kad ta auka skiriama "Gyviesiems akmenims", arba tiesiog per Vincą Kolyčių, 86 Glenholme Ave., Toronto ON M6H 3B1. Aukotojams parapija išduos kvitus dėl pajamų mokesčių.

Rinkimai ir žiniasklaidos vaidmuo

POVILAS ŽUMBAKIS

Masinės informacijos cenzūra yra draudžiama. Valstybė, politinės partijos, politinės ir visuomeninės organizacijos, kitos institucijos ar asmenys negali monopolizuoti masinės informacijos priemonių.

Lietuvos konstitucija, III skirsnis, Visuomenė ir valstybė, 447 straipsnis.

Congress shall make no law... abridging the freedom of speech, or of the press...

Pirmasis JAV konstitucijos priedas (Amendment)

Teisės terminai, nusakantys svarbiausius ryšius tarp žmonių, yra dažnai kartojami, bet mažai suprantami. Juos dažnai vartoja tie, kurių tikslas yra iškreipti, išnaudoti ar net panaikinti tauriai skambančius žodžius: "žmogaus teisės", "žodžio laisvė", "spaudos laisvė", "tikėjimo laisvė" ir pan. Juos ištisai kartoja ciniški politikai, ypač tie, kurie kaip tik nusikalsta tiems principams.

Lietuvos, kaip ir Amerikos konstitucijos (priedas), pasisako už laisvo žodžio – laisvos spaudos principus. (Plačioje JAV konstitucijoje tų terminų nėra, bet jie buvo įdėti į pirmąjį jos priedą po kelių metų). Tarp Lietuvos ir Amerikos konstitucijų garantuotų teisių yra tik panašumų, bet ne pati esmė. Vis dėlto mūsų politikai kalba apie pagarbą spaudai (žiniasklaidai).

Nevienodos teisės

Pagrindinis skirtumas tarp JAV ir Lietuvos spaudos teisių yra tas, kad pirmasis **Amerikos konstitucijos** priedas **draudžia** valdžiai riboti šias teises, o **Lietuvos konstitucija suteikia valdžioms teisę** įstatymais apibrėžti šią laisvę. Tokia įstatymų teisė iš esmės ir suteikia teisę riboti spaudos laisvę.

Kodėl ši tema turėtų būti svarbi ne teisininkams šiuo metu? Todėl, kad kaip tik prieš prezidentinius rinkimus tos spaudos teisės ir laisvės ir iš to kylančios atsakomybės yra pagrindas, kuriuo turi remtis piliečiai, prieš apsispręsdami už ką balsuoti.

Juo daugiau teisių ar privilegijų, juo didesnė atsakomybė tautai. Tos didžiulės privilegijos yra suteiktos žiniasklaidai dėl to, kad piliečiai turi teisę būti pilnai informuoti apie valdžią, jos žmones ir tuos, kurie pretenduoja į privilegiją vadovauti kraštui.

Tad dabar kaip tik ir iškyla klausimas, ar mūsų žiniasklaida iki šiol atliko ir ar dabar atlieka pagrindinę savo pareigą – pilnai informuoti piliečius, kad jie galėtų sąmoningai nuspręsti, kas ir kaip juos valdys. Demokratijoje tik piliečiai turi teisę nuspręsti, kaip ir kas juos valdys.

Kas kaltas?

Dažnai yra sakoma, kad kraštas yra vertas tokių politikų, kokius jų piliečiai išsirinko. Bet ar tauta yra kalta, jei išsirinko netinkamus politikus, nes žiniasklaida neatliko savo pareigos? Jeigu šlubuoja demokratijos įgyvendinimas? Jei oligarchija plečiasi, žmonės skursta, teisėtvarka taikosi prie turtingųjų ir didžiųjų valdžios ponų?

Kas gi yra kaltas dėl viso to? Ar tie, kurie uždirba iš to? Ar tie, kurie skaito tai, kas jiems padėta po nosimi, rodoma per TV ar transliuojama per radiją?

Iš dalies kalti patys žmonės, nes toleruoja subjektyvią žiniasklaidą. Jie yra kalti, nes tenkinasi užsakytos spaudos metodika. Tačiau tokia situacija nėra paprasta nei Lietuvoje, nei kur nors kitur.

Prabėgo nedaug laiko Lietuvoje po nepriklausomybės atgavimo ir buvę "žurnalistai" bei saugumiečiai perėmė pagrindinius laikraščius ir vietas TV bei radijo laidose, visoje sistemoje. Lietuvoje šlubuoja netgi ir laikraščių bei žurnalų platinimas. Skubiai buvo sudaryta sistema, pritaikyta laisvo žodžio ribojimui, o ne ugdymui. 'Monopolis' Lietuvoje yra blogas žodis, ypač jeigu yra paliečiama vakariečių prekyba ar dešiniųjų politikų veiksmai. Tačiau žiniasklaidoje monopolis yra visai priimtinas.

Kur dingo dalis spaudos?

Kodėl šiandieną praktiškai beveik nėra dešiniųjų spaudos Lietuvoje? Ar tik dėl to, kad jie nemokėjo administruoti leidyklų, TV bei radijo laidų? O gal yra ir kitų priežasčių?

Kiek įtakos spaudai turi tiesioginiai užsakymai iš valdžios ar ministerijų, kurios turi specialų biudžetą spaudai? Kiek pinigų sumoka ministeriai leidėjams, kad apie juos nebūtų rašoma nieko blogo, t.y. teisybės? Kad būtų pranešama tik tai, kas yra naudinga jiems?

Kiek valdžia išleidžia mokesčių mokėtojų pinigų publicistams, rašytojams, kad jie pagirtų valdžios žmones? Kas nusprendžia, kiek fotografų turėtų vykti į kelionę su prezidentu? O kam gi jų reikia iš viso? Juk bet kur nuvykus jų bus kiek tik nori. Politikams nereikia vežiotis tūkstančių savo fotografijų ar ištisų foto parodų. Tai turėtų būti kultūrinis sprendimas, o ne politikų ambicijų ir *ego* reikalas. Ne politikai, o Lietuvos gyventojai apmoka tokias brangias, bet tuščias, save reklamuojančias išlaidas. Turtingi kraštai, kaip pvz. Amerika, gal gali sau tai leisti. Bet ar nebūtų kur išleisti tų šimtų tūkstančių litų, kuriuos išmeta politikai savo įvaizdžiui reklamuoti Lietuvoje?

Užsakomi straipsniai

Jeigu monopolio bei vienos krypties žiniasklaidos viešai nesimato, reikia tik pasiklausti žmonių, kurie skaito bei seka spaudą Lietuvoje, nuomonės. Patyliukais žurnalistams yra pateikiamas paprasčiausias klausimas (viešai jie bijo net paliesti tokią temą): "Ar būna taip, kad užsakomi straipsniai? Ar kai kurie politikai, prekybininkai, net kai kurios ideologijos yra "apsaugotos" ir peršamos pagal užkulisinius įsakymus?"

Siūlau, kad kiekvienas pateiktų šiuos klausimus piliečiams, kuriems rūpi Lietuvos ateitis. Kad jie paklaustų žurnalistus, kurie nevaldo laikraščių, TV ar radijo.

Prieš keletą mėnesių teko kalbėti su geru/a žurnalistu/e Vilniuje. Išgirdau apie tai, kaip ji/ją pasikvietė redaktorius ir įsakė parašyti du negatyvius straipsnius apie tam tikrą politiką. Žurnalisto/ės nuomone, šis politikas buvo doras, sąžiningas, pasiaukojęs kraštui. Tai pasakė redaktoriui. Tačiau redaktorius nedavė jokių faktų ar detalių, dėl ko tas politikas yra netinkamas. Žurnalistui/ei buvo pasakyta aną politiką sukritikuoti, suteršti, apjuodinti jo veiklą. Spaudos darbuotojas/a negalėjo prieštarauti, nes jo/s karjerai būtų galas. Tuomet, dėl kitų priežasčių, pakeitė darbą ir gavo pareigas mažesnėje leidykloje už mažą atlyginimą... Panašių atsitikimų teko girdėti ne kartą ir ne iš vieno žurnalisto lūpų.

Siūlau pagalvoti: kodėl Lietuvos "masinėje" žiniasklaidoje yra tokia vienybė? Kam tai yra naudinga? Kam tai teikia džiaugsmą?

Ginantys šią sistemą pasakytų: "Pažiūrėk, kiek yra kandidatų į prezidentus. Jei būtų taip blogai, ar tiek žmonių drįstų kandidatuoti?" Žiniasklaida juos visus pristato. Jie visi turi teisę būti išgirsti. Visi turi pilną teisę pateikti savo nuomonę bei programą. Jie gali pakalbėti apie save: kodėl jie yra kvalifikuoti būti prezidentu, kodėl piliečiai turėtų jais pasitikėti, už juos balsuoti ir t.t.

Teoriškai, jie yra teisūs. Tapti kandidatu Lietuvoje nėra sunku. Finansiškai padės net ir valdžia. Bet tuo ir baigiasi lygybė. Po to veiksmo eigą jau perima oligarchijos vadovai. Už uždarytų durų jie nutaria, kaip ir ką pristatyti rinkėjams.

Kai kas gali argumentuoti, kad prieš penkerius metus buvo du skirtingi kandidatai ir tik vėlyvą naktį buvo išaiškintas laimėtojas. Bet tai nėra tikslu. Per pirmąjį rinkimų etapą buvo iškelti du "laimėtojai", kurie buvo priimtini tam pačiam luomui. Prieš penkerius metus nebuvo ašarų neokomunistų tarpe. Taip, kaip nebus jų ir šį kartą, jeigu žiniasklaida ir toliau klausys įsakymų ir užsakymų. Prieš pusę metų neokomunistai savo tarpe nutarė, kad dabartinė naujos politikos trejukė yra jiems priimtina. Jie įsitvirtino ir toliau tvirtinasi, o kaip iš šono atrodo, nesvarbu.

Žiniasklaidos sąžinės patikrinimas

Per patį rinkimų įkarštį bus sunku įvertinti (nors įmanoma), ar žiniasklaida pristato kandidatus tiksliai ir sąžiningai. Ar spaudos atstovai patikrina išpūstą kandidatų propagandą apie save? Ar sužinosime apie kandidatų atsakingumą bei jų biografijų tikslumą? Sąžiningumas yra pagrindinis kandidato turtas. Jei kandidatas per spaudą skleidžia neteisybę, jis ne tik suvedžioja rinkėjus, bet ir nusikalsta visai tautai.

Būtų lengviau pradėti nuo praėjusių rinkimų. Reikėtų patikrinti, ką kandidatai (ypač tie, kurie bando dar kartą paveikti

(Nukelta į 4-tą psl.)

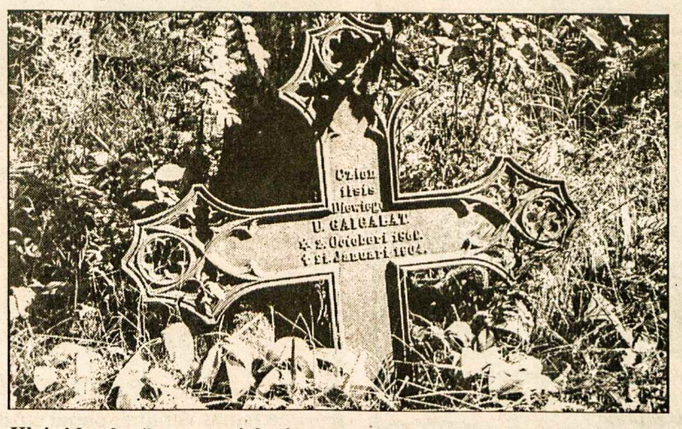

Klaipėdos kraštas – suniokoti garsaus lietuvininko Viliaus Gaigalaičio artimųjų kapai
Nuotr. M. Purvino

LAISVOJE TĖVYNĖJE

BAUDĖ VISAGINO MEDIKUS

Valstybinės lietuvių kalbos inspekcijos pareigūnai paskyrė nuobaudas devyniems Visagino ligoninės gydytojams. Jie privalės sumokėti po 350 litų piniginės baudas. Visi nubaustieji seniai gyvena ir dirba Visagine, moka rašyti lietuviškai, supranta lietuviškai kalbančius pacientus, tačiau patys kalba netaisyklingai – vartoja rusų kalbą. Kaip skelbia *Lietuvos rytas*, "apie 85% pacientų Visagine į gydytojus kreipiasi irgi rusiškai". Valstybinės lietuvių kalbos inspekcijos vadovo Donato Smalinsko teigimu, dėl prastų lietuvių kalbos žinių nesiūloma atleisti žmonių iš darbo, bet siūlo mokytis kalbos.

ATSISKAITYMAS UŽSIENIO VALIUTA

Lietuvos seimas spalio 22 d. priėmė Užsienio valiutos įstatymo pataisas, rašo ELTA/LGTIC. Jose numatyta, jog užsienio valiuta gali būti naudojama Lietuvoje tik šalių susitarimu mokėjimams ir atsiskaitymams negrynaisiais pinigais, o Europos sąjungos valiuta euras – ir grynaisiais pinigais. Taip pat numatyta, kad Lietuvos fiziniai ir juridiniai asmenys informaciją apie užsienio valstybėse atidarytas ir uždarytas sąskaitas turi pranešti Valstybinei mokesčių inspekcijai Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

GAUDYS BEBRUS

Kupos upės pakrantėse padaugėjo bebrų skaičius, urvus ten turi iki dešimt bebrų. Kupiškio rajono valdyba paskyrė 200 litų Medžiotojų ir žvejų draugijos skyriui bebrų gaudymo išlaidoms padengti. Ketinama ieškoti patyrusių bebrų gaudymo specialistų arba šaudyti šiuos gyvūnus. Kaip rašo *Lietuvos rytas*, praėjusį pavasarį tame rajone į sodybą atklydęs bebras užpuolė ir smarkiai apdraskė Druskių kaimo gyventoją. Ištyrus užmušto bebro smegenis, pasiutligės nebuvo rasta, nepavyko nustatyti, kas sukėlė gyvūno agresyvumą.

KOVA SU BRAKONIERIAIS

Šį rudenį Lietuvoje viešai veikiama prieš brakonierius, neteisėtai gaudančius lašišas, rašo *Lietuvos rytas*. Jie vartoja naktinio matymo prietaisus, elektrines priemones, kuriomis užmuša ne tik žuvis, bet ir visą gyvybę vandenyje. Prie "lašišinių" upių išdėstyti postai, kuriuose gamtosaugos, krašto apsaugos, pasienio ir policijos pareigūnai kontroliuoja privažiavimus prie vandens, tikrina automobilius. Baudos už neteisėtai sugautą lašišą – nuo 200 iki 600 litų, o taip pat pateikiamas ieškinys dėl gamtai padarytos žalos. Jei žuvis sugauta elektros žūklės aparatu ar dar draustinyje, viena lašiša gali kainuoti keliolika tūkstančių litų. Spalio 17 d. brakonierių ieškantiems aplinkosauginkams pavyko net sulaikyti plėšikų gaują, atrasti dvi spirito ir vieną narkotikų kontrabandos siuntas.

DALINYS TINKA ŠAS

Spalio 11 d. pasibaigus karinėms pratyboms "Geležinis vilkas" buvo patvirtinta, kad pirmasis lietuviškas karinis dalinys – Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Algirdo mechanizuotas pėstininkų batalionas visiškai atitinka ŠAS reikalavimus, praneša *Kauno diena*/LGTIC. Pratybos vyko Centriniame kariuomenės poligone Pabradėje, užtruko savaitę, ir išvadas padarė Lietuvos kariuomenės ir Krašto apsaugos ministerijos vadovai bei Danijos kariuomenės atstovai. Algirdo batalione yra apie 900 karių ir 200 įvairių karinės technikos vienetų. Visoje brigadoje tarnauja per 3000 karių.

KILO BENZINO KAINOS

ELTA/LGTIC skelbia, kad JAV ir Irako karo laukimo augintos didmeninės naftos gaminių kainos Lietuvoje stabilizavosi, tačiau mažmeninės kainos pakilo. Nuo spalio 8 d. Norvegijos kuro bendrovė "Statoil Lietuva" paskelbė 5 centais kelianti degalų kainas, tad A95 rūšies benzinas nuo tos dienos kainuoja 2.49 lito, A92 – 2.44 lito, o dyzelinis – 2.04 lito. Kuras branginamas dėl didėjančių naftos kainų pasaulio rinkose bei tiekėjų naftos gaminių kainų. Tikimasi, kad pakils ir "LUKoil Baltija" degalinių tinklas.

NAIKINS GINKLŲ FONDĄ

Lietuvoje ketinama naikinti centralizuotą ginklų pirkimo ir kontrolės instituciją – Ginklų fondą, rašo *Kauno diena*/LGTIC. Tai daroma Lietuvai įsijungiant į Šiaurės Atlanto sąjungą (ŠAS). Priėmus tokią įstatymo pataisą, Ginklų fondas rūpinsis kitų Lietuvos institucijų, turinčių ginklus, pavyzdžiui, policijos, pasienio ir saugumo pajėgų, aprūpinimu. Ginklų fondas netrukus turėtų būti visiškai likviduotas, jo darbus perduodant kiekvienai atskirai institucijai, kuri turės būti atsakinga už jos įsigyjamus ginklus.

APTARS MOKESČIUS

Spalio 8 d. prasidėjo finansų ministerijos pareigūnų diskusijos apie verslui aktualius klausimus. Susitikimuose su verslininkais visose Lietuvos apskrityse jie tarsis su jais apie mokesčių sistemos reformą bei Lietuvos pasirengimą priprasti prie Europos sąjungos struktūrinių fondų paramos. Darbdaviai susitikimuose turės galimybę diskutuoti apie naujų mokesčių įstatymų įgyvendinimą, bus nagrinėjami neaiškūs ar ginčytini klausimai. Tikimasi, kad 2004-2006 m. Lietuva iš ES gaus apie 500 mln. eurų paramos lėšų, kurios bus skiriamos įvairų sričių projektams finansuoti, rašo ELTA/LGTIC. **RSJ**

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 383-1650

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
Lougheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaučia kitus
Sudbury Ontario

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

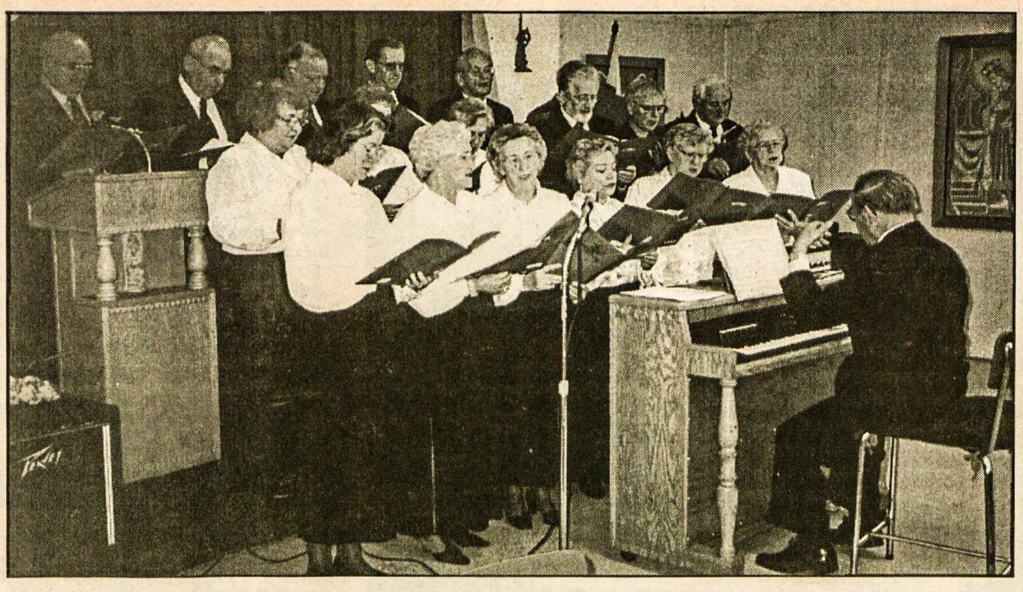

Naujai sutelktas Wasaga Beach, Ont., lietuvių choras "Bočiai", vadovaujamas Algio Ulbino Ntr. V. Staškevičiaus

Pasaulio lietuvių dainų šventė

Vilniuje Tautinių mažumų departamente generalinio direktoriaus Antano Petrausko kvietimu lankėsi Liaudies kultūros centro direktorius Juozas Mikutavičius ir Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovas Lietuvoje Gabrielius Žemkalnis.

Per susitikimą buvo aptarti pasirengimo 2003 m. birželio 30-liepos 6 dienomis vyksiančiai III Pasaulio lietuvių dainų šventei klausimai. Kultūros ministerija šį renginį organizuoti pavedė Liaudies kultūros centrui. Glaudžiai su užsienio lietuvių bendruomenėmis bendraujančiam Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui (TMID) besirengiant Dainų šventei dažnai tenka patarėjo vaidmuo: nukreipia, informuoja užsienio lietuvių bendruomenes.

Departamente svarstytos TMID, Centro ir PLB bendradarbiavimo galimybės: metodinė parama išeivijos folkloro kolektyvams, kursų seminarų organizavimas, bendruomenių aprūpinimas vaizdo ir garso įrašais (kurie neretai tampa pagrindiniais repeticijų įrankiais). Taip pat aptarta Lietuvių dainų šventės programa, galimybės užsienio lietuviams dalyvauti renginyje, kolektyvų atrankos kriterijai, žmonių apgyvendinimo, maitinimo ir kiti klausimai.

J. Mikutavičius painformavo, kad užsienio lietuvių bendruomenių paraiškų laukiama iki š.m. lapkričio mėnesio bei teigė, jog 42% lėšų renginiui organizuoti planuojama surinkti iš rėmėjų bei už parduotus bilietus.

Dainų šventėje žada dalyvauti apie 900 išeivijos atstovų (daugiau nei 550 iš Vakarų, apie 300 – iš Rytų kraštų). Nuo birželio pradžios Liaudies kultūros centre veiks dainų klubas, kuriame atskirų kraštų tautiečiai galės pristatyti savo dainas. Šventę pradės 2003 m. birželio 30 d. naujame Šarūno Marčiulionio pramogų centre vyksiantis tautinių drabužių (ir autentiškų, ir modernizuotų) demonstravimas.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Informacijos analizės skyrius

Hamilton, Ontario

HAMILTONO AUŠROS VARTŲ PARAPIJOJE norima suorganizuoti vaikučių chorą. Visas informacijas teikia parapijos klebonas kun. J. Žukauskas, OFM.

SOL. MUZ. L. TURŪTAITĖS gyvenimo Kanadoje-Toronte dešimtmetis buvo paminėtas "Tėvynės sąjungos" Hamiltono skyriaus surengtu pagerbimu-koncertu spalio 5 d. Jaunimo centro salėje.

Įvadinį žodį tarė L. Stungevičienė apibūdindama solistės nueitą kelią. Lilija ir trys jaunos torontietės įspūdingai padainavo keletą dainų. Po to sol. Lilijos ir V. Mašalo duetai atlikti pasigėrėtinai. Visus nustebino trys vyresnio amžiaus choristės (torontietės), kartu su Lilija padainavusios gražių dainų. Visu savo pajėgumu pasirodė V. Mašalas, atlikdamas italų dainas. Ypatingai gerai skambėjo *Sorento*. Jam akompanavo Lilija. Koncerto pabaigoje visi pagiedojo *Nenuženk nuo akmens, Marija*. Juos palydėjo garsūs plojimai. Liliją sveikino Hamiltono "Tėvynės sąjungos" skyriaus pirm. L. Paškus. Linkėjo jai dar ilgus metus būti lietuvių tarpe ir džiuginti savo dainomis, padėkojo už programos atlikimą ir visiems svečiams, kurių buvo nemažas skaičius. Sveikino V. Pečiulis "Aro" vardu, įpindamas daug humoro, ir "Atžalyno" atstovė bei Lilijos draugė. Koncertas baigtas vyno-sūrio vaišėmis. Sol. muz. L. Turūtaitė yra dėkinga už jai surengtą pagerbimą.

M. Biekšienė

A. a. ALDONAI LAUGALIENEI mirus, užjausdami likusius šeimos narius ir artimuosius, "Tėvynės sąjungai" aukojo: $30 – A. Kšivickienė; $20 – E. J. Bubniai, A. J. Gedriai, A. Gedris, J. Gedrimienė, S. A. Jankauskai, M. L. Paškai; $10 – R. Fronczak, K. V. Jokubauskai ir taip pat **a.a. Bronės Perkauskienės** atminimui aukojo: $20 – J. Gedrimienė, K. Meškauskienė. **L.P.**

A.a. BRONEI PERKAUSKIENEI mirus, užjausdami sūnų Gintą su šeima ir visus gimines, "Pagalbai Lietuvos vaikams" aukojo: $40 – G. B. Čižikai; $30 – A. L. Deksniai; $25 – M. A. Pusdešriai; $20 – G. Agurkienė, J. Astas, M. Chrolavičienė, E. K. Gudinskai, S. G. Perkauskai, L. Stukienė; $15 – A. Adomaitienė, G. Grajauskienė, A. S. Urbonavičiai; $10 – M. Borusienė, F. M. Gudinskai, J. P. Zubai.

Visiems aukojusiems dėkojame.

PLV komitetas

Visa išeivijos lietuviškoji spauda sunkiai verčiasi. Reikia paramos ir *Tėviškės žiburiams*. Kas galite, paremkite juos auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu.

Brazilijos lietuvių Šv. Juozapo bendruomenės choras Sao Paulo mieste per Vasario 16-tosios minėjimą Nuotr. E. Bacevičienės

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPODIST ROBERTAS NEKRAŠAS
▸ KULNO SKAUSMAI
▸ PĖDOS SKAUSMAI
▸ PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
▸ NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
▸ ĮAUGĘ NAGAI
▸ VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
▸ SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
♦ VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
♦ PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
♦ PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
♦ PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
♦ STERILŪS ĮRANKIAI
LIGONIUS PRIIMAME:
352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

SU ŠTURMU
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU
905•271•8781
PETRAS ŠTURMAS
Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

Wasaga Beach, ON

RUDENS PIETŪS. Spalio 19, šeštadienį, 2 v.p.p., Gerojo Ganytojo šventovės salėje Vasagos moterų būrelis suruošė "Rudens pietus". Gražiai papuoštoje salėje susirinko gausus Vasagos ir apylinkių lietuvių parapijiečių būrelis. Popietę pradėjo Vasagos moterų būrelio pirm. Aldona Vaškevičienė, pakviesdama kun. Vytą Staškevičių maldai; po to kvietė visus vaišintis skaniais pietumis ir pasiklausyti Vasagos "Bočių" choro programos. Po vakarienės prasidėjo programa. Įžangai choro vedėjas Algis Ulbinas padeklamavo Pranulio eilėraštį *Kai susitinkam draugai* ir keletą jo paties sukurtų kupletų apie pirmasias lietuvių ateivių dienas Kanadoje. Labai malonu buvo girdėti gražias choro dainas ir sol. Alekso Kusinskio solo dainą *Rimo po beržais,* pritariant chorui. Mes labai dėkingi choro vedėjui Algiui Ulbinui ir visiems choristams už tokį gražų dainavimą. Savo dainose jūs atnešėte tėvynės meilę ir saulės šilumą į Vasagos parapijiečių rudens dienas.

Ačiū Vasagos moterų būreliui už kruopštų popietės paruošimą ir skanius pietus. Padėkos kalbą rengėjoms ir chorui pasakė parapijos pirm. A. Kanapka. Gėlėmis apdovanoti – choro vedėjas A. Ulbinas ir pirm. A. Vaškevičienė. Popietės svečiai dar ilgai bendravo dainuodami lietuviškas sutartines ir dalinosi maloniais įspūdžiais. **A. Vitkienė**

Rinkimai ir...

(Atkelta 3-čio psl.)

rinkėjus) sakė, žadėjo, rašė ir pasakojo apie save. Kokią informaciją pateikė prieš ir po rinkimų apie savo rėmėjus, kurie finansavo vajų. Kaip ir ką tie rėmėjai gavo po laimėjimų? Ar tie patys rėmėjai toliau finansuos rinkimus? Kokia jiems nauda?

Dar įdomiau ir svarbiau būtų palyginti, kaip žiniasklaida atliko tą savo pareigą!

Vakariečių spauda turėtų būti pavyzdžiu. Reikėtų palyginti, kas buvo rašyta ir nerašyta apie kandidatus. Ar kandidatai buvo pristatyti objektyviai? Ar skaitytojams buvo pristatyta pozityvi ir negatyvi medžiaga apie kandidatus? O jeigu ne, tai kodėl? Jeigu spauda vengė pateikti tikslias žinias apie kandidatus, tai ar galima pasitikėti šia spauda?

Gal svarbiausia detalė, kurią dažnai (beveik visada) mūsų Vakarų žiniasklaida pamiršta, yra ši: ar tie, kurie rašo, komentuoja, analizuoja atskleidžia savo vaidmenį kandidatų vajaus eigoje? Tai labai svarbi informacija. Jei redaktorius ar žurnalistas teisiogiai ar netiesiogiai yra įsivėlęs į vieno kandidato vajų, kiek jis ar ji gali objektyviai pateikti rinkimų eigą? Ar visuomenė neturėtų būti informuota, kad tas ar ta, kuri redaguoja, yra pasižadėjęs ar įsipareigojęs remti vieną ar kitą kandidatą? Kadangi ta informacija nėra pateikiama, visuomenė, kuri bando sekti rinkimus, pasidarys skeptiška. Iš to kyla nesveika pažiūra į visą politinę eigą, ir dėl to nukenčia ne tik demokratija, bet ir pati Lietuva.

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Member Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428
Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com
Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Šv. Kazimiero misija Petersburge, FL. rugsėjo 22 d. iškilmingai atšventė savo 25-rių metų veiklos sukaktį. Mišias Šv. Vardo šventovėje koncelebravo kun. A. Grabnickas, OFM, ir kun. dr. M. Čyvas, giedojo misijos vyrų choras, vadovaujamas L. Sodeikos. Pamaldose dalyvavo Lietuvos vyčių 147 kuopa su savo vėliava. Prieš pamaldas kuopos kapelionui kun. dr. M. Čyvui suteiktas 4-tasis Lietuvos vyčių laipsnis. Minėjimo programa vyko Lietuvių klubo salėje. Pirmiausia buvo papietauta. Prie ilgo stalo susėdo kunigai ir visi per 25-rius metus buvę misijos pareigūnai: komiteto pirmininkai bei nariai, skaitovai, zakristijos patarnautojai, aukų rinkėjai ir kiti prisidėję prie misijos išlaikymo. Po pietų misijos komiteto pirm. V. Juška pasveikino dalyvius ir pakvietė buvusį ilgametį komiteto pirm. Pr. Petraitį padaryti misijos veiklos apžvalgą. Toliau vyko sveikinimai ir atsisveikinimas su misijos vadovu kun. A. Grabnicku, šį rudenį išvykstančiu į praciškonų vienuolijos centrą Kennebunkport vietovėje, Maine valstijoje. Misijos komiteto pirm. V. Juška nuoširdžiai padėkojo visiems šventės dalyviams, o išvykstančiam kun. A. Grabnickui, OFM, ir kun. dr. M. Čyvui pakvietė sugiedoti *Ilgiausių metų.* (*Lietuvių žinios*, 316 nr.)

Britanija

Didž. Britanijos lietuvių sąjungos Mančesterio skyrius rugsėjo 15 d. minėjo Tautos šventę. Joje dalyvavo nemažai šeimų. Ta proga vietiniai lietuviai su naujai atvykusiais iš Lietuvos kartu pavalgė lauže kepto kepsnio, pabendravo ir išbandė savo jėgas virvės traukime. Vietiniai laimėjo prieš naujuosius ateivius. Vyko dar ir loterija, atneštama skyriui ir pajamų. Skyriui vadovauja J. Padvoiskis.

(*Europos lietuvis*, 2002 m. 11 nr.)

Apie Londone gyvenančius lietuvius rašoma Lietuvos dienraštyje *Respublika*. Čia esą gyvena tūkstančiai lietuvių. Yra tokių rajonų, kur galima lietuvį iš Kauno, Marijampolės ar Alytaus sutikti visur. Nemažai yra lietuviškų naktinių barų bei kavinių. Londone yra lietuvių turgus, beveik tokio dydžio kaip ir Gariūnų turgus Vilniuje. Daugiausia lietuvių gyvena Rytų Londone. Čia esą persikėlę gyventi ir žmonės iš Lietuvos, padarę savo krašte įvairių nusikaltimų, atvykę svetimomis pavardėmis. Vieni gyvena legaliai, kiti nelegaliai. Pastarųjų didelė dalis užsiima įvairių dokumentų padirbimu: bet kurios valstybės pasų, darbo pažymėjimų, įvairiausių kortelių, net viešojo transporto bilietų. (BNS)

Gudija

Mokslo metų pradžia Gervėčių parapijoje prasidėjo rugsėjo 1 d. pamaldomis Gervėčių šventovėje. Mišias atnašavo klebonas kun. L. Nestiukas. Jose dalyvavo mokinių tėvai, parapijiečiai, melsdami Dievo palaimos naujiesiems mokslo metams. Rimdžiūnų lietuviškoje mokykloje atidarymo iškilmės įvyko rugsėjo 2 d. mokyklos patalpose. Į jas atvyko Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos vyriausybės generalinis direktorius A. Petrauskas. Jis palinkėjo Gervėčių krašto mokiniams siekti mokslo, o mokytojams juos mokyti mylėti gimtąją kalbą, gerbti senolių papročius. Taipgi sveikinimo žodžius tarė Gervėčių klebonas kun. L. Nestiukas, Gervėčių krašto kultūros, švietimo ir informacijos centro direktorius A. Augulis bei kiti svečiai. Atidžiai buvo mokinių, mokytojų ir kitų dalyvių išklausyta naujo mokyklos direktoriaus St. Budraičio kalba. Šioje mokykloje dirbs ir naujų mokytojų: lietuvių kalbą dėstys A. Lopienė ir J. Dikienė, istoriją – G. Tyla, o chemiją – A. Ivanauskienė. Jie pažadėjo sąžiningai dirbti, saugoti vaikus, ugdyti lietuvišką savimonę. Rimdžiūnų mokykloje mokysis 79 mokiniai. Gervėčių klubas padovanojo mokyklai knygų, o biblioteką taipgi papildė siunta knygų iš JAV.

(*Lietuvių godos*, 2002 m. 9-10 nr.)

Lenkija

Varšuvoje didžiausias Lenkijos dienraštis *Gazeta Wyborcza* rugsėjo 27 d. laidoje išspausdino straipsnį, kuriame rašoma, kad Lenkijos lietuviai praturtina lenkų kultūrą. Lenkijoje, pasak laikraščio, gyvena apie 15,000 lietuvių, daugiausia Punsko, Seinų ir Suvalkų rajonuose. Lenkijoje yra žinoma, kad cepelinai yra tautinis lietuvių valgis, o Goldapio miestelyje kasmet vyksta pasaulinės valgių varžybos. Bet esą mažiau žinoma, kad Punske taipgi kasmet vyksta ir klojimo festivalis. Tai, pasak laikraščio, nepakartojamas renginys, atsiradęs 19-to šimtmečio pabaigoje, prasidėjęs su lietuvių tautiniu atgimimu. Taipgi straipsnyje suminėti trys Lenkijos lietuvių leidiniai: žurnalas *Aušra*, jo priedas vaikams *Aušrelė* ir žurnalas *Suvalkietis*. Lenkijos lietuvių kultūrinis gyvenimas esąs labai turtingas. Būtų gerai, jei Punske galėtų apsilankyti valdžios žmonės iš Varšuvos, tada jie galėtų suprasti, kad pinigai, skirti Lietuvių kultūros namams, "nebus išmesti į balą". (BNS)

Australija

Lietuvių klubo Sidnio mieste metinis susirinkimas įvyko rugsėjo 15 d. klubo patalpose. Iš 410 klubo narių dalyvavo 93. Atsistojimu buvo pagerbti mirę klubo nariai ir neseniai mirę garbės nariai A. Šutas bei Br. Stašionis. Klubo pirm. A. Migus savo pranešimu iškėlė, kad per pastaruosius metus klubas patyrė 54,144 dol. nuostolių. Tačiau per paskutinius pora mėnesių smukimas buvo sustabdytas, suaktyvinus patalpų išnuomojimą. Pasak pirmininko, neigiamai veikianti būklė, kad daugelį darbų reikia atlikti be atlyginimo. Šis klausimas reikalaujas daugiau dėmesio. Susirinkimui buvo pranešta ir apie klubo patalpų pertvarkymą, kad būtų galima gauti daugiau pajamų. Pirmininkas pateikė dvi klubo patalpų perstatymo galimybes. Viena, šiaurinę klubo dalį palikti tolimesniam naudojimui, bet nugriauti senesniąją pastato dalį ir pastatyti 40 butų pastatą. Antra, nugriauti visą klubo pastatą ir kartu su kaimynu pastatyti 100 butų pastatą. Klubui patalpos būtų įrengtos pirmame aukšte su sale, baru, restoranu ir lietuviškai veiklai reikalingais kambariais. Diskusijose dalyvavo 75 nariai. Pagrindinė mintis – galutinio sprendimo nedaryti, o pasiūlymus gerai svarstyti ir sprendimą padaryti vėliau. Iš 7-rių klubo direktorių buvo perrinkti šie asmenys: L. Cox, G. Janulevičius, K. A. Keblikas, A. Migus ir D. Staitis. Pasitraukė G. Strolytė-Galic ir R. Kalėdą, kuriems buvo už atliktą darbą pareikšta padėka. Jų vieton pavesta klubo valdybai kooptuoti naujus narius.

(*Mūsų pastogė*, 2002 m. 39 nr.)

J. Andr.

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 43 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%	Asmenines nuo	6.50%
santaupas	1.00%	nekiln. turto 1 m.	4.10%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	1.55%		
180 dienų indėlius	1.55%		
1 m. term. indėlius	2.50%		
2 m. term. indėlius	3.00%		
3 m. term. indėlius	3.35%		
4 m. term. indėlius	4.00%		
5 m. term. indėlius	4.50%		
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%		
1 m. ind.	2.50%		
2 m. ind.	3.35%		
3 m. ind.	3.60%		
4 m. ind.	4.25%		
5 m. ind.	4.75%		

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ
TINKLALAPIS: www.talka.net

Vilniečiui in memoriam

A. a. Kazimierui Baronui-Baranauskui amžinybėn iškeliavus

ANTANAS SURAUČIUS

Per *TŽ* pasiekė žinia apie dar vieno iš tarpukario vilniečių netektį. Nedaug beliko tos padermės lietuvių vilniečių. Vargu ar iš Vilniaus kas parašė, ar parašys žodį Kazio Baranausko atminimui. Pagalvojau, kad man tenka ta pareiga, beje, taip pat karo audrų blaškytam, dabar netolimoje nuo Lietuvos išsitremtyje (Lenkijoje) gyvenančiam ir sunkiai į tėvynę grįžtančiam.

Mums, vilniečiams, Kazys tas pats Baranauskas, kurio ir ši pirminė pavardė buvo gražiai lietuviška, *Anykščių šilelio* kūrėjo vysk. A. Baranausko dėka.

Miela ir paties Kazio jaunystė. Jo kartos moksleiviai, baigę Vytauto Didžiojo gimnaziją Vilniuje ir į gyvenimą išėję karo metais, gerai prisimena, kaip formavosi jo asmenybė. Pasiekdavo žinios, kaip jis augo ir kokį derlių lietuviškumui nešė tremtyje į laisvą pasaulį, jau pavarde Baronas.

Tvirtoje lietuviškoje šeimoje gimęs ir augęs, velionis kaip tik laisvame dar Lietuvos Vilniuje 1920 m. bendramoksliams ir draugams kilusiems iš kaimų buvo aukštesnio lygio jau vien tuo, kad miestelėnas, be to, ypatingai apsukrus ir žvalus. Turėjo autoritetą ir lenkų jaunime, teigiamo poveikio ir stipresnių prieštarų pakilimo tarpsniais. Kazys buvo sportininkas ir pokštininkas, rašinėjęs į spaudą.

A.a. KAZYS BARONAS

Visur buvo veiklus.

Kartu studijavome ekonomiką, kol vokiečiai neuždarė Vilniaus universiteto. 1942 m. stiprėjant vokiečių okupaciniam režimui, o man atviriau maištaujančiam ir prieš šį okupantą, teko pasitraukti iš Vilniaus į Druskininkų kraštą, atplėštą nuo Lietuvos ir prijungtą prie Rytprūsių. Susitikome beveik po keturiasdešimties metų *Tėviškės žiburių, Europos lietuvio* puslapiuose.

Apie Kazio Barono gyvenimą, veiklą, šaunų lietuvio ir Lietuvos vardo atstovavimą išsamiai pasakyta *TŽ* puslapiuose K. Milerio ir A. Šmito. Šiame žodyje pabrėžiama Kazio veikla Vokietijoje. Vokiečiai, susidomėję Lietuva, dažnai paskelbia iškraipų. Kazys, kaip pastabus žurnalistas, skelbdavo atitaisymus, papildymus. Darbavosi atkakliai ir sėkmingai.

Turėjau tik vieną išvyką 1986 m. į Vokietiją. Lankydamas Vasario 16 gimnaziją, buvau netoli Viernheimo, deja, neteko susitikti dėl Kazio ligos. Susirašinėjome. Jo laiškai buvo labai įdomūs, pilni informacijų, polemikos. Rašiau Kaziui: "Koks buvai jaunystėje, toks ir išlikai". Skatinau taupyti jėgas.

Nepaklausė. Nei žmonos Helgos, nei dukters Jūratės, kurią labai mylėjo. Kiekviename laiške jautriai, su pasididžiavimu, parašydavo apie savo dukrą Jūratę žurnalistę. Tenka sutikti su A. Šmito žodžiais: "Jis dukterį buvo išmokęs kalbėti lietuviškai. Tai iš tikrųjų buvo nelengva mišrioje šeimoje už Lietuvos ribų, ir tai parodo jo stiprią lietuvišką dvasią".

Mielas, brangus Kazimierai, Tavo draugai, artimi pažįstami karo tremtiniai laisvame pasaulyje, kur palankesnės sąlygos lietuviškumą puoselėti, Lietuvai atstovauti, sako: "Kazimierai, dabar gali pailsėti..."

Ilsėkis ramybėje, bet ir žinok, kad mes, vilniečiai, ir visi Tave pažinoję, su Tavimi bendradarbiavę tautiečiai, atsiminsime Tave, matydami Tavo indėlį atgimstančiai Lietuvai.

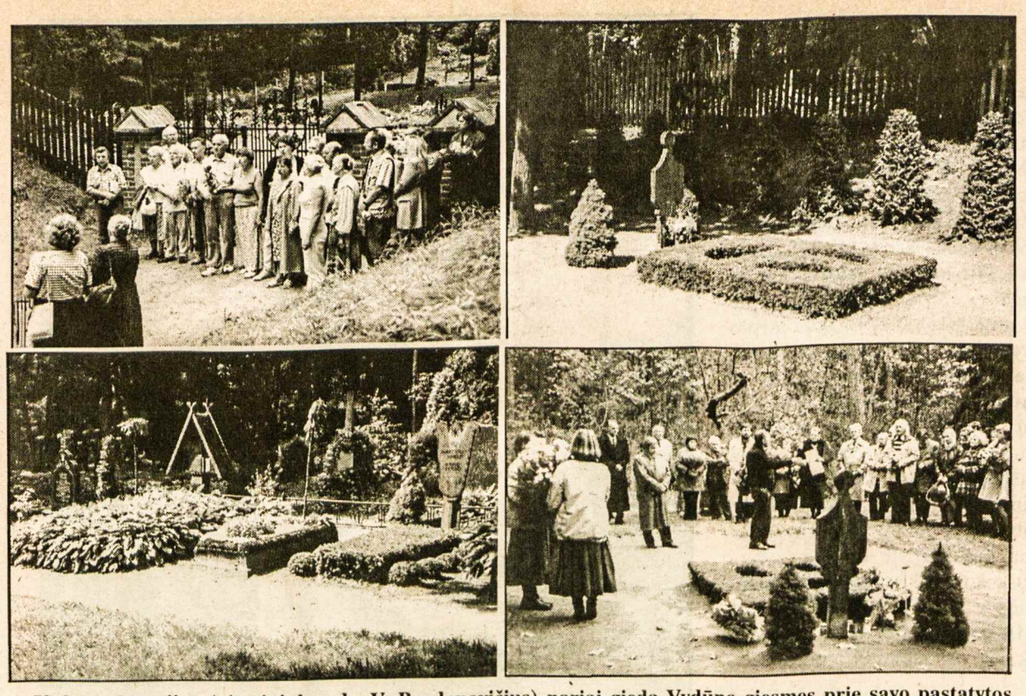

1. Vydūno draugijos (pirmininkas dr. V. Bagdonavičius) nariai gieda Vydūno giesmes prie savo pastatytos tvoros ir vartų Bitėnų-Rambyno kapinėse. 2. Vydūno kapas ir naujoji kapinių medinė tvora (pastatyta 2002 m. vasarą) Rambyno-Bitėnų kapinėse. 3. Rambyno-Bitėnų kapinės, Jankų giminės kapai. 4. Minint Vydūno perlaidojimo Bitėnų-Rambyno kapinėse 10-ąsias metines Nuotr. M. Purvino

Lietuvos gintaro paroda

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

Mizgirių gintaro galerijos kilnojamosios parodos atidarymas įvyko Lietuvių dailės muziejuje, PLC, Lemonte š.m. spalio 5 d. Parodą rengė JAV LB Kultūros taryba su Lietuvių fondo parama.

Parodą atidarė JAV LB Kultūros tarybos pirm. Marija Remienė, savo žodyje iškėlusi šios parodos savitumą: "Lietuvos gintaras – pats seniausias, pats gražiausias, užtat ir vadinamas Lietuvos auksu".

Ši paroda prieš keletą savaičių buvo surengta Vašingtone, kai ten vyko JAV LB XVI Tarybos III sesijos suvažiavimas, o Lemonte (netoli Čikagos) buvo spalio 5-6 d.d. ir spalio 12-13 d.d.

Rodinius paaiškinti M. Remienė pakvietė Kazimierą Mizgirį. Jis ir žmona Virginija yra savininkai Mizgirių gintaro galerijos-muziejaus Nidoje ir Vilniuje.

K. Mizgiris kalbėjo apie gintaro susidarymą, vietoves, kur jo daugiausia randama. Gintaras yra pušų sakai, išvarvėję prieš 50 milijonų metų. Yra ir jaunesnio gintaro, bet gintaru žinovų laikomi sakai, kuriems 35 mil. metų! Sakai varvėję tarp žievės ir kamieno yra dideli, reti. Šioje parodoje didžiausias gabalas – 2 kg. Gintaro ašaros – tai sakų lašai. Yra ir varveklių. Paplokšti gabalėliai – iš medžio vidaus, riesti – iš šakų. Tai vis dokumentai, išlikę iki mūsų dienų.

Gintaro grožį pamatome, kai jį nušlifuojame, aiškino K. Mizgiris. Yra 250 gintaro spalvų ir atspalvių: geltono, melsvo, balto, rausvo, žalsvo, juodo. Jis paaiškino tas spalvas: melsvas turi geležies sulfido–pirito priemaišų, labai retas; žalsvas – irgi retas su augalų pigmentu chlorofilu; baltas – tai suakmenėję oro burbuliukai; rausvas – pakaitintas ar žaibų, ar miško gaisro ar tiesiog saulės. (Dabar rausvą spalvą meistrai išgauna dirbtinai, pakaitindami gintarą specialiose krosnyse); geltonas – tai gintaras iš kamieno vidaus; juodasis gintaras susidarė sakams lašant į dirvožemį. Jame 90% priemaišų: smėlio, žemės, medžio žievės; skaidrusis gintaras – tikri gintaro sakai be priemaišų.

Vertingiausias gintaras yra su inkliuzais. Šioje parodoje – peteliškė, pakėlusi sparnelius, vabzdys, augalų dalelės ir kt. K. ir V. Mizgiriai turi ir kitų retų inkliuzų – dar neištirtą drieželį ir sraigę (jų pasaulyje tik 5 atrastos).

Kalbėdamas apie amuletų rinkinį, sakė, kad mažai jų tėra išlikusių iš senojo Prūsijos muziejaus rinkinio, vadinamo "Juodkrantės turtas". Keli jų yra Göttingene, Vokietijoje. Ir šioje parodoje yra amuletas, padarytas pagal tikslų brėžinį. Amuletai buvo nešiojami apsigynimui nuo visokio blogio, kad sektųsi medžioklėje, žvejyboje. Žmonės tikėjo gintaro magiška galia. Ir šiandieną yra žmonių, kurie tiki ta galia ir nešiojasi gintaro gabalėlius.

Virginija Mizgirienė kalbėjo apie parodoje išdėstytus gintaro meno kūrinius. Prieš 10 metų, sakė ji, gintaro papuošalai buvo daugiausia nešiojami prie tautinių drabužių. Buvo ieškota šiuolaikinio priėjimo prie gintaro ir tam kviesta meninininkai, kad kurtų šiems laikams pritaikytus papuošalus. Parodoje buvo rodoma įvairių karolių, apyrankių, sagių, žiedų, skulptūrėlių ir kitokių.

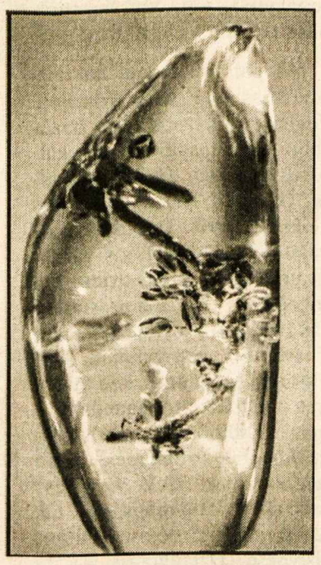

Gintaro gabalas su įvairių augalų įtvarais

Parodos lankytojai buvo pakviesti į kitą Lietuvių dailės muziejaus patalpą, kur vyko meninė programa. Zita Daknienė įspūdingai padeklamavo posmus apie gintarą iš Juditos Vaičiūnaitės, Julijos Švabaitės ir Janinos Degutytės kūrybos. Rimvydas ir Jūratė Grablauskai, neseniai atvykę iš Lietuvos ir dar negirdėti, nuoširdžiai ir gražiai padainavo "a capella" keletą lietuviškų dainų.

Po programos K. Mizgiris atsakė dar į eilę klausimų apie gintarą: kaip jis naudojamas kaip vaistai; apie gintaro rinkimą (dabar yra apie 200 gintaro žvejų); seniausias gintaras randamas Austrijoje ir Jordane (100 mil. metų senumo, o jauniausias – Madagaskare, tik 1000 metų, bet tai negali būti vadinamas gintaru); Danijos tautinis papuošalas yra irgi gintaras; tik 6% randamo gintaro naudojami papuošalams, kitas gintaras naudojamas pramonei; gintaro tikrumą galima patikrinti įmerkus jį į labai sūrų vandenį (1 kg. druskos jame), tada gintaras (tikrasis) iškyla, ne netikras – grimsta, arba įkaitinta adatėle nežymioje vietoje įdūrus, iš tikro gintaro pajuntamas pušų kvapas.

K. Mizgiris dar paaiškino, kad ši paroda jau yra buvusi Islandijoje, Kanadoje (Otavoje), o ši trečia kelionė buvo į JAV: Vašingtoną ir Lemontą. Iš čia keliaus Italijon, Romon, kur lapkričio mėn. bus atidaryta.

Prieš parodos atidarymą ją aplankė ir Lemonto Maironio lituanistinės mokyklos mokiniai, kuriems K. Mizgiris aiškino apie gintarą.

Lankant parodą ir klausant Kazimiero ir Virginijos Mizgirių tiesiog jautėsi jų meilė ir atsidavimas gintaro populiarinimui. Lankytojai netik galėjo apžiūrėti parodą, bet ir daug sužinoti apie gintarą.

Dailinamos Rambyno-Bitėnų kapinaitės

Jau daug metų senąsias kapines prie Rambyno globoja Vydūno draugija, vadovaujama dr. Vacio Bagdonavičiaus. Kasmet liepos mėnesį vydūniečiai surengia savo stovyklą Bitėnų kaime prie Birutės ir Kazimiero Žemgulių sodybos. Stovyklautojai tvarko kapines ir jų aplinką, kasmet vis padailina Mažosios Lietuvos panteoną, kuriame ilsisi Vydūnas, Martynas Jankus, Valteris, Kristupas Banaitis, Elena Grigolaitytė- Kondratavičienė bei kiti šviesūs krašto žmonės.

1998 metais vydūniečiai pastatė naujus metalinius vartus su raudonų plytų stulpeliais. Vėliau pradėta tverti daili medinė tvora pagal Mažosios Lietuvos senovinių tvorų pavyzdį. Visi šie darbai atliekami įgyvendinant architektų M. ir M. Purvinų projektus.

Metalinės tvoros statyba aplink nemažą kapinių plotą tarp kalvelių jau antri metai pareikalauja daug triūso bei lėšų. Tačiau taip Rambyno-Bitėnų kapinaitėms bus grąžintas senovinis, šiam kraštui būdingas pavidalas.

Tvoros įrengimu išradingai rūpinasi vydūniečių darbų vadovas, žinomas keliautojas Algimantas Jucevičius. Daug vydūniečių su savo ilgamečiu vadovu dr. V. Bagdonavičiumi kasmet užsiima nelengvu statybos darbu, sumaniai pritaiko vis naujas tvoros dalis prie nelygios vietovės bei įvairių kliūčių.

Šiais metais aptvertas kapinių šiaurinis galas. Daili medinė tvora (pakeitusi pokarinį vielos tinklą) nusidriekė palei Vydūno kapą, papuoštą šilutiškio Juliaus Balčiausko rūpestingai išugdytais ir padovanotais retais želdiniais.

Šiemet kapinių augaliją vargino Lietuvoje neregėta sausra, tad teko rūpintis ir dailių augalų išlikimu smėlingoje Rambyno apylinkių žemėje. Iš Šilutės atvykęs J. Balčiauskas su talkininkais tvarkė ir gelbėjo gražiuosius kapinių želdinius.

Per praėjusį dešimtmetį kapinės beveik neatpažįstamai pasikeitė J. Balčiausko, vydūniečių ir kitų triūso dėka. Buvusių krūmynų vietoje dabar suaugo įvairių formų tujos, svyruoklinės guobos, kadagiai ir kiti kapinėms tinkami dekoratyviniai augalai. Palaipsniui statomi ir tvarkomi kraštui būdingi paminklai Mažosios Lietuvos žmonėms. Kapines gražiai tvarkė ilgametis prižiūrėtojas Jonas Gudavičius.

Vydūno draugijai kasmet tenka ieškoti vis naujų rėmėjų toliau tvarkant Rambyno-Bitėnų kapines. Šiais metais didelė tvoros dalis įrengta padedant Pagėgių savivaldybės merui dr. Vaclovui Algirdui Mišeikiui, tos savivaldybės administratoriui Remigijui Kelneriui, žemės ūkio kooperatyvui "Lumpėnų Rambynas", ūkininkui Teofiliui Dargiui ir jų šeimų nariams. Jie dovanojo ir paruošė darbams reikalingą medieną.

Tikimės, kad jau kitais metais Rambyno-Bitėnų kapinėse bus pastatytas ir atminimo ženklas poetui Kristijonui Donelaičiui. Mat dar XIX š. pabaigoje buvo sumanyta ant Rambyno kalno pastatyti paminklą *Metų* autoriui. Dėja, užsidelsusį pasirengimą paminklo statybai nutraukė Didysis karas.

Dabar kuklaus atminimo ženklo statybą žada remti Donelaičių giminės palikuonys, gyvenantys išeivijoje. Taip Rambyno-Bitėnų kapinės taptų dar pilnesniu Mažosios Lietuvos panteonu, primenančių sunaikinto krašto didžiuosius veikėjus nuo Kristijono Donelaičio iki Vydūno ir Martyno Jankaus.

Dr. Martynas Purvinas
Architektė Marija Purvinienė

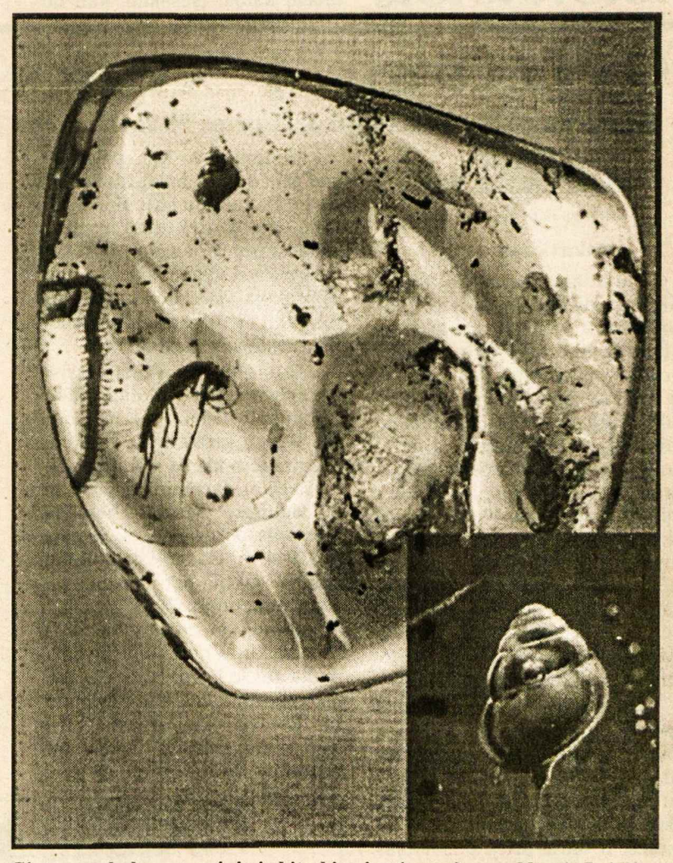

Gintaro gabalas su sraigės ir kitų kirminų įtvarais Ntr. A. Lukšėno

Pasaulio lietuvių jaunimas bendruomenių suvažiavime

Š.m. rugsėjo 11-15 dienomis Lietuvoje, Druskininkuose, įvyko Pasaulio lietuvių bendruomenių metinis suvažiavimas. Iš Kanados dalyvavo KLB pirmininkė, R. Žilinskienė, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas Matas Stanevičius ir Arvydas Jonušonis.

Lenkijos pasienio sargybos paklaustas, PLB valdybos vicepirmininkas dr. B. Makauskas pasisakė važiuojantis "į užsienį". Lietuvos muitininkų klausiamas ką veža, atsakė – "Geriausius linkėjimus". Į šiuos klausimus tiksliau tikrai negalima buvo atsakyti, nes manau, kad visi užsienyje gyvenančių lietuvių bendruomenių atstovai, keliaujantys į PLB pirmininkų suvažiavimą, daugiau ko deklaruoti neturėjo. Ir taip rugpjūčio 11 d., apie pietus, prie Lietuvos vyriausybės rūmų Vilniuje aidėjo ilgai nesimačiusių draugų juokas, sveikinimai bei linkėjimai. Visi pasiruošę kelionei į Druskininkus lipo į autokarus. Metinio suvažiavimo dalyvių tarpe buvo ir pasaulio jaunimo atstovai.

Suvažiavime Druskininkuose buvo atstovaujami sekantys kraštai: Didžioji Britanija, Estija, Graikija, Gudija, Ispanija, JAV, Kanada, Karaliaučiaus kraštas, Kazachstanas, Latvija, Lenkija, Moldova, Olandija, Prancūzija, Rusija, Sibiras, Švedija, Šveicarija, Ukraina, Vokietija. Jaunimo atstovai buvo atvykę iš: Gruzijos, JAV-bių, Moldovos, Kanados, Karaliaučiaus krašto, Latvijos, Rusijos (Maskvos), Sibiro, Švedijos, Ukrainos ir Vokietijos.

Suvažiavime buvo aptariami: Lietuvos santykiai su išeivija (pvz. Tautinių mažumų ir išeivijos departamento vaidmuo), Lietuvos stojimas į ŠAS (NATO), švietimas, kasdieninė bendruomeninė veikla. Dienos formaliai programai pasibaigus, jaunimui diskusijos tęsėsi toliau. Iki vėlyvo vakaro Druskininkų kavinėse vyko karštos diskusijos įvairiausiais lietuvybės reikalais. Visi, būdami iš įvairių pasaulio kampelių, turėjome nuostabią progą aptarti ir palyginti įvairių jaunimo bendruomenių ypatybes, problemas.

Jaunimo posėdyje buvo aptariami atstovų paskyrimo būdai į Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą, kuris įvyks 2003 m. liepos 11-27 dienomis Lietuvoje, Lenkijoje ir Vokietijoje (daugiau informacijos galima rasti kongreso interneto svetainėje – www.kongresas.com). Buvo nuspręsta, kad atstovų registracijos iš jaunimo sąjungų bus priimamos iki kovo 11 d. Šį rudenį Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga (PLJS) Šiaurės Amerikoje planuoja informacinę kelionę, norėdama apšviesti jaunimą apie kongreso tikslus ir pritraukti kuo didesnį dalyvių skaičių. Į šią kelionę atvyksta keturių dainininkių ansamblis iš Punsko, Lenkijos. Suvažiavime jaunimo atstovai nutarė prašyti Lietuvių bendruomenių pagalbos atliekant šią kelionę. Posėdžio nuosprendžiu, jaunimas taip pat ragins Lietuvių bendruomenes skatinti jaunimo dalyvavimą įvairiuose lietuvybės suvažiavimuose, teikti finansinę paramą kelionės išlaidom padengti.

Suvažiavimo dalyviams buvo suorganizuotos ekskursijos. Liškiavoje teko aplankyti piliakalnį su XV š. pilies bokšto liekanomis, vėlyvojo baroko šventovę, buvusį domininkonų vienuolyną, partizanų bunkerį. Paskutinį vakarą apsilankėme valstybiniame Dzūkijos parke. Ekskursijai pasibaigus, Margonių klojimo teatre buvo paruoštos puikiausios dzūkiškos vaišės. Mus visą vakarą linksmino etnografinis ansamblis savo dainomis ir bendrais šokiais.

Suvažiavimas man padarė nepaprastai nuostabų įspūdį. Pirmą kartą pajutau, kaip svarbu yra palaikyti ryšius su kitais užsienyje gyvenančiais lietuviais. Dėl įvairių priežasčių mes randamės užsienyje, bet visi siekiame panašių tikslų. Todėl bendradarbiaudami vieni su kitais, su mūsų tėvynės politiniais organais galime daug ką išspręsti. Norėčiau širdingai padėkoti Kanados lietuvių bendruomenei, kuri padengė kelionės išlaidas.

Arvydas Jonušonis,
Kanados lietuvių jaunimo sąjunga

Pasaulio lietuvių bendruomenės kraštų pirmininkų ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos atstovų suvažiavime Druskininkuose jaunimo posėdžio dalyviai

AtA
ELENAI LYMANTIENEI
po ilgos, sunkios ligos mirus, dukrą BEATĄ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –
Leonas ir Ieva Adomavičiai

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 tel. 416-889-5531
KLF kapitalas *siekia beveik $3.5 milijono - tai Kanados lietuvių įnašas! Metinis pelnas (viršijantis $150,000) skirstomas lietuvybės išlaikymui Kanadoje (KLB, kultūrinėms bei jaunimo organizacijoms, studentams) ir paramai Lietuvai (tremtinių reikalams, vaikų prieglaudoms, jaunimui).*
Prisiminkime Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkime jį savo aukomis
Raštinės darbo valandos pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių

"SAMOGITIA"
Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. **(905) 625-2412**

Kur tarpukario Lietuvos istorija anglų kalba?

DR. ALGIRDAS V. KANAUKA

Tarpukario nepriklausomybės (1918-1940) laikotarpis buvo nepaprastai reikšmingas Lietuvai, nes atbudino tautą ir išvedė, bent laikinai, iš priklausomybės Sovietų Sąjungai. Per tą laiką lietuvių tauta sustiprino savo tautinę sąmonę, be kurios nebūtų buvę 1990 kovo 11-tos. Tie įvykiai plačiai aprašyti lietuvių grožinėje ir istorinėje literatūroje. Sakyčiau daug rašyta ir rusų kalba, bet ten jau pagal kitos "operos partitūrą ir libretą". Tačiau visame XX šimtmečio šurmulyje tas laikotarpis lyg ir pradingo iš Vakarų pasaulio sąmonės. Vakariečiai skaito anglų kalba rusų veikalus apie mus ir tampa dezinformuoti – mano, kad mes į Sovietų Sąjungą įstojome linksmai dainuodami.

ELENA DAUGUVIETYTĖ-KUDABIENĖ, š.m. lapkričio 5 d. švenčianti savo kūrybingo gyvenimo 80 metų sukaktį. Kaip aktorė ir režisierė, be jokių išlygų ir abejonių ištikimai mylėjusi scenos pasaulį, jau yra plačiau žinoma ne tik Kanadoje, bet ir Lietuvoje, JAV-bėse bei kitur. Šalia teatrinės veiklos, ilgo ir našaus darbo vadovaujant lietuviškajam Hamiltono "Aukurui", savo įgimtu talentu gana gilią vagą spėjo išvaryti Kanados ir JAV televizijoje, sukurdama daugiau kaip 20 vaidmenų, keliasdešimt charakterių. Sukaktuvininkė gimė 1922 m. lapkričio 5 d. Dauguviečių vsd., Nemunėlio-Radviliškio vlsč., Biržų apskr. Kaune studijavo dramą, išraiškos šokį, mokėsi dainavimo, vaidino Jaunimo teatre. Išeivijoje, galima sakyti, atliko viską, ką gali atlikti teatro menui pasišventęs žmogus. Ilgiausių metų!

Š.m. rugsėjo mėnesį Austrijos karo atašė Lietuvai brigados generolas R. V. iškilmingai įteikė dovaną Lietuvos Karo akademijai Vilniuje – gerų knygų ir prenumeratų įvairių karinių žurnalų vokiečių kalba. Mes jas maloniai priėmėm ir mandagiai jį paklausėm, kaip galėtume atsidėkoti. Jis atsakė: "Norėčiau paskaityti Lietuvos istoriją, ypač 1918-1940 m. laikotarpio, kada jūs buvote nepriklausomi tarp dviejų pasaulinių karų. Norėčiau paskaityti vokiečių arba anglų kalba, nes Austrijoje apie tai nieko nėra". Mes atsakėme: pasistengsime ką nors jam surasti iki sekančiojo vizito, kuris bus 2002 m. spalio 28. Atrodė, kad tai ne problema.

Tuojau paskambinom į Mažvydo biblioteką, į universitetus, į knygynus ir net kai kuriems mūsų garbiems intelektualams. Netrukus ant mano stalo atsirado keletas įvairaus svorio ir storio knygų apie Lietuvos istoriją, ypač parašytų sovietmečiu ar tuojau po jo ir net anglų kalba. Jas pavarčius, mano plaukai atsistojo ant galvos kaip įelektrinti.

Taigi ten aprašyta, kaip mus "išlaisvino" Raudonoji armija nuo buržuazinės valdžios ir kaip to siekė Lietuvos liaudis nuo pat 1918 m. Vienu žodžiu, aprašyta kaip "džiaugsmingai" mes puolėme į sovietų glėbį ir kaip balsavom už grįžimą į plačią sovietinę "Tėvynę".

Nieko kito Lietuvoje negalėjau rasti iki šiolei anglų ar vokiečių kalba. Nesakau, kad nėra, bet nežinau kur galėtų būti. Turiu prisipažinti, radau vieną mažytę knygelę anglų kalba, *An Outline of Lithuanian History,* autorius Stasys Samalavičius, Vilnius, leidykla "Diemedis", 1995, ISBN 9986-017-9, kurioje yra skirsnis *The years of independence and dependence,* apie 6 puslapiai skirti to laikotarpio įvykiams. Taigi galėsiu minimaliai išpildyti mūsų svečio iš Austrijos pageidavimą apie mūsų nepriklausomybę, kokia ji buvo tais laikais ir kurią mes vėl atstatėm. Gaila, kad patenkinsim Austrijos karininką tik labai ribotai. Žinoma, daug knygų tame laikotarpyje buvo parašyta rusų kalba, kurios dūmus "Dūmos" nariai godžiai traukia Maskvoje ir pilnai tiki tuo, ką skaito, nes nieko kito neturi.

Tas pats ir kitose angliškai kalbančiose šalyse – ten yra dar daug sovietmečio literatūros, kurią skaitydami užsieniečiai negali atskirti pelų nuo grūdų. Nieko nėra bibliotekų ir knygynų lentynose, kas atsvertų šią propagandą, nors yra šiek tiek poezijos ir kitos literatūros.

Aš pats atsimenu, kai tarnaudamas JAV karo aviacijoje užeidavau į kurios nors bazės biblioteką ir rasdavau anglų kalba rašytą knygą *The Baltic Riddle* (Baltijos mįslė), autorius Meiksins, latvis. Ten jis visai iškreiptai teisino Baltijos valstybių prijungimą prie Sovietų Sąjungos. Tas tada mane įsiutino ir aš parašiau protestą JAV Karo aviacijos generaliniam inspektoriui, teigdamas, kad tai sovietų piktybinė propaganda tyčiniam klaidinimui amerikiečių kariškių bendruomenės, argumentuodamas JAV kongrese esančiais dokumentais apie tai, kas iš tikrųjų dėjosi Baltijos valstybėse. Džiaugiausi, kai ta knyga iš kariškių bibliotekų dingo, vildamasis, kad tai buvo mano pastangų dėka.

Rašytojos Žemaitės (Julijos Žymantienės, 1845-1921) muziejus jos buvusioj gyvenvietėje netoli Šateikių **Nuotr. G. Kurpio**

Man kyla klausimas, kodėl mes tokie nerangūs ir neaprašome mums svarbių įvykių vakarietiškomis kalbomis, patys sau rašome apsčiai, negailėdami energijos ir diskutuodami iki pedantiškų smulkmenų tarpukario nepriklausomybės laikotarpį ir tos nepriklausomybės atstatymą 1990 kovo 11.

Užsieniečiams kyla klausimas: ką mes atstatėme? Mes jiems negalime tinkamai atsakyti literatūriniame lygmenyje. Atsako už mus kiti, mums nepalankūs žmonės. Mes pralaimime intelektualinę ir informacinę kovą, tačiau pykstame, kad apie mus mažai kas žino ir vadiname juos neišsilavinusiais, kad mes savanoriškai prisijungėme prie Sov. Sąjungos 1940 m.

Taigi, gerbiamieji, gal aš klystu ir gal Jūsų lentynos užjūryje lūžta nuo knygų apie Lietuvos nepriklausomą gyvenimą anglų, vokiečių, prancūzų kalbomis. Jeigu taip yra, atsiųskite man greituoju paštu bent vieną tokią knygą (adresas: Lietuvos Karo akademija, Šilo 5A, LT-2055 Vilnius, Lietuva-Lithuania).

Red. pastaba. Nepriklausomos Lietuvos (1918-1940) istorijos gali prireikti ne tik Austrijos atstovui, bet ir daugeliui kitų užsieniečių. Tuo atveju prisimintina dr. A. Geručio redaguotą Lietuvos istorija *Lithuania 700 Years,* išleista "Maryland Books" Niujorke 1969 m. Tai kelių autorių sutelktinis leidinys. Skyrius *Independent Lithuania* yra parašytas dr. Alberto Geručio (145-313 psl.). Šis leidinys turėtų būti JAV lietuvių bibliotekose.

"Aukštaitijos žibintas"

Kunigas, monsinjoras KLEMENSAS GUTAUSKAS (1915-2002)

Kupiškio Kristaus žengimo į dangų šventovės istorijos pastarieji beveik keturi dešimtmečiai yra glaudžiai susiję su kunigo Klemenso Gutausko vardu. Čia 1964 m. balandžio 4 d. jis pradėjo pastoracinį darbą, čia dirbdamas tapo dekanu, užsitarnavo monsinjoro ir Kupiškio miesto garbės piliečio vardą, pagaliau šiemet, eidamas 87-uosius metus (rugpjūčio 19 d.), jis baigė savo žemiškąją kelionę.

Kad šis dvasininkas paliko gilius pėdsakus savo parapijiečių širdyse, liudijo ir kaupina Kupiškio šventovė, į kurią susirinkę tikintieji paminėjo 30-ąją dieną nuo savo mielojo ganytojo mirties. Tai buvo ne išeiginė, bet darbo diena, ir pamaldos vyko ne pavakary, bet 11-tą dienos, tačiau net ši aplinkybė nesutrukdė kraštiečiams gausiai susirinkti ir nuoširdžioje maldoje dar kartą pabūti su kunigu Klemensu.

Iškilmingas Mišias koncelebravo vyskupas Juozas Preikšas, jam talkino 17 kunigų, atvykusių iš įvairių Panevėžio vyskupijos vietovių. Mišių pradžioje kalbėjęs vyskupas J. Preikšas pavadino kunigą Klemensą "ne tiktai Kupiškio, bet ir visos Aukštaitijos žibintu" ir pasinaudojo įspūdingu šventojo Augustino posakiu, pasakytu per jo motinos Monikos laidotuves: "Mes neliūdime jos netekę, bet dėkojame Dievui už tai, kad ją turėjome"...

Gražų pamokslą, ne vienam išspaudusį ašarą, pasakė Spitrėnų klebonas kun. Povilas Kleizys, kuriam keletą metų teko dirbti kartu su velioniu bei būti jo išlydėtam į savarankišką kelią. Pamokslininkas priminė esminius monsinjoro Klemenso Gutausko asmenybės bruožus – gerumą, taikingumą, meilę. Monsinjoras dosniai sėjo šių vertybių sėklas parapijiečių širdyse, tikėdamasis gausių vaisių kupiškėnų šeimose, kolektyvuose, bendruomenėse.

Kunigo Klemenso Gutausko mirties "keturnedėliui" suspėta pastatyti gražų antkapinį paminklą – kryžių šventoriuje. Kai vyskupas jį pašventino, dekanas Vladas Rabašauskas paaiškino, kad užrašą antkapiui jau sirgdamas ir jausdamas greitą išėjimą Anapus, parinko pats monsinjoras Klemensas: "Mylėkite vieni kitus, nes meilė yra iš Dievo" (Jn, 4,7).

Minėjimo iškilmėse dalyvavusi mokslininkė, istorikė dr. Aldona Vasiliauskienė papasakojo, kad prieš išvykstant į stažuotę Romon (pas tėvus bazilijonus), dar kartą aplankiusi sergantį monsinjorą, ir jisai primygtinai liepęs jai paimti jo pamokslų sąsiuvinius. Gyvenant Romoje, rugpjūčio 19 d. nustojo ėję abu dr. A. Vasiliauskienės turėti laikrodžiai. Grįžusi ji sužinojo, kad tą dieną mirė jos giliai gerbiamas kunigas Klemensas...

Didelės asmenybės palieka gilius pėdsakus mūsų likimuose. Laikraštis *Kupiškio žinios* monsinjoro Klemenso Gutausko mirties "keturnedėlio" išvakarėse išspausdino skaitytojo Liudo Šeštoko laišką ("Šis žmogus man turėjo didelę įtaką nuo pat mano šeimyninio gyvenimo pradžios. Jis visada mane gaubė nuoširdumu.") ir gražų eilėraštį *Užgeso žemės žvaigždė,* kurio porą posmų norisi pacituoti:

Gerumas jo veide spindėjo,
Kai prie altoriaus mudu tuokė.
Gal šventumu užburt mokėjo,
"Gražiai gyvenkite", – jis mokė.
Jau trys dešimtmečiai sukako,
Už viską padėkot nespėjau.
Ateisiu nusilenkt prie kapo...
Atleisk, jei ko neištęsėjau...

Alfredas Guščius

Grįžtame į "Aukso slėnį"

Aukso kasyklos Kanadoje, kur prieš 50 metų dirbo ir daug lietuvių ateivių

GENOVAITĖ BREICHMANIENĖ

(Tesinys iš praėjusio nr.)

Malartic miestelis

Nutariame sekančią dieną čia sugrįžti dar kartą ir vėl važiuojame tuo pačiu keliu tolyn Malartic miestelio link. Greitai privažiuojame plačiai išsimėčiusį ir nieku nesiskiriantį nuo Cadillac taip pat nedidelį Malartic miestelį. Vietos mums čia nežinomos, tad nestojame ir greitai prieš akis atsiveria jau didelio miesto gatvės, apšviestos gražios vitrinos, turtingos parduotuvės. Tai Val d'Or ("Aukso slėnis"). Čia dirbo kasyklose irgi gana didelis lietuvių skaičius, bet dabar vieni išsikėlė kitur, o vyresnieji jau amžinybėje, ir vargu ar dar lietuvių čia atrastume.

Pravažiavę pagrindinėmis gausiai apšviestomis gatvėmis visą miestą, Irenos nurodymu turime rasti gerą viešbutį su geru restoranu. Ji kurį laiką skaitė skelbimus, ieškodama nakvynei vietos. Ir tikrai prieš akis naujas ir gražus "Forestel" viešbutis, kuriame gauname du sujungtus kambarius, o jų "Bistro" restorane – puikią vakarienę ir į tą pačią kainą įskaitytus gerus pusryčius. Po 9 valandų kelionės ir daugybės įspūdžių, mums visiems reikalingas geras poilsis.

Pasakoja gyventojai

Sekantį rytą pradedame kelionę atgal į namus, bet dar daug klausimų liko neatsakytų, tad ir vėl sustojame Cadillac miestelyje, Dabar atrodo, kad jau visi žino apie mus, nes čia visi vienas kitą pažįsta, o jeigu pasirodo svetimas automobilis ar nepažįstami žmonės, tai didelė sensacija.

Sustojame prie senosios mokyklos (dabar jau stovi nauja mokykla netoliese, o šis pastatas pavadintas – *maison populaire.* Mus tuojau apstoja būrelis žmonių, ir vienas jau žilsterėjęs vyras pasisako kalbąs angliškai ir galįs mums atsakyti visus klausimus, nes čia, šitoje mokykloje, 1949 m. įstojęs į pirmą klasę, baigęs mokyklą anglų kalba ir Cadillac'e visą laiką gyvenęs.

Gediminnas irgi pasisako, kad tais metais buvo tik šešerių metų. Bet abudu patenkinti juokiasi, kad potiek daug metų ir vėl susitiko prie savo pirmosios mokyklos. Labai šnekus žmogus išpasakoja visas nelaimes, gaisrus ir kita ir pataria mums nueiti į miesto savivaldybę.

Ten mus pasitinka senyva moteris ir labai maloniai informuoja apie viską. 1988 m. Cadillac šventė savo 50 m. jubiliejų. Čia pradėjo kurtis pirmieji aukso kasyklų darbininkai 1938 m. ir vadinosi Mažoji Kanada. Miestelis pergyveno daug gaisrų. 1944 m. išdegė visi aplinkui esantys miškai, bet miestelis nedaug nukentėjo. Tokį mes jį ir atradome, kai mūsų vyrai iš D. P. stovyklų Vokietijoje atvažiavo čia aukso kasti. Iš jos pasakojimų suprantame, kad tuo metu, kai lietuviai čia atvyko, buvo pats laimingiausias laikas, nes kasyklos dirbo pilnu tempu, miestelis turėjo "Theatre Palace" (Didžioko pastatas). Veikė 3 moteriškų ir vyriškų drabužių ir galanterijos parduotuvės ir dvi maisto krautuvės. Bet 1956 m. vėl didelis gaisras sunaikino keletą didelių pastatų, tais pat metais užsidarė O'Brien kasykla, ir daug vyrų turėjo ieškoti darbo kitur. 1988 vis tiek jie gražiai atšventė miestelio jubiliejų, išleido prancūzų kalba nedidelį leidinuką, kuriame aprašyta visa jų miesto istorija ir sužymėti svarbesni čia pasidarbavę ir gyvenę žmonės bei kiti svarbesni įvykiai. Maloni savivaldybės sekretorė apdovanojo mus jubiliejaus ženkliukais, leidiniu ir dar fotografijomis svarbiausių pastatų ir kasyklų.

Aukso kasykloje

Atsisveikinę ją, dar kartą pasukame į O'Brien kasyklų pusę. Vos tik išlipome, tuojau privažiavo prie mūsų kitas automobilis ir paklausė, ar mes norėtume įeiti į kasyklų vidų. Jis tuojau išsiėmė didelį raktų ryšulį ir įsivedė vyrus į kasyklą, o mudvi su Irena likome su jauno vyriškio dviem vaikučiais. Penkerių metų berniukas puikiai kalba angliškai ir atrodo, kad jis čia jaučiasi labai gerai ir žino visus kelius. Po kiek laiko ir mudvi su pradėjusia nerimauti dvejų metų mergaite ir jos broliuku einame į kasyklų rajoną.

Gediminas Breichmanas prie savo pirmosios mokyklos Cadillac miestelyje

Labai įdomiai visą aukso kasimo istoriją ir apdirbimą pasakoja mus pasitikęs vyriškis. Jis pavedžioja po 1948 m. čia atvykusių aukso kasti lietuvių buvusias gyvenamąsias patalpas ("bunkerį") ir valgyklą. Jie čia gyveno ir maitinosi, kol atvyko jų šeimos. Dabar negyvena čia niekas ir dar gana geram stovyje tuščios patalpos, naudojamos pasiruošimui vėl šios kasyklos atidarymui, nes yra atrastos naujos aukso gyslos, kurios daug turtingesnės už jau iškastas. Jis parodo aukso dulkėmis lyg ir nubarstytus akmenis, kurie iškeliami į paviršių. "Tas auksas neblizga" – sakau aš. Jis tik nusijuokia ir tuojau pat parodo plastikiniame indelyje lyg ir auksinį popierių, susuktą į virvutę. Jis ištraukia ją ir po gabaliuką nuplėšia mums, kad turėtume prisiminimą dabartinio mūsų apsilankymo. Auksas labai blizgantis, bet minkštas. Todėl naudojant papuošalams jį reikia maišyti su kitais kietais metalais. Steve Leblanc parodo atrasto aukso planus ir pasako, kad tai bus turtingiausia aukso kasykla šioje apylinkėje. Ir Cadillac miesteliui ateis vėl geri laikai. Jis taip pat primena, kad darbas kasyklose bus mažiau pavojingas, nes sprogimai bus daromi iš tolo valdomais aparatais (remote control), kai darbininkai bus išsikėlę į paviršių.

Išsami pamoka

Čia išgyvenome dvejus metus, bet tokios geros ir išsamios pamokos neturėjom, nes mus laikė tik darbininkais, atvykusiais čia geresnio gyvenimo ieškoti ir užsidirbti pinigų, nors tada darbdavys mokėjo tik 75 centus už valandą, o vyrai kasdieną lindo po žeme ir rizikavo savo gyvybe. Mums dar tebegyvenant ten, išsprogdinta skalda užpylė vieną jauną latvį, nes jis nebesuspėjo nuo jos pabėgti. Niekas dėl to labai nesirūpino. Tai buvo gyvenimo kasdienybė.

Atsisveikinam šį malonų jauną vyrą – Steve Leblanc, kuris rengia planus naujam kasyklos atidarymui ir prižiūri kasyklos nuosavybę. Jiedu su Gediminu pasikeičia vizitinėmis kortelėmis: jeigu ateityje atsirastų kokių nors klausimų, jie galėtų susirišti vienas su kitu.

Jis perspėja mus, kad kasykla atsidarys kitu vardu, nes bus kitas savininkas. Tikrai paskutinį kartą pasakome "sudiev" kasykloms ir Cadillac miesteliui, kur įmintos ir mūsų pirmosios pėdos Kanados žemėje gražių miškų apsuptame "Aukso slėnyje".

Sėkminga kelionė

Kad mūsų kelionė buvo sėkminga ir šiek tiek paveikė to mažo miestelio gyventojus, sužinojome grįžę namo, kai po kelių dienų sulaukėme iš miesto savivaldybės sekretorės Carmelle Legault didelio, bet nesitikėto voko su daugiau informacijų ir fotografijų. Ir ji pažymėjo, kad smagiausias, linksmiausias ir įvairiausias gyvenimas Cadillac buvo tada, kai iš Europos atvyko didelis būrys jaunų vyrų. Jų papročiai, dainos ir pasivaikščiojimai dideliais būriais įnešė monotoniškame jų gyvenime daug įvairumo. Ypač jie stebėjo mus, kai atvyko ir aukso kasėjų šeimos.

Tada šiame kasyklų miestelyje gyveno netoli 3000 gyventojų, o dabar tėra 800. Tačiau jie tikisi, kad ir vėl laikai pagerės, jeigu atsidarys aukso kasykla, nes tas po žeme giliai slypintis minkštas metalas yra jų pragyvenimo šaltinis.

Jų nuoširdumas, parodytas mums prieš 54 m. pirmą kartą čia atvykusiems, dabar vėl sugrįžusiems į šį aukso kraštą ir mus maloniai nuteikė. Tai pajutome antrąją mūsų kelionės dieną, kai vėl sustojome Cadillac prie senos mokyklos. Kiekvienas ten atsiradęs šio miestelio gyventojas norėjo kuo nors padėti, ką nors papasakoti, nesvarbu ar jis kalba angliškai, ar prancūziškai. O dabar dar ir visai nelauktas laiškas iš savivaldybės sekretorės...

Visa tai tik papildo mūsų susidarytą nuomonę iš pirmųjų dienų Kanados žemėje. Gaila, kad daugumas šio miestelio gyventojų nėra toliau Norandos nuvykę. Baigę pradžios mokyklą berniukai 16 m. pradeda dirbti kasyklose. Prancūzų šeimos yra gausios, ir jaunimas eina tėvų pėdomis. Paaugusios merginos ieško darbo didesnių miestelių krautuvėse, kirpyklose, siuvyklose... Bet jie jaučiasi patenkinti ir laimingi. Per savaitę jie kasa auksą, o šeštadienį ir sekmadienį eina padainuoti, pašokti ir pasilinksminti į savo klubą. Tad jie nustebo, kad visi naujieji ateiviai nepasiliko šiame ramiame kampelyje, o išvyko laimės ieškoti kažkur toli. Tačiau visi buvo patenkinti, kad neužmiršome jų, kad ir vėl sugrįžome į jų "Aukso slėnį" nors ir trumpam vizitui.

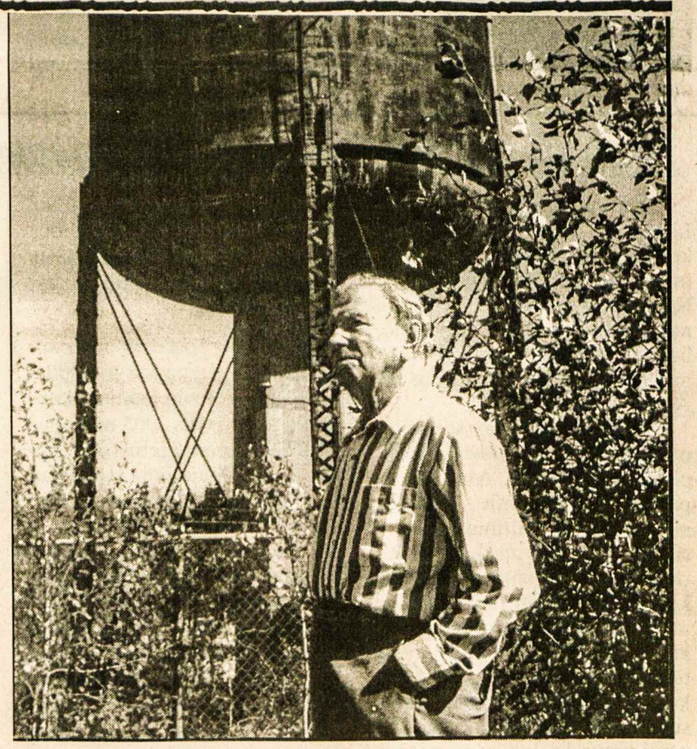

Petras Breichmanas prie O'Brien aukso kasyklos vandens rezervuaro

Papildomos pastabos

Daysak (Didžiokas) yra senųjų Kanados imigrantų lietuvių sūnus. Jis dar mokėjo keletą žodžių lietuviškai ir taip mums 1948 m. prisistatė. Kiek atsimenu, jis ir jo šeima gyveno Val d' Or, bet dažnai būdavo ir Cadillac. Jo nuosavybė – "Cinéma Palace" buvo tikrai viso miestelio puošmena – salė su erdve scena, parketu ir t.t. Čia mes savo koncertu nustebinom vietos gyventojus prancūzus ir anglus. Angliškai kalbantieji buvo daugiausia kasyklų vadovybė.

Buvo dar kasykloje "bosas" irgi senųjų emigrantų palikuonis lietuvis Bardvičius. Jis mokėjo kelis žodžius lietuviškai, bet dainą *Užaugau Pasvaly pas savo tėvelį...* labai gerai, nes jo tėvai tą vis dainavo.

Lietuvių O Brien kasyklose dirbo 20. Jie ne visi kartu atvyko. 1948 m. balandžio mėn. atvyko daugiausia vedę. Jų šeimos atvyko į Cadillac 1948 m. gale. Iš viso lietuvių buvo 30 su šeimomis ir vaikais.

Mums atvykus, prancūzai mus labai draugiškai priėmė, dažnai kvietė pas save į svečius, bet gaila, kad beveik niekas nemokėjo nė žodžio prancūziškai. Vokietijoje kai kas pradėjo mokytis anglų kalbos, nes galvojo, kad vis tiek emigruos į Vakarų valstybes.

Ir dabar, išgirdę, kad mes prieš 50 m. čia irgi gyvenome, kiekvienas stengėsi kuo nors padėti, ką nors papasakoti... Bet pats miestelis daug liūdnesnis, nes po 1956 m. gaisro daug pastatų neatstatyta, o miško gaisrai ten dažni ir namai daugiausia mediniai.

Poezija angliška, širdis lietuviška

Poetas **Raymond Filip,** lietuvių tėvų sūnus, gimęs Vokietijoje, užaugęs ir tebegyvenąs Montrealyje, atsako į Antano Šileikos pateiktus klausimus. Raymond Filip, pripažintas ir Lietuvoje ir Kanadoje kaip savitas poetas, skaitys savo poeziją š.m. lapkričio 10 d., 2.30 v.p.p. Didžiojoje Anapilio salėje per KLB 50-čio jubiliejinę akademiją.

– Jūs gimėte DP (išvietintųjų asmenų) stovykloje Vokietijoje po Antrojo pasaulinio karo. Ar toks Jūsų likimas ir nuo pat vaikystės gyvenimas Montrealyje turėjo įtakos Jūsų kūrybai?

– Taip, tas viskas paveikė mano literatūrinę kūrybą – joje reiškiasi bandymas surankioti išvietintas mano kilmės dalis ir susitaikyti su dabartine vaikystės pasekmių kasdienybe. Man pasisekė užmegzti nutrūkusius ryšius su plačiaja gimine Lietuvoje. Aš prisitaikiau prie gyvenimo su deformuota dešine ranka – rezultatu nevykusios operacijos, padarytos man būnant 16-kos mėnesių kūdikiu. Sukūriau su žmona Delia laimingą vedybinį židinį, po mano subrendimo sunkiose sąlygose mano tėvų šeimai sugriuvus. Tėvai išsiskyrė 1953 m. po imigracijos į Kanadą. Tais laikais tai buvo labai retas reiškinys imigrantų šeimose. Stebiuosi, kad aš visa tai atlaikiau ir išlikau iki šiol po tiek smūgių.

– Kaip pajutote savo polinkį į poeziją?

– Paveldėjau savo motinos bruožų. Ji gieda Aušros Vartų parapijos chore ir kalba metaforomis – dažnai net sukurdama naujus žodžius. Ji pasakojo, kad kai aš buvau priešmokyklinio amžiaus, ji kartais grįžusi namo rasdavo mano vaikiškos kūrybos ant buto langų raudonu laku. Jai tekdavo vargti, valyti šią mano ankstyvą kūrybą.

– Gavote akademinį išsilavinimą McGill ir Concordia universitetuose, tačiau atsisakėte mokytojo karjeros ir pasirinkote skurdesnį gyvenimą, kad galėtumėte tapti poetu. Kodėl?

– Aš žinojau, kad mano svajonės niekada neišsipildys, jei būsiu tik laisvalaikio literatas. Taigi, įžengiau į griežtą discipliną – rašyti, kurti ištisą dieną, kasdien. Vakarais dalyvaudavau kokioje literatūrinėje vakaronėje, prisivaišindavau užkandžiais bei vynu ir grįždavau namo su pilnom kišenėm vakaronės sumuštinėlių. Savaitgaliais aplankydavau savo motiną ir gaudavau jos pagamintą šiltą sveiką maistą. Taip gyvenau 13 metų, tarp 1976 ir 1989.

– Ir ką sukūrėte per tuos 13 metų?

– Per tą laiką sukūriau eilėraščius apie savo lietuviškas šaknis, savo kilmę, kurie buvo su laiku išversti į lietuvių kalbą, buvo slaptai skaitomi Lietuvoje, siekiančioje atgauti nepriklausomybę.

Taip pat čia, Kvebeko provincijoje, 200,000 anglakalbių išvyko kitur. Tas masyvus egzodas buvo rezultatas PQ (Parti Quebecois) valdžios išrinkimas 1976 m. Po pirmojo referendumo 1980 m. (ar Kvebeko provincija lieka Kanados dalimi) aš jaučiau, kad atėjo laikas Kvebeko anglų ir prancūzų kilmės kanadiečiams užmegzti ryšį. Su dosnia parama iš "Canada Council" fondo įsteigiau daugiakultūrius literatūros skaitymus "Pluriel". Tai buvo didžiulės įtampos laikotarpis ir nežinojau, ko tikėtis – katučių ar bombos?

– Kas buvo tie savo kūrybos skaitovai Jūsų "Pluriel" renginiuose?

– Pradinei programai suporavau Henriką Nagį su kontroversine prancūze feministe Denise Boucher, pagarsėjusia savo kūriniu *Les Fees ont soif.* O aš buvau programos vadovu ir prisidėjau su savo gitara protarpiais. Ši pirmoji programa buvo triumfas: pilnutėlė salė anglų, prancūzų, lietuvių. O kiek plojimų! *Je te salue!* Šie pirmieji 1981-ieji metai pasibaigė su skaitymais Kvebeko separatisto poeto Gaston Miron toje pačioje programoje drauge su Kanados nacionalistu poetu Al Purdy. Tai buvo tikras laimėjimas! Aš tai serijai renginių vadovavau septynerius metus. Tada stebėtojai pradėjo mane vadinti "tiltu" tarp kultūrų.

– Skaitėte savo poeziją lietuvių telkiniuose Kanadoje ir JAV-bėse. O pačioje Lietuvoje keliavote per visą kraštą 1993 m. įvykusiame Poezijos pavasaryje. Kokia buvo Jūsų savijauta anuo metu?

– Tai buvo netikėtas svajonių išsipildymas. Buvau apstulbintas Lietuvos nuoširdumo ir susidomėjimo. Visur radijo ir televizijos mikrofonai vijosi mane. Atsimenu, kai pusseserė Daiva atkreipė mano dėmesį į laikraščių kioske išstatytą laikraštį *Vakarinės naujienos* su mano didžiule nuotrauka pirmame puslapyje. Šimtai žmonių susirinkdavo į skaitymus įvairiuose miesteliuose ir kaimuose. Skaitymui pasibaigus, mergytės įteikdavo man puokštes gėlių. Tai nuoširdus padėkos simbolis.

– Su pussesere Daiva giminystė iš motinos pusės. O su tėvo pusės giminėm ar yra koks ryšys?

– Mano prapuolusi močiutė iš tėvo pusės mane pamatė tais pačiais 1993 metais valstybinės televizijos kanale, kai buvo rodoma mano skaitymų programa, atlikta Vilniaus universiteto kieme. Ji pasiuntė mano iki šiol nepažįstamą pusseserę Raimondą manęs ieškoti "Žalias tiltas" viešbutyje, kuriame buvau apsistojęs. Galų gale visai netikėtai užmezgiau ryšius ir su kita puse prarastų giminių. Tai buvo dvigubas laimėjimas!

– Ar Jūsų žmona Delia, kilusi iš Filipinų, domisi Lietuva?

– Taip, ji žavisi lietuvių kultūra. Susituokėm, kai buvau 48 metų amžiaus. Ji labai trokšta aplankyti Lietuvą, kuri mane taip šiltai priėmė ir man skyrė tiek daug dėmesio. Mes planuojame lankytis ir mano kilmės, ir jos kilmės šalyse, kad galėčiau šiek tiek daugiau atsipalaiduoti nuo įtempto DP stovykloje gyvenimo pasekmių.

Šį pokalbį iš anglų į lietuvių kalbą išvertė **Irena Ross.**

Pastaba. Poeto Raymondo Filip knygų bus galima įsigyti per KLB rengiamą akademiją Anapilio salėje lapkričio 10 d., 2.30 v.p.p.

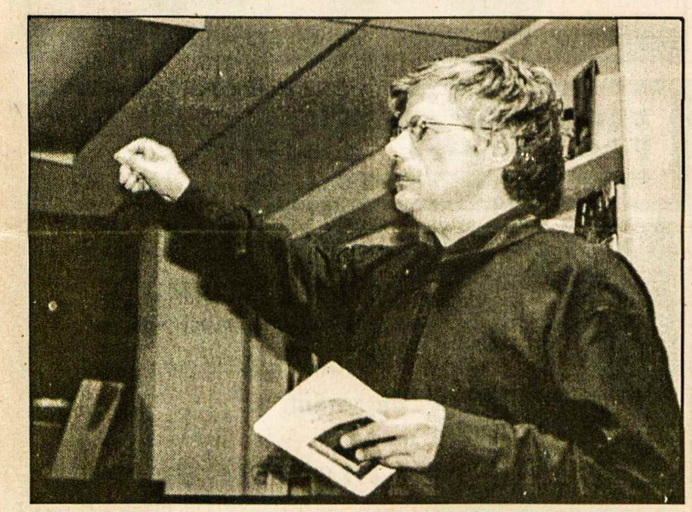

Poetas RAYMOND FILIP savo poezijos pristatymo metu. Jis yra išleidęs 5 poezijos rinkinius, paskutinis - *New and Selected Poems* (2001 m.). Laimėjo QSPELL premiją 1995 m. už knygą *Flowers in Magnetic Fields*. Novelių rinkinys *After the Fireworks* išleistas 1989 m. Jis taip pat sukūrė muziką David Fennario vaidinimams *Neil Cream* (1994) ir *Banana Boots*, kuris 1996 m. laimėjo Kvebeko "Metų vaidinimo" premiją. Šį rudenį vienas iš jo lyrinių veikalų bus atspausdintas John Robert Colombo sudarytame rinkinyje *The Penguin Treasury of Canadian Popular Songs and Poems*

Literatūrinis ruduo 2002

Lietuvos kaimo rašytoju laureatu išrinktas Leonardas Matuzevičius

Lietuvos kaimo rašytojai rinkosi į Jonavą išlydėti auksinio rudens – 2002 paskelbti knygos (o jų gana daug parašė sąjungos nariai) konkurso rezultatų. Knygos tema – apie kaimą. Dauguma narių yra kaimiečiai, kiti šaknis pernešę į miestą, bet širdies balsas šaukia kaimą. Čia nuostabi gamta, besikeičiantys metų ir valdžių bei santvarkų laikai. Šiame kelyje kaimo žmogus, visas jėgas atiduodantis žemei, nes ji dosni tam kas ją myli. Sunkus darbas, nors šiais laikais technika vaduoja kaimietį, tačiau ji brangi, o samdyti techniką žemės įdirbimui taip pat brangu. Jei paskaičiuotum, tai 1 ha – auksinis, o jei jų daug turi – krūvą aukso, o naudos... Ką jau besakyti? O, žeme, žemele, kokia tu brangi...

Taigi sąjungos nariams darbo iki kaklo; vieni rašo prozą, kiti pjeses, publicistiką, apsakymus, noveles ir poeziją, kurios sparnai stiprūs.

Šventės renginys nuotaikingas, skamba Lietuvos himnas, toliau sąjungos pirmininko žodžius pakeičia dainos, lydimos gitaros, deklamuojami eilėraščiai, skaitoma proza, sveikinimai ir pagaliau skelbiamas konkurso laureatas. Ši garbė teko **Leonardui Matuzevičiui** už knygą *Senojo Juozapo vakaras.* Autorius, naudodamas įvairius literatūros žanrus, puikiai atskleidė kaimo žmogaus charakterį, jo buitį. Deja, autoriaus mūsų tarpe nebėra, nes prieš metus laiko išėjo amžinybėn.

Vėliau prie kavos puodelio žmonės, suvažiavę iš visų Lietuvos kampelių, turėjo ką kalbėti, nes visus vienija meilė gimtajam žodžiui.

Už šią šventę nuoširdi padėka priklauso sąjungos pirmininkui Kostui Fedaravičiui ir rėmėjams.

Išdeginta žemė

Ant išdegintos
žemės vaikšto protėvių vėlės.
Sėja grūdą
auksinį laukų artojėlis.
Rauna gelsvąjį
liną įdiržusios rankos.
O aplinkui
vis dunda įkaitę patrankos.
Ant įkaitusios
žemės auga miškas, žolė.
Kužda varpos
nusvirę, žydi sodai, gėlė.
Vaikai smėlyje
krykščia, šildo saulė šviesi.
Dirbam, plušam
ir ariam
brangią žemę visi.

Vida Vosylienė, LKRS narė

Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos Vilkaviškio skyriaus narės (iš k.): Janina Kurtinaitienė, Vida Vosylienė, sąjungos pirm. Kostas Fedaravičius, Loreta Štrimaitienė

Lietuvių kredito kooperatyvo "PARAMA" 50 m. jubiliejaus pokylyje š.m spalio 5 d. Toronto Lietuvių Namuose. Viršuje meninės programos atlikėjai pianistė ILONA BERESNEVIČIENĖ, solistė IRENA MILKEVIČIŪTĖ, pianistas PETRAS GENIUŠAS. Apačioje (iš k.) latvių kredito kooperatyvo pirm. IMANTS JENTS, estų kred. kooperatyvo pirm. PEETER EINOLA, Lietuvos generalinis garbės konsulas Haris Lapas, "Paramos" pirm. AUDRIUS ŠILEIKA, Prisikėlimo kredito kooperatyvo pirm. LIUDAS MATUKAS **Nuotr. Daivos Blynaitės**

Jubiliejinis koncertas iš Lietuvos

Toronto lietuvių kredito kooperatyvas "Parama", švęsdamas 50-čio sukaktį, surengė aukšto lygio koncertą, kurio meninę programą atliko žymieji Lietuvos menininkai – operos solistė IRENA MILKEVIČIŪTĖ ir pianistas PETRAS GENIUŠAS didžiojoje Lietuvių Namų salėje spalio 5 dieną

NIJOLĖ BENOTIENĖ

Solistė I. Milkevičiūtė yra plačiai žinoma ne tik Lietuvoje, Rusijoje, Europoje, bet ir Japonijoje bei Amerikoje. Mūsų scenoje koncertą solistė pradėjo J. Tallat-Kelpšos daina *Mano sieloj šiandien šventė,* kuri nepaliko laukto žinomos ir nusipelniusios solistės atlikimo įspūdžio. Nepaslaptis, kad menininkai neturėjo galimybės repetuoti šioje salėje ir išbandyti instrumento, balso, salės akustinių galimybių.

Antrasis artistų kūrinys buvo *Costa diva* iš V. Bellini operos *Norma.* Aukštos gaidos buvo atliktos kuo subtiliausiai, sulaikydamos klausytojų kvėpavimą, gražus susiliejimas su akomponuojama P. Geniušo muzika. Nuostabi kūrinio pabaiga sužavėjo visus.

Kaip gražu matyti scenoje ir gėrėtis tokia nuostabia buvusio mokytojo P. Geniušo ir jo mokinės žinomos Toronto atlikėjos pianistės Ilonos Beresnevičienės muzikine draugyste, kuri riša juos nuo pat studijų laikų Lietuvoje. Dviese jie atliko R. Schuman'o *Oriental pictures* 3 dalis.

I. Milkevičiūtės atlikta liaudies daina *Pasvarcyk antela,* harm. J. Karoso, mūsų klausytojams jau tiek kartų girdėta ir dainuota, vėl mintyse priartino brangius tėviškės prisiminimus, šuoliais lekiantį gyvenimą ir visose kartose išliekantį tą patį laimės, meilės, likimo klausimą, ar esame pasiruošę sujungti gyvenimus. Puikiai atlikta paprastutė liaudies daina, deja, ausį pagavo ne visai autentiškas dainos atlikimas, vietomis dainos žodžiai buvo tartum dzūkiška tarme, vietomis vartojama literatūrinė tartis.

Esi graži ir nuostabi žvaigždutė, liejosi solistės nepriekaištingai atliekama žinoma B. Dvariono dainos melodija *Žvaigždutė.* Gėrėdamiesi nuostabiu solistės atlikimu ir klausydamiesi dainos žodžių, pagalvojau, kad solistė, būdama operinio meno žvaigždė, nesiriboja vien tik savo karjera, koncertais, operų pastatymais, ji augina naujas žvaigždutes, daugiau kaip 15 metų dirbdama Lietuvos muzikos akademijoje, dainavimo paslaptis perduodama gausiam būriui mokinių. Toliau solistė atliko *Pace mio Dio* iš G. Verdi operos *Likimo galia* (La Forza del Destino) parašyta 1862 m. Ji sulaukė stovinčių ovacijų.

P. Geniušas savo soliniam pasirodymo repertuarui pasirinko F. Liszto kūrinius, kurių kompozicijos turi sunkią atlikimo techniką, chromatinę harmoniją, neįprastus sąskambius ir dinamiką. Instrumento garsai raudojo ir šoko, tyliai dejavo ir griaudėjo įvairiausiais orkestro atspalviais. Kartais galvojau, ar užteks klavišų pratęsti įsibėgėjusią galingą muzikinę aistrą. P. Geniušas nelepinęs savęs gausiais klausytojų plojimais tuoj pat susikaupęs pradėdavo sekantį kūrinį. Jeigu akomponavimas I. Milkevičiūtės atliekamam repertuarui kai kur buvo per garsus solistės muzikinei minčiai atskleisti, tai solo atlikime P. Geniušas parodė visas savo talento ir technikos aukštumas. F. Liszto vieno žymiausių kūrinių *Transcendental Etude* (Chasso Neige) ir Vengriškos rapsodijos nr. 10 atlikimas, ilgam pasiliks klausytojų atmintyje.

Lietuvoje P. Geniušas dėstytojavimu užsiima labai nedaug, visas dėmesys ir energija nukreipta į profesinį tobulėjimą, solinę karjerą. Jis sėkmingai dalyvauja tarptautiniuose festivaliuose. Jo atliekami kūriniai yra skambėję Amerikos, Japonijos, Europos ir Rusijos koncertų salėse.

Fortepijoninę muziką keitė solistės operiniai kūriniai: ištrauka iš G. Puccini operos *Tosca* ir Abigail iš G. Verdi operos *Nabucco.* Žemos gaidos, puiki solistės I. Milkevičiūtės balso vaidyba, gausybė atspalvių, ypač nuostabiai skambantis piano aukštoje tesitūroje susilaukė gausių plojimų. Klausytojai nenorėjo paleisti to nuostabaus balso skambesio, kuris aukštose gaidose iškildavo į visišką *pianissimo*, sujaudindamas ir trumpam palikdamas baimę, kad tuoj ims ir nutruks, tačiau solistės meninis pajėgumas visus nuramindavo išsiliedamas į įvairiaspalvę ir dinaminę garso upę. Klausytis tokių menininkų kaip I. Milkevičiūtės ir P. Geniušo koncerto buvo prabanga lietuvių visuomenei.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lietuva Frankfurto knygų mugėje šių metų spalio 9-14 dienomis dalyvavo kaip garbės viešnia. Apie šį svarbų reprezentacinį pasirodymą daug rašė ne tik Lietuvos, bet ir Vokietijos spauda. Pastarosios vertinimus galima būtų sutraukti į daugelio lankytojų kartotą sakinį: *Klein, aber fein* (paroda maža, bet graži). Dažnai skambėdavo epitetai "elegantiška", "patraukli", "išmoninga", o mugės vadovybė stebėjosi rengėjų taupumu (renginys Lietuvai kainavo apie 5.5 mln. litų). Lietuvos leidėjams mugėje atstovavo 24 knygų leidyklos, literatams atstovavo 29 rašytojai, poetai ir dramaturgai, o Lietuvos paviljono 1,000 kv. metrų teritorijoje bei mugės kaimynystėje (pvz. Frankfurto rotušėje) vyko apie 80 įvairių kultūrinių bei politinių renginių. Viso mugę šiais metais aplankė 265,000 žmonių (2.5% daugiau, negu pernai), iš kurių gana daug pabuvodavo Lietuvos paviljone.

Mugės atidaryme dalyvavo ir Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, kuris juostelės perkirpimu atidarė Lietuvos paviljoną ir pasakė trumpą kalbą, pabrėždamas, kad "knygos kultūra lietuviams, kaip ir turbūt kiekvienai negausiai tautai, buvo ir yra egzistenciškai svarbi; literatūra kūrė mūsų tautą, ji tęsė tautos gyvenimo pasakojimą pačiais dramatiškiausiais istorijos tarpsniais". Literatų vardu žodį tarė poetas Sigitas Geda. Po atidarymo iškilmių svečiai buvo pakviesti pasivaišinti lietuvišku alumi, vynu bei šampanu, užkąsti lietuviškos dešros, kumpio, sūrio, paskanauti saldainių (prieš baigiantis mugei lietuviški cepelinai buvo pastebėti vieno vokiečių restorano valgiarašty-je...). Svečiams grojo pirmą kartą po 1986 metų vieninteliam koncertui susijungęs V. Ganelino, V. Čekasino ir V. Tarasovo džiazo trio. Atidarymo proga kalbėjo ir mugės direktorius Volker Neumann, paminėdamas, kad Lietuva ir Vokietija amžiais puoselėjo tvirtus ir ilgalaikius ryšius, kurie per praėjusius dešimtmečius buvo pamiršti – "dabar mes vėl turime juos atrasti."

Politinėse diskusijose mugės metu dalyvavo seimūnai Vytenis Andriukaitis, Andrius Kubilius, "Laisvosios Europos" radijo dir. Kęstutis Girnius ("Baltijos regionas – trys likimai"). Seimūno Vytauto Landsbergio pranešime įterptą palyginimą, kad "didieji Europos sąjungoje bei NATO vėl dalijasi Lietuvą, kaip kadaise darė Ribbentropas ir Molotovas", piktokai komentavo *Frankfurter Rundschau* žurnalistas Karl Grob, kad "tai neskoningas palyginimas, nes dabar ne diktatoriai dalinasi grobį, o Lietuva pati prašosi į ES ir NATO". Moterų kūrybą diskutavo Eglė Juodvalkė, Jurga Ivanauskaitė, Vanda Juknaitė ir vertėjas Cornelius Hellis. Kitur vyko pokalbiai su Violeta Kelertiene, Grigorijumi Kanovičium, Saulium T. Kondrotu, Tomu Venclova, Emanueliu Zingeriu, Kornelijum Plateliu, Renata Šerelyte ir kt. Savo knygas pristatė A. Kubilius, T. Četkauskas, D. Mitaitė (apie Tomą Venclovą), M. Zingeris, vokietė lituanistė Claudia Sinnig. Ilgą pokalbį bendram vokiečių ir prancūzų TV kanalui davė užsienio reikalų viceministeris Justas V. Paleckis; Lietuvos pristatymu domėjosi ir Slovėnijos, Rusijos bei Lenkijos žurnalistai.

Dalyvavimo knygų mugėje proga apie Lietuvą reportažus jau rugsėjo mėnesį pradėjo transliuoti Austrijos ir Vokietijos radijo stotys, spausdinti Vokietijos periodinė spauda. Po mugės, kaip vienas lietuvių rašytojas pastebėjo, "Lietuva bus tapusi *mažiau nežinoma.*" Lietuviškomis knygomis susidomėjimas pakilo: Italijos leidykla "Riccoli" susidomėjo J. Ivanauskaitės romanu *Ragana ir lietus*; šią knygą jau prieš mugę buvo išleidusi vokiečių leidykla "dtv". Renatos Šerelytės *Ledynmečio žvaigždės* ir Vandos Juknaitės *Stiklo šalis* sudomino vokiečių "Rowohlt" leidyklą. Lietuvos paviljone lankėsi Nobelio premijos laureatas Guenter Grass, kuris šiltai prisiminė savo viešnagę Lietuvoje. Vokiečių žiniasklaidos dėmesio susilaukė vokiškai kalbantys rašytojai Jurgis Kunčinas ir Teodoras Četrauskas, prie J. Ivanauskaitės stovėjo eilės laukiančių jos autografo. Pokalbis su Yale prof. T. Venclova virto ilga diskusija apie lietuvio tapatybę ir pokalbių kampelyje jo metu vos tilpo klausytojai. Baigiant tiktų paminėti Organizacinio komiteto direktorę Rasą Drazdauskienę ir lietuvių paviljoną suprojektavusį architektą Saulių Valių už pavyzdingai atliktus darbus.

M. K. Čiurlionio memorialinis muziejus Druskininkuose buvo atnaujintas pasiruošiant muziejaus 40 metų sukakčiai. Prieš porą metų, minint 125-sias M. K. Čiurlionio gimimo metines, Lietuvos radijas ir televizija, AB "Lietuvos telekomas" ir Čiurlionio draugijos Vilniaus skyrius pradėjo rinkti lėšas muziejaus remontui. Visoje Lietuvoje buvo suaukota 35,000 litų ir 2000 m. speciali komisija nusprendė, kokiems darbams panaudoti lėšas. Muziejaus vadovas Tomas Mickonis pasidžiaugė, kad visi numatyti darbai jau atlikti: muziejaus kiemas aptvertas nauja tvora, ji ir kasos namelis naujai nudažyti, namelio stogo pietinė pusė uždengta naujomis drebulinėmis lentelėmis, trijose parodų salėse sudėtos medinės grindys, sumontuotos lubos, rengiamasi sumontuoti apšvietimo sistemą, perrėminti MKČ dailės kūrinių reprodukcijas. Ateityje čia bus ruošiamos parodos, skambės MKČ muzika. **G.K.**

(ELTOS, *Lietuvos ryto,* BNS, *7 meno dienos,* LGTIC informacija)

PLB kraštų pirmininkų suvažiavime dalyvavę veikėjai Druskininkuose atminimui sodino medelius. Iš k.: JAV LB vicepirm. dr. Romualdas Kriaučiūnas, KLB pirm. Rūta Žilinskienė, PLJS pirm. Matas Stanevičius, JAV LB atstovas Moacir de Sa Pereira

Nuotr. R. Žilinskienės

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	1.25%
180-364 d. term.ind.	1.55%
1 metų term. indėlius	2.00%
2 metų term. indėlius	2.60%
3 metų term. indėlius	3.00%
4 metų term. indėlius	3.60%
5 metų term. indėlius	4.05%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%
1 metų GIC-met. palūk.	2.25%
2 metų GIC-met. palūk.	2.85%
3 metų GIC-met. palūk.	3.25%
4 metų GIC-met. palūk.	3.85%
5 metų GIC-met. palūk.	4.30%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.50%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	3.10%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	3.50%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.10%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	4.55%
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo 5.50%

Sutarties paskolas nuo 5.50%

Nekiln. turto paskolas:
Su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 4.10%
2 metų 4.70%
3 metų 5.05%
4 metų 5.50%
5 metų 5.70%

Su keičiamu nuošimčiu
1, 2, 3 metų 4.50%

Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas

Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas

Duodame asmenines paskolas iki $100,000 ir nekilnojamo turto paskolas iki 95% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (travellers cheques) JAV, Kan. ir EURO valiuta. Dauguma patarnavimų teikiami nemokamai: spausdiname asmeninius ir biznio čekius, apmokame įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai ***"INTERAC-PLUS" kortelė***

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

ANNETTE ir HIGH PARK AVE.: 9 kambariai, 2 virtuvės, savi-ninko butas ir 5 kambariai išnuomojimui. Prašo $305,000.
PARDUOTA
DUFFERIN ir WILSON: ½ aukšto, 3 miegamieji, taip pat galima užimti. Prašo $154,000.
PARDUOTA
SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. **416 769-1616**; **416 879-4937** (nešiojamas)

MARGIS PHARMACY
Aptarnauja Toronto gyventojus daugiau kaip 50 metų!
"IR TAI NE TAS, KĄ MES MOKAM, BET KAIP JUMIS RŪPINAMĖS!"
♦ sąžiningas ir profesionalus aptarnavimas
♦ nemokamas vaistų pristatymas į namus
PRISIJUNKITE PRIE MŪSŲ KLIENTŲ ŠEIMOS!
Tel.: (416) 535-1944 Faksas: (416) 536-6268

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS
4134 Dundas St. West, Toronto, ON, M8X 1X3
Fax: (416) 233-3042
PRIIMAME KALĖDINES SIUNTAS IKI LAPKRIČIO 14 D.
Tel: (416) 233-4601

$2.00* off for 1 parcel **$2.00* off**
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

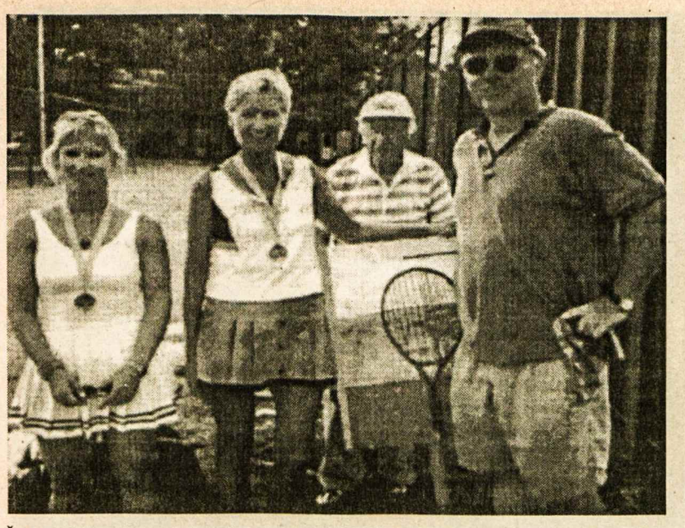

ŠALFASS-gos organizuojamos metinės lietuvių teniso pirmenybės vyko š.m. liepos 27-28 d.d. Euclid, OH. Nuotraukoje moterų dvejeto čempionės DIANE KRIKŠČIŪNIENĖ, torontientė, (kairėje) ir DANUTĖ MISELIENĖ iš Pittsburgo, PA, su varžybų sekretoriumi ALGIRDU BIELSKUMI ir varžybų vadovu ALGIU GUDĖNU (dešinėje) Ntr. E. Krikščiūno (*Dirva*)

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

aiškina Kanados mokslo sistemą, vizų bei įstojimo reikalavimus ir t.t. Mokiniams mokslas Kanados mokyklose, atrodo, irgi patinka. Jaunuolė iš Rusijos, Mila Sučkova, džiaugiasi, kad gali studijuoti dalykus, kurių Rusijos gimnazijose nedėsto, ir "Rusijos mokyklose nebūdavo pietų pertraukos"; devyniolikmetė iš Kinijos pajūrio miestelio, Gump Wang, sužavėta, kad Kanados mokyklose "galima ginčytis su mokytoju", trumpesnės mokslo valandos (Kinijoje mokomasi 12 valandų per dieną).

Juristę Marie Deschamps, 50 metų amžiaus, min. pirmininkas paskyrė Vyriausio Kanados tribunolo teisėja. Rugsėjo 30 dieną pradėjusi eiti savo naujas pareigas, ji pakeitė kitą Vyriausio tribunolo teisėją Claire L'Heureux-Dube, kuri po 15 tarnybos metų išėjo į pensiją, sulaukusi 74 metų amžiaus. Tuo Vyriausiojo tribunolo sudėtyje liko trys moterys tarp devynių teisėjų. M. Deschamps, seniau pagarsėjusi kaip industrinės teisės specialistė, paskutinius 12 metų buvo Kvebeko provincinio apeliacinio teismo teisėja ir tapo penkta teisėja, kurią į Vyriausią tribunolą paskyrė Jean Chretien.

University of St. Michael's College šiemet atšventė savo 150 metų jubiliejų. Kolegiją įsteigė antrasis Toronto katalikų diocezijos vyskupas Armand Comte de Charbonnel su grupe bazilijonų kunigų 1852 m. rugsėjo 15 d. Pradžioje buvo trys dėstytojai ir šeši studentai. Dabar kolegija yra įjungta į Toronto universitetą, turi didelę dėstytojų grupę, 4000 studentų ir 24,000 absolventų. Jubiliejaus šventėje dalyvavo ir šimtametė absolventė Mary Dobell, kuri kolegiją baigė 1924 metais, kartu su Toronto arkivyskupu kardinolu A. Ambrozic, kolegijos rektoriumi Richard Alway, Toronto universiteto rektoriaus Robert Birgeneau (kuris irgi baigė šią kolegiją) žmona Catherine Birgeneau bei 100 kitų kolegijos absolventų.

Ryerson universitete Toronte š. m. spalio pradžioje buvo atidaryta moderni Žurnalizmo laboratorija (*Toronto Star Newspaper Centre for Journalism Production*), aprūpinta naujausiais kompiuteriais, kuriais galės naudotis 550 studentų studijuojančių žurnalizmą. *The Toronto Star* dienraštis tam reikalui paskyrė $1 mln. dovaną, nes – kaip dienraščio leidėjas John Honderich pastebėjo – "mes leidžiame dienraštį ir mums reikia gerų žurnalistų; be jų mes negalėtume tęsti savo darbo, negalėtume išsilaikyti. Ryerson išleidžia gerus žurnalistus-absolventus, todėl mums yra būtina bendradarbiauti." Ryerson universiteto rektorius Claude Lajeunesse pagyrė *The Toronto Star* dienraščio vadovybę už bendradarbiavimą bei rėmimą ir pastebėjo, kad daug Ryerson žurnalizmo absolventų tapo korespondentais, fotografais, redaktoriais bei vadybininkais tame dienraštyje. Jis taip pat paminėjo, kad šį rudenį buvo paduota 1,900 prašymų tegalint į pirmąjį kursą priimti tik 122 studentus.

Nuo Walkerton tragedijos, kai dauguma miestelio gyventojų apsinuodijo gerdami užkrėstą vandenį (2,300 susirgo, iš jų 7 mirė), praėjo dveji metai, tačiau geriamo vandens tikrinimas, švarinimas ir kontrolė daugelyje provincijos vietovių liko apverktinoje padėtyje. Taip savo metiniame pranešime teigia gamtosaugos kontrolierius (*Environmental Commissioner*) Gord Miller, kurį provincija paskyrė nepriklausomu nuo ministerijos "sargu" peržiūrėti Gamtosaugos ministerijos veiklą. Tarp kitų jo pranešime iškeltų problemų: netinkama kontrolė provincijos upių taršos, ypač pietinėje provincijos dalyje; neturima duomenų bazės tinkamai sekti taršą kaimų ir vienkiemių šuliniuose; nebaudžiami žinomi vandens teršėjai. Provincija per mažai rūpinasi pavojuje atsidūrusių gyvūnų likimu, miškų žalojimu rūgšties prisodrintu lietumi. Elektros gamintojams leidžiama peržengti nustatytas taršos ribas; vis didėjantis autovežimių skaičius niekais paverčia atskirų automobilių taršos kontrolę. Premjeras ir Gamtosaugos metų ministeris C. Stockwell teisinasi, kad provincija skyrė $280 mln. per paskutinius dvejus metus vandens ir kanalizacijos tobulinimui, ir teigiami rezultatai turėtų pasirodyti po kelerių metų. **G.K.**

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27John Street, Toronto

MLS **JUMS TIK KAINUOS 3½% IŠ VISO +GST**
Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) **763-5161**
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 15 metų

Sportas

KLB jubiliejinės varžybos

KLB 50-mečio proga ŠALFASS surengė moterų ir vyrų krepšinio varžybas š.m. lapkričio 9-10 d.d. Humber College (Lakeshore Campus) patalpose – 3199 Lakeshore Blvd. W., Toronto (į vakarus nuo Kipling gatvės). Dalyvauja **moterų komandos:** Toronto "Aušra", Toronto "Vytis", Hamiltono "Kovas".

Vyrų B komandos: grupė A – Toronto "Vytis", Hamiltono "Kovas", Mississaugos "Anapilis"; grupė B – Hamiltiono "Kovas", Toronto "Aušra", Toronto "Gintaras".

Šeštadienį, lapkričio 9: 9 v.r. moterų – "Aušra"/"Vytis"; 10 v.r. vyrų – "Vytis"/"Anapilis"; 11 v.r. vyrų – "Aušra"/"Gintaras"; 12 v. moterų – "Aušra"/"Hamiltonas"; 1. 30 v.p.p. vyrų – Hamiltonas I/ "Vytis"; 2.30 v.p.p. vyrų – "Aušra"/Hamiltonas II; 3.30 v.p.p. moterų – Hamiltonas/"Vytis"; 4.30 v.p.p. vyrų – Hamiltonas I/"Anapilis"; 5.30 v.p.p. vyrų – Hamiltonas II/"Gintaras".

Sekmadienį, lapkričio 10: 10 v.r. vyrų – penkta vieta (grupė A trečia prieš grupę B trečią); 11 v.r. vyrų – trečia vieta (grupė A antra prieš grupę B antrą); 12 v. vyrų – pirma vieta (grupė A pirma prieš grupę B pirmą); 1.15 v.p.p. moterų baigmė – pirma komanda prieš antrą komandą iš šeštadienio kvalifikacijos rato (ŠALFASS moterų čempionės).

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Europos klubų Čempionų taurės varžybose Vilniaus "Lietuvos rytas" iškovojo ketvirtą pergalę iš eilės svečiuose, 94:77 įveikę "Kyiv" (Ukraina) klubą. Europos taurės varžybose Kauno "Žalgiris" po kelių pralaimėjimų pagaliau išplėšė pergalę nugalėdamas Malagos "Unicaja (Ispanija) krepšininkus 78:77.

KARATE: pasaulio "karatė šotokan" federacijos čempionate Vokietijoje Lietuvos komanda iškovojo šešis medalius ir bendroje įskaitoje užėmė šeštąją vietą. Asmeninėje "kata" rungtyje L. Grižaitė tapo vicečempione ir komandų "kata" varžybose Lietuvos komanda iškovojo bronzą. Solnok (Vengrija) vykusiame Europos "kiokušin karatė" jaunių čempionate (iki 18 metų) Lietuvos sportininkai iškovojo keturis aukso medalius iš šešių galimų. Aukso medalius iškovojo kauniečiai R. Usavičius (svorio iki 55 kg), V. Viščius (iki 70 kg), O. Procas (iki 75 kg) ir kuršėnietis V. Anglicas (per 75 kg). Merginų varžybose sidabro medalį laimėjo kuršėnietė A. Urnikytė (per 65 kg).

FUTBOLAS: Lietuvoje pasibaigusio Europos jaunių (iki 17 metų) futbolo čempionato atrankos varžybų trečiose rungtynėse Lietuvos komanda pralaimėjo Olandijai 1:4 ir nepateko į tolesnį ratą.

SUNKIOJI ATLETIKA: Klaipėdoje vykusiose pirmenybėse klaipėdietis R. Vyšniauskas pasiekė du naujus Lietuvos rekordus. Stūmimo veiksmu jis iškėlė 227.5 kg (anksčiau tesnis rekordas 222.5 kg) ir jo dvikovės suma – 407.5 kg – taip pat naujas rekordas. Stipruolis lietuvis Ž. Savickas Kinijos "Grand Prix" galiūnų varžybose užėmė trečiąją vietą.

DVIRAČIAI: Lietuvos dviračių sporto federacijos (LDSF) pirmininkas buvęs "Omnitel" bendrovės vadovas milijonierius G. Gruodis nutarė steigti profesionalią moterų dviratininkių komandą.

BADMINTONAS: Šveicarijoje surengtame ketvirtajame Europos kurčiųjų badmintono čempionate Lietuvos atstovai iškovojo vieną aukso, du sidabro ir vieną bronzos medalius.

MARATONAS: Frankfurt (Vokietija) vykusiame tarptautiniame maratone trečiąją vietą tarp 950 dalyvių užėmė I. Juodeškienė (2 val. 31 min. 29 sek.).

ŠOKIAI: Lietuvos pora M. Kriukelis ir K. Valiūnaitė iškovojo antrąją vietą pasaulio klasikinių sportinių šokių taurės varžybose Italijoje. **V.P.**

• **Neatlikta pareiga tai tas pat, kaip negrąžinta skola. Vienąsyk ji sugrįš ir vis viena reikės su ja atsiskaityti. (J.F.Newton)**

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue,Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA
AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME

1.00% už 30-89 d.	term. indėlius
1.25% už 90-179 d.	term. indėlius
1.55% už 180-364 d.	term. indėlius
2.00% už 1 m. term.	indėlius
2.60% už 2 m. term.	indėlius
3.00% už 3 m. term.	indėlius
3.60% už 4 m. term.	indėlius
4.05% už 5 m. term.	indėlius
1.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
2.25% už 1 m. GIC invest.	pažym.
2.85% už 2 m. GIC invest.	pažym.
3.25% už 3 m. GIC invest.	pažym.
3.85% už 4 m. GIC invest.	pažym.
4.30% už 5 m. GIC invest.	pažym.
1.00% už RRSP ind. (var. rate)	
2.50% už RRSP 1 m. term. ind.	
3.10% už RRSP 2 m. term. ind.	
3.50% už RRSP 3 m. term. ind.	
4.10% už RRSP 4 m. term. ind.	
4.50% už RRSP 5 m. term. ind.	
1.00% už OHOSP (variable rate)	
1.00% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
1.35% už JAV dolerių 1 metų GIC	
1.00% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	

IMAME

už asmenines paskolas nuo 5.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)
1 metų 4.10%
2 metų 4.80%
3 metų 5.20%
4 metų 5.65%
5 metų 5.65%
– su keičiamu nuošimčiu 4.50%

DUODAME

- *asmenines paskolas*
- *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
- *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
- *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktadieniais nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard Interac Cirrus
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

***TŽ* BENDRADARBIŲ IR SKELBĖJŲ DĖMESIUI!**
Siunčiantys pranešimus ir žinias faksu yra prašomi įsidėmėti, kad NAUJAS *TŽ* FAKSO NUMERIS YRA 905 290-9802.

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. **416 769-0674**
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Į LIETUVĄ – pigieji bilietai pasibaigė!
Čia šiuo metu geriausios rudens ir žiemos kainos:
visas spalio mėnuo ir 14-23 gruodžio – $955+mokesčiai
lapkritis ir iki 13 gruodžio ir nuo 24 gruodžio iki 31 kovo – $835+mokesčiai
Pensininkam pritaikom 10 nuošimčių nuolaidą!
Užsisakykite dabar – kaip matote pigieji bilietai greitai išperkami!
Skambinkite Algiui Medeliui asmeniškai!

TURIU DAR VIETŲ TURISTINĖSE/MALDININKŲ KELIONĖSE:
28 spalio, 15 dienų – Italija, Prancūzija, Ispanija, Portugalija-Liurdas, Fatima

Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.

ALGIS MEDELIS @ Queen Syrena
133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ *MEDELIS CONSULTING*
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086

Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Atsparumo infekcijai rūšys

DR. VYTAUTAS MEŠKA

Imunitetas – tai biologinis organizmo atsparumas užkrečiamas (infekcines) ligas sukeliantiems veiksniams: mikrobams, bakterijoms, virusams, grybeliams, mikroskopiniams pirmuonims, dumbliams, – taip pat jų išskiriamoms nuodingoms medžiagoms (toksinams), ir medžiagoms, kurios turi antigeninių (svetimų organizmui) savybių. Be to, imunitetas saugo mus ir nuo vėžinių ląstelių.

Yra kelios imuniteto rūšys. Pirmoji – tai paveldėjimo keliu per genus perduodamas imunitetas. Jis dar gali būti vadinamas rūšiniu. Toks imunitetas įprastai išsilaiko per visą gyvenimą.

Antroji imuniteto rūšis yra aktyvus, natūraliai įgytas, kuris susidaro persirgus kokia nors konkrečia infekcine liga. Aktyvus dirbtinis imunitetas susidaro pasiskiepijus. Pirmasis dirbtinį aktyvų imunitetą prieš raupus atrado anglų gydytojas E. Jenner (1749-1823).

Keli žodžiai apie dirbtinį aktyvų imunitetą, kuris susidaro paskiepijus, t.y. suleidus į organizmą nedidelį kiekį nusilpnintos infekcinės ligos sukėlėjų – mikrobų kultūros, t.y. vakcinos. Praėjus kelioms savaitėms po įskiepijimo prieš tuos nusilpnintus infekcinės ligos sukėlėjus, organizmas pasigamina specifinių antikūnių – "kareivių". Dažniausiai dirbtiniam aktyviam imunitetui sukelti naudojama polivakcina, nes norima, kad organizme pasigamintų antikūnių ne prieš vieną, bet kelis dažniausiai pasitaikančius infekcinių ligų sukėlėjus (difterito, tymų, skarlatinos, raupsų, juodligės, choleros ir pan.). Toks imunitetas nedaug kuo skiriasi nuo įgimto. Tačiau šis trunka ne visą gyvenimą, bet tik kelerius ar keliolika metų.

Įgytas imunitetas gali būti dar ir sudėtinis, kai, pavyzdžiui, persirgus infekcine liga ir įgavus aktyvų imunitetą motina pasyviai per placentą perduoda jį savo kūdikiui. Panašiai esti ir tada, kai kūdikis įgyja imunitetą prieš antikūnius per motinos pieną.

Dirbtinis pasyvus imunitetas įgyjamas perpylus į organizmą specifinio serumo, kuris turi antikūnių. Toks imunitetas susidaro per kelias valandas, bet trunka taip pat neilgai, tik kelias savaites, iki išnyksta į organizmą suleisti antikūniai. Vis dėlto ši imuniteto rūšis yra gana dažnai taikoma, ypač prieš skubias neplanuotas išvykas į infekciniu atžvilgiu nepalankias šalis arba priimant iš tokių kraštų atvykstančius svečius.

Imuniteto (įgimto ar įgyto, aktyvaus ar pasyvaus) kokybei didžiulę reikšmę turi visi tie veiksniai, kurie stiprina arba silpnina organizmą. Neigiamai veikia ištisinė nervinė įtampa (chroninis stresas), dažniau, negu tai reikalinga, mūsų išgyvenamos emocinės audros, depresinė nuotaika, melancholija.

Tyrimais nustatyta, kad piktybiniams navikams ir kai kurioms ikivėžinėms struktūroms išsivystyti, vėžinės ligos eigai arba metastazėms plisti tiesioginės įtakos turi imuninės sistemos slopinimas. Tai kaip tik dažniausiai ir padaro ištisinė nervinė įtampa, centrinės nervų sistemos funkcijų perkrovimas, psichologinių, taip pat materialinių sunkumų prislėgtas, rutininis gyvenimas, iš kurio kartais, atrodo, nėra nei galimybės, nei prasmės išbristi.

Be to, imuniteto pajėgumą mažina nuolatinis darbas arba šaltose, arba karštose, taip pat nehigieniškose patalpose.

Teisingas posakis: niekas iš mūsų negali pasirinkti savo tėvų. Na, negali – tai negali, tačiau žmonių būdą, jų elgseną, ypač tų, kuriuos mylime, kurie mums artimi, dažnai galime ir turime pakoreguoti. (B.d.)

Toronto Maironio mokyklos darželinukai, aplankę Lietuvių muziejų-archyvą Anapilyje, su jo vedėja dr. R. Mažeikaite
Nuotr. R. Bumbulytės

Pasaka iš gyvenimo

MOKINIAI

ALĖ RŪTA

Gavau neseniai laišką iš buvusio mokinio Vilniuje; buvo jis Aukštesniojoje technikos mokykloje (dabar – universitetas), Mechanikos III klasėje. Dėsčiau jiems lituanistiką ir buvau tos klasės auklėtoja; išrūpinau neturtingiems stipendijas.

Jis taip gražiai ir rašo (po 50 metų): "Miela Auklėtoja"... (jis pats tik penkiais metais už mane jaunesnis, dabar irgi senelis).

Malonu, kad pavadina "auklėtoja" ar "mokytoja"... Ir pasakoja apie savo šeimą, buvusią Žemaitijoje tėviškę (net jos nuotraukų įdėjo), kuri jau okupacijų sunaikinta ar apniokota. Ir taip nuoširdžiai jis pasakojasi jau kelintame laiške, lyg dar būčiau jo globėja ar bent artima jaunystės draugė.

Ne jis vienas. Įvairiomis progomis būdavo prieina suaugęs, gal ir jau žilas, žmogus ir prisistato: "Buvau jūsų mokinys (ar mokinė), gerai prisimenu..." Ir ima pasakot kokį malonų nuotykį, ar pacituoja mokytojos kokį ypatingą sakinį, įvykį pamokose.

Ir tai labai malonu. Lyg dvelkteli jaunystė...

Bet jau ir tie dabar suaugę (ar net pasenę), kurie tada klasėse buvo "pipirai" ar gražūs jaunuoliai...

Telšių apskrities vienoje kaimo mokykloje patyriau, kad mokytojai žemaičių lygiai gerbiami, kaip ir kunigai. Buvau ten vos pradėjusi mokytojauti, tik virš 20-ties amžiaus, o atėjusi mokinio motina, norėdama pasikalbėti, puolė man bučiuoti ranką... Pasirodo, kunigėliui (senam ar jaunam) ir mokytojams – seniems, jauniems, vyrams, moterims... bučiuoja ranką. Ir savo vaikeliui čia pat pagrąsydavo pirštu: šiukštu ponytėlės neklausyti... O vaikai – klausė ir neklausė, mokėsi ir ne, patingėjo – visokių buvo.

Bet tie maži – pupuliai, garbanoti, klumpėti, nuolat pabraukią nosytes... Tie mažiuliai, bendru žvilgsniu, buvo tokie rūpestingi, taip jie pakreipę galvytes sunkiai vedžiojo sąsiuvinyje raides, žodžius...

O uždavus į namus laisva tema rąšinį, kiek jie prirašydavo savo įspūdžių, pasakų ir svajonių! Jau tuose prikeverzuotuose rašiniuose, kad ir su gramatikos klaidomis, matėsi jų sielų pradai, jų vidiniai turtai-talentai. Galėjo iš jų tapti rašytojais, kiti menininkais, treti įvairių sričių darbininkais ir kūrėjais... Jei tik likimo į gera pakreipti, jei tik nesužaloti įtaigių, pavojingų gyvenimo verpetų.

Ir – vyresnieji. Kai jiem reikėjo spręsti sunkesnius matematikos uždavinius, kai diktantą norėjo parašyt – penketukui, kai kurie (silpnesni) susigundydavo pažvelgti į saujoje sugniaužtą gabesnio draugo paduotą, "špargalką" ar kreivai nusižiūrėti į suolo draugo rašinį... Ir kokia nelaimė, jei mokytojas pastebėdavo sukčiavimą, prieidavo... O kaip nurausdavo kaltininkas! Ne tiek dėl to, kad bus mažesnis pažymys, bet kad jo mylimas mokytojas nutvėrė... Tokia gėda! Gal kartais išeidavo į gera: pirmoji moralės pamoka taip nuteikdavo, kad apsisprendimas nebesukčiauti išlikdavo visam gyvenimui ir didesniuose dalykuose.

O palikus (priverstinai) Tėvynę, teko išeivijos mokyklėlėje, vaikų darželyje (Vokietijoje) dirbti ir su visiškai mažylėliais – pipiriukais. Tenai nebuvo gerų mokymo priemonių. Kaladėlės, popieriaus skiautėlės ar lakštai, pora žirklelių... Tai tekdavo ne tik žaisti skaičiavimą, karpyti, piešti, bet ir daug eiti ratelių, dainuoti, deklamuoti kurį lengvą Vytės Nemunėlio eilėraštį... Nebuvo ir knygelių pasirinkt...

Tekdavo daug pasakoti mažyliams įvairių pasakų apie tik paliktą Lietuvą, arba juos paskui klausinėti, kartoti, lavinti gimtosios kalbos jausmą, klausimais "išprašyti" jų atsakymus ir pasisakymus.

O buvo įdomių tų pasisakymų!

Kartą buvo pokalbis: kas buvo Lietuvoje ar kuo dabar yra jų tėveliai. Na, jie noriai atsakinėjo, nė negalvodami, spontaniškai – tiesas ar fantazijas, kaip jiems atrodė, ir kaip jie sugebėjo.

– Mano tėvelis – mokytojas buvo!

– Mano tėvelis – karininkas, bet jį pagavo...

– Mano tėvelis – pulkininkas!

– Mano – siuvėjas...

Vienas berniukas ilgai tyli, matyt, galvoja.

– Na, o tavo? – mokytoja paragina.

Tada jis pakelia galvą, su pasididžiavimu išskanduoja:

– O mano tėvelis – maisto dalintojas, ot!

Be abejonės, tėvelis jo buvo aukščiausiu visų, pranašesnis.

Stovyklose Vokietijoj, amerikiečių srityje, buvo gaunami iš Amerikos šalpos siuntiniai, kuriuos išskirstydavo stovykos komitetas, o tam tikrą savaitės dieną susirinkusiems išdalindavo komiteto pirmininkas. Tai buvo svarbios pareigos vaiko akimis: juk mama iš jo gauna ir duonos, ir pieno, kiaušinių, miltelių, ir žiupsnelį cukraus... O kartais net ir šokolado.

Visokio amžiaus mokiniai yra mokiniai, ir mokytojams jie lieka brangūs per daugelį metų.

Kokia laimė, kai net ir senatvėje prieina prie tavęs ir ištaria: "Sveiki, mielas mokytojau," ar "labas, miela auklėtoja."

Dar smagiau, kai laiškų parašo...

TORONTO ONT

Vilniaus radijo užsieniui laidos nuo š. m. spalio 27 d. girdimos kasdien 6 v.v. 9875 kHz dažniu, 31 m. bangos ruože. Laida kartojama 7 v.v. nauju 7325 kHz dažniu, 41 m. bangos ruože.

Išeivijos rašytojai, išleidę savo knygas 2001 m., prašomi jas atsiųsti Lietuvių rašytojų drjos metinės premijos konkurso komisijai adresu: N. Užubalienė, 4730 W. 83 St., Chicago, IL 60652. Laukiame.

Lietuvių rašytojų draugija

Kanados lietuvių fondas (KLF) perdavė *Tėviškės žiburiams* $300 iš Koyelaičio fondo, veikiančio KLF sudėtyje. Savaitraščio leidėjai nuoširdžiai dėkoja už kasmetinę to fondo auką.

Lietuvos Vietinės rinktinės savanorių, žuvusių 1944 m., palaikų pervežimui į Lietuvą iš Ašmenos $100 aukojo Juozas Danėnas. Aukotojai prašomi rašyti čekius KLB pažymint (LVR). "Paramos" sąskaitos nr. 14143. F.M.

"Toli Arti" lietuviška televizijos programa nuo rugsėjo 21 d. rodoma Toronte per CFMT kanalą 47 (cable 4) šeštadieniais 11 v.r. ir antradieniais 2.30 v.p.p. Stotis dabar vadinasi OMNI.2.

Anapilio lietuvių sodybos (Anapilis Christian Community Centre) korporacijos posėdis, pirmas po metinio susirinkimo, įvyko spalio 23 d. Anapilio parapijos posėdžių kambaryje. Jame buvo pasiskirstyta pareigomis: pirm. Jonas Andrulis, vicepirm. Rimas Paulionis, sekr. dr. Algis Valiulis, ižd. Antanas Matulaitis ir nariai – prel. Jonas Staškevičius, Regina Celejewska, Viktoras Narušis, Vincas Piečaitis, Prima Saplienė ir Vidmantas Valiulis. Sodybos korporacijai, be didžiųjų pastatų, priklauso Šv. Jono lietuvių kapinės ir buvusi Gerojo Ganytojo stovykla. Ten klebonas prel. J. Staškevičius yra įrengęs Gerojo Ganytojo misiją, kuriai sėkmingai vadovauja. Kiekvieną sekmadienį vyksta lietuviškos pamaldos, vasarą sutraukiančios gausius lietuvius vasarotojus.

Anapilio patalpose veikia *Tėviškės žiburių* redakcija ir administracija, KLB muziejus-archyvas. Patalpomis nemokamai naudojasi "Gintaro" sambūris, sporto klubas "Anapilis", Lietuvių bendruomenė ir Anapilio parapija rengiant minėjimus, kultūrinius bei religinius susirinkimus.

Šv. Jono lietuvių kapines administruoja kapinių komisija, kuriai pirmininkauja Antanas Matulaitis. Posėdyje buvo aptariami ir kapinių einamieji reikalai. Kapinės yra tvarkomos pagal valdžios nustatytas taisykles. Kapinių vadovybė mato, kad yra taisytinų dalykų, kurie yra ir bus taisomi ateityje. Šią vasarą kaitra išdegino žolę, o jos vieton įsikerojo piktžolės. Su jomis labai pradėta kovoti, ir jų naikinimas bus tęsiamas kitą vasarą. Kartais visuomenėje pasklinda gandų. Pvz. kalbama apie kažkokį fondą, kurio lėšomis esą galėtų būti tvarkomos visos kapavietės. Tiesa, kapinių komisija globoja specialų fondą, suaukotą asmenų, po kurių mirties kapinių komisija fondo lėšas naudoja jų kapaviečių tvarkymui: sodina gėles, jas laisto ir prižiūri. Bet tokia priežiūra kitų kapaviečių turi užsiimti mirusiųjų palikuonys. Tačiau jei kapavietės yra apleistos ir jų niekas neprižiūri, tai tokios kapavietės prie paminklų yra sulyginamos ir uždedama žolė. Kapinių komisija yra įpareigojusi reguliariai nupjauti žolę visose kapinėse ir ją apkirpti apie paminklus.

Laidojimas lietuvių kapinėse yra pigus palyginti su kitomis kanadiečių kapinėmis. Tokiu būdu gaunama ir žymiai mažiau pajamų. Dar atsimintina – 40 nuošimčių laidojant nuo kiekvienos kapavietės pasiima valdžia į savo fondą, kurio lėšomis bus kapinės tvarkomos jas uždarius. Tad galvoti apie atskirą visų kapaviečių tvarkymą yra neįmanoma. Šiaip kapinėmis ir jų paminklų įvairumu džiaugiasi svečiai atvykę iš kitur. **J. A.**

SKAITYTOJAI PASISAKO

LAIŠKAI LIETUVOS SPAUDOJE

Didieji Lietuvos dienraščiai, kaip pvz. *Lietuvos rytas* ir *Lietuvos žinios,* turi elektroninių laiškų skyrių. Ypač daug laiškų pasirodo *Lietuvos ryte,* daugiausia be parašo ir adreso, kartais parašyti grubiais žodžiais. Pasirodo daug paradoksų, pvz. komunizmas atnešė gerovę Lietuvai (tai kodėl jis sugriuvo?), Adamkus esąs kriminalistas (kur įrodymai?) ir t.t. Tai klasiškas paradoksas: ar gali melagis sakyti tiesą?

Aš daug rašau į abu minėtus dienraščius. Mano pagrindinės tezės: 1. Lietuvoje nebuvo desovietizacijos ir dekomunistizacijos ir todėl šiandien valdžią sudaro buvę komunistai su LTSR komunistų partijos pirmuoju sekretorium A. M. Brazausku, tapusiu pirmuoju Lietuvos prezidentu ir dabar premjeru; 2. tėra tik istorija, dabartis tuoj išgaruoja ir ateities nėra – lyginu Lietuvos nepriklausomybę 1918-1940 m. su praeitų 12 metų dabartine nepriklausomybe, kur pirmą kartą valdžioje nebuvo nei bermontininkų, nei kapsukininkų, o antrą kartą tebevaldo buvę komunistai; 3. pasisakau už Valdo Adamkaus antrą kadenciją, nes jis nepriklauso jokiai partijai (kaip numatyta Lietuvos konstitucijoje), yra demokratas ir ryžtingai veda Lietuvą į Vakarus.

Sulaukiu daug priešingų nuomonių, siunčiančių mane pas psichiatrus arba po velnių, nuodingų virusų tikruoju mano elektroniniu adresu, nes pasirašau savo vardu ir duodu savo adresą. Tačiau gaunu daugiau pritarimo negu pasmerkimo. Mažai laiškų iš užsienio, ypač su tikromis pavardėmis. Pvz. PLB kongresas Lietuvoje buvo dienraščių beveik nepastebėtas, o laiškai buvo neigiami. PLB atstovai nerašė laiškų. Bernardo Brazdžionio laidotuvės Lietuvoje palankiai aprašytos dienraščiuose, tik keli laiškai iš Amerikos, kur poetas gyveno ir kūrė.

Skatinu užsienio lietuvius rašyti į Lietuvos spaudą, kad būtų išgirstos visos pusės.

Saulius Šimoliūnas, Detroit

NETIKSLUMAI

Su dideliu nustebimu skaitėme *TŽ* 35 nr. straipsnį *Neprisikelianti vagių auka,* kurio autorė – Antanina Garmutė. Mus giliai nustebino straipsnyje pateiktos netiesos faktas ir jo paskleidimas per Jūsų laikraštį. Tai metė netikrumo šešėlį ant paminklinės Prisikėlimo bažnyčios atstatymo komiteto narių, taipogi visų tinkinčiųjų ir aukojančių bažnyčios atstatymui.

Gaila, kad nebuvo pasiklausta mūsų pačių, kurie tiesiogiai susiję su šios laisvės ir tautos vienybės idealus įkūnijančios šventovės atstatymo reikalais ir nebuvo patikrinta šių faktų kilmė bei autorystė. Tuo nepasirūpino ir pati straipsnio autorė A. Garmutė.

Noriu priminti, kad jokių, anot rašinio autorės, atsarginių plytų nėra ir nebuvo, o bažnyčia nėra griaunama. Dekoratyvinių stiklų taip pat nebuvo, apie tai šiandien dar net nekalbama, šviestuvų tuo labiau, kadangi elektros darbai dar net nepradėti, kol kas atliekami tik išorės tinkavimo darbai.

Be to, jau nuo balandžio mėnesio Kauno arkivyskupo skyrimu, parapijoje dirba naujai paskirtas kunigas, Kauno miesto dekanas Vytautas Grigaravičius. Jis taip pat eina ir Prisikėlimo bažnyčios klebono bei atstatymo komiteto pirmininko pareigas. Jam vadovaujant bažnyčiai, per palyginant trumpą laiką likviduoti visi įsiskolinimai rangovams, pasiekta teigiamo finansinio statybos balanso, pradėti planuoti tolesni darbai. Vedama griežtos apskaitos ir visiško skaidrumo buhalterija bei statybos priežiūros kontrolė. Kiekvienas, net ir kelis litus aukojantis žmogus gali gauti išsamią informaciją apie esamą statybų situaciją, lėšų paskirstymą bei panaudojimą, vykdomus darbus ir t.t.

Taip pat noriu jus užtikrinti, kad nei vienas centas, jokia statybinė medžiaga, skirta šios šventovės atstatymui, tikrai nėra pavogta. Tuo mes rūpinamės kiekvieną dieną. Mes jaučiame didelę moralinę atsakomybę prieš aukotojus, kurie dažnai paskutiniu duonos kąsniu dalijasi, kad ši šventovė prisikeltų.

Giedrius Kalninis, Paminklinės Prisikėlimo bažnyčios atstatymo komiteto atstovas spaudai

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West į staigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu į staigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų į vertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (į vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE LAW FIRM
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Tony Genys — Sutton GROUP
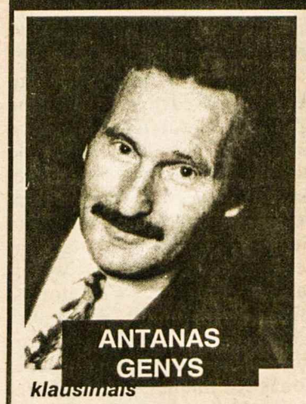
ANTANAS GENYS
PATYRĘS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS netoli naujos PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
Prašau skambinti šiandien klausimais
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594
27 John Street, Toronto, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W. ir Weston Road)

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

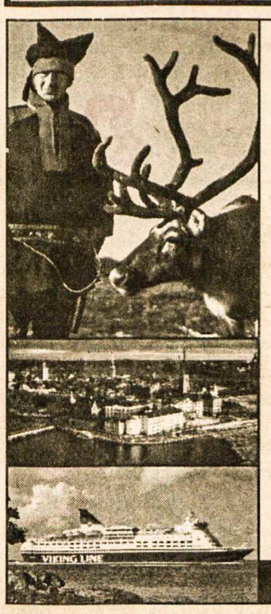
VIKING ESCAPADES
Experience the warmth and charm of Northern Europe in the Fall and Winter.
Take a romantic Viking Line cruise. See the wonderous Lapland winter. Enjoy a toasty drink in a warm Vilnius café. Take a walk along the beautiful Stockholm harbour. Enjoy the sights of Helsinki as they glisten in the moonlight. Stay at the world famous Ice Hotel. Call us for the best air only rates to Vilnius.
Book your trip now to Europe's winter playground.
Packages Including Air Starting From: $998*
*Per person based on double occupancy. All applicable taxes are extra.
FINNAIR SCANDIC VIKING LINE
ADVANtage ULTRA TRAVEL
Call Us: 1-877-668-6155
Ont. Reg # 3150865, 50009320

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

TORONTO ONT

Anapilio žinios

– Spalio 26, šeštadienį, Šv. Mykolo katedroje buvo apdovanoti kardinolo Carterio medaliu du mūsų parapijos Mišių tarnautojai: Darius Paznėkas ir Andrius Paznėkas.

– Spalio 22, antradienį, iš Lietuvos kankinių šventovės Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidotas a.a. Leonas Razgaitis, 91 m. amžiaus.

– Spalio 22, antradienį, iš Delhi Šv. Kazimiero šventovės Delhi kapinėse palaidota a.a. Teresė Astrauskienė, 99 m. amžiaus.

– Lietuvoje mirė a.a. Leontina Andrijauskienė, sesuo mūsų parapijietės Bronės Morkūnienės ir motina Nijolės Bates.

– Pirmosios Komunijos pasiruošimo pamokoms dar galima registruotis po Mišių zakristijoje.

– Lapkričio 1 yra pirmasis mėnesio penktadienis. Tą dieną Lietuvos kankinių šventovėje Mišios bus 7 v.v., o po Mišių – Šventoji Valanda prie išstatyto Švenčiausiojo.

– Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje ateinantį savaitgalį Mišios bus ne sekmadienį, bet šeštadienį 2 v.p.p. Tai daroma ryšium su Anapilyje vyksiančia kapinių lankymo diena.

– Rudeninė kapinių lankymo diena Anapilyje – lapkričio 3, sekmadienį. Pamaldos bus 3 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje. Pamokslą sakys Tauragės įgulos kapelionas kun. Remigijus Monstvilas. Autoaikštėje bei kapinėse tvarką prižiūrės Toronto Vl. Pūtvio kuopos šauliai. Mokyklinis autobusas į pamaldas veš maldininkus nuo Islington požeminių traukinių stoties 2.30 v.p.p. o nuo Anapilio atgal išvažiuos 5.30 v.p.p. Anapilio autobusėlis tą sekmadienio rytą važiuos įprasta sekmadienio tvarka.

– Kapinių lankymo dienos proga lapkričio 3, sekmadienį, KLK moterų draugijos skyrius ruošia meno parodą Anapilio parodų salėje. Parodoje dalyvauja dail. Silvija Saplienė ir keramikė Valentina Balsienė. Parodos atidarymas – tuojau po 9.30 v.r. Mišių.

– Kapinių lankymo dienos pietūs lapkričio 3, sekmadienį, bus ruošiami Anapilio moterų būrelio Anapilio salėje. Pietauti bus galima po 9.30 v.r. Mišių per ištisą dieną ir atsigaivinti vynu bei alučiu.

– Mišios lapkričio 3, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Adą Poškaitienę; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje spalio 2, šeštadienį, 2 v.p.p. už Joną Ramanauską; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje spalio 2, šeštadienį, 3 v.p.p. už Teodorą Schneider ir Liną Markelį.

Išganytojo parapijos žinios

– Sekmadienį pamaldos su Šv. Komunija 9.30 v. ryto. Pamaldų metu įvyks Šv. Krikštas ir sekmadienio mokyklos tikybos pamokos. Po pamaldų šventovės patalpose įvyks Moterų draugijos susirinkimas.

– Lapkričio 10 d., 9.30 v. ryto pamaldose pamokslą pasakys vysk. Ansas Dumpys, kuris atvyksta dalyvauti KLB – 50 m. jubiliejaus renginiuose.

Lietuvių Namų žinios

– Spalio 27 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 230 svečių. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino Moterų būrelio pirmininkė A. Biškevičienė.

– LN valdybos posėdis – lapkričio 6, trečiadienį, 7 v.v. Lietuvių Namų seklyčioje.

– Lapkričio 23 d. Lietuvių Namai švęs 50 metų sukaktį. Bilietai į pokylį platinami LN raštinėje tel. 416 532-3311, sekmadienio popietėse arba skambinti A. Dargytei-Byszkiewicz, tel. 416-762-1497.

– Galintys finansiškai paremti LN leidinį arba norintys tapti leidinio mecenatais prašomi skambinti tel. 416 532-3311.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai, užjausdamos a.a. S. Dziko, a.a. V. Paulionienės, a.a. Z. Sakalienės artimuosius, Zuzana Stančikienė ir dukros Živilė ir Rūta aukojo $100.

– Slaugos namų komitetas dėkoja už aukas. Jos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

– Lapkričio 17 d., 12.30 Slaugos namuose įvyks iškilmingas jų atidarymas. Sveikinimai ir vaišės – Prisikėlimo parapijos salėje.

– Dėkojame J. Z. Mažonams, paaukojusiems knygų Slaugos namų bibliotekai. Priimamos ir anglų kalba išleistos grožinės literatūros knygos.

KOSMETOLOGO PASLAUGOS: manikiūras, pedikiūras; vaškavimas (waxing), veido kaukės, valymas ir gydymas. Skambinti: tel. 905 795-7872. Nešiojamas tel. 416 817-2215.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Šis penktadienis ir šeštadienis yra mėnesio pirmieji. Pirmą penktadienį Mišios ir Šv. Valanda 7 v.v. Pirmą mėnesio šeštadienį Gyvojo rožinio draugijos nariai renkasi Rožinio kalbėjimui 10.30 v.r., Mišiom 11 v.r.

– Šį sekmadienį Šv. Jono kapinėse parapijos kunigai bent valandą prieš 3 v. Mišias šventins paminklus.

– Parapijos tarybos labdaros sekcijos suorganizuotas vartotų drabužių ir daiktų išpardavimas vyksta šį penktadienį ir šeštadienį. Daiktus prašoma atvežti į parapijos salę iki ketvirtadienio 4 v.p.p.

– Santuokos sakramentą priėmė Jonas Sagevičius ir Susan Melo.

– Uždaros rekolekcijos vyrams ir moterims vyks parapijos patalpose lapkričio 23 d. nuo 9 v.r. iki vakaro. Rekolekcijas ves kun. Algirdas Malašauskis, OFM., Vilniaus Bernardinų parapijos vikaras. Registracijos mokestis $50. Registruotis parapijos raštinėje ar pasIreną Vibrienę 416 762-8414.

– Parapijiečių fotografavimas leidiniui vyks šią savaitę nuo trečiadienio iki šeštadienio. Užsisakyti laiką – skambinant į parapijos raštinę. "Vilniaus rūmuose" gyvenantys parapijiečiai gali nusifotografuoti lapkričio 19 d., tarp 12 v.d. ir 6 v.v. Skambinti K. Sendai 416 769-1854.

– Mišios sekmadienį, lapkričio 3: 8 v.r. už Seliokų šeimos mirusius; 9.15 v.r. už a.a. Mariją ir Michael Woytowicz; 10.30 v.r. už Vėlinių novenai pavestas sielas, už a.a. Kostą Valančių, už a.a. Antaną ir Petronelę Poškus, už a.a. Antaną Rūką – 1 metinės; 12 v.d. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Muziejaus-archyvo žinios

– Kapinių lankymo dieną muziejuje jau bus iškabinti Kanados lietuvių bendruomenės 50-to jubiliejaus rodiniai – įvairių KLB apylinkių veiklos nuotraukos. Labai kviečiame visus apsilankyti. Muziejus bus atidarytas nuo 10.30 v.r. iki 5 v.v.

– Muziejaus-archyvo išlaikymui aukojo: $50 – S. Vasiliauskas iš Montrealio; $20 – Vika Ross.

Maironio mokyklos žinios

– Kaukių pobūvis, surengtas darželinukams, smagiai praėjo – mokinukai žiūrėjo filmą "Aukštyn kojom", valgė saldainių bei pyragaičių ir apėjo klases, įdomiai apsirengę.

– Zita Kelmickaitė, Lietuvos folkloristė, kalbėjo lituanistiniuose kursuose, aštuntame ir penktame skyriuose apie Vėlinių reikšmę.

– Lapkričio 2 d., 9.30 v.r. kun. Edis Putrimas ir brolis Petras Šarka, OFM, ves Vėlinių dienos susikaupimą mokyklos auditorijoje.

– Mokyklos bibliotekoje, Petro Butėno dėka, turime trylika "Lietuvių kalbos žodyno" tomų, išleistų Lietuvoje. Gražina Šiaučiūnienė padovanojo pasakų knygų. **Živilė**

Kanados lietuvių katalikų centro posėdyje, įvykusiame spalio 9 d. Anapilio parapijos klebonijos posėdžių kambaryje po trimečio centro suvažiavimo, pasiskirstyta pareigomis: pirm. Jonas Andrulis, sekr. Angelika Sungailienė, ižd. Vytautas Taseckas ir išrinkti nariai – Vytautas Bireta, Jonas Čiabatorius, Birutė Čepaitienė, dr. Judita Čuplinskienė, Regina Choromanskytė, Danutė Garkūnienė, Jonas Karaliūnas, Juozas Karasiejus, Feliksas Mockus, Teresė Pargauskienė, Birutė Samsonienė, Antanas Samsonas, Gailius Senkus, Vida Valiulienė; iš pareigos nariai: Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonas kun. Juozas Žukauskas, OFM, Anapilio Lietuvos kankinių parapijos klebonas prel. Jonas Staškevičius, Toronto Prisikėlimo parapijos klebonas Augustinas Simanavičius, OFM, Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos vienuolijos atstovė ses. Loreta, Kanados lietuvių kat. moterų draugijos pirm. Birutė Biretienė, Kanados lietuvių kat. kultūros dr-jos "Žiburiai" pirm. Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė.

Kasmetinė 1,000-ties dol. Prel. dr. Juozo Prunskio fondo premija paskirta Gudijos lietuvių laikraščiui *Lietuvių godos*. Posėdyje pastebėta, kad sumažėjo maldininkų skaičius lietuvių pamaldose Kanados kankinių šventovėje Midlande. Iškelta mintis, kad būtų suaktyvintas tautiečių dalyvavimas šiose pamaldose. Prie Midlando šventovės yra pastatydintas lietuvių kryžius prisiminti Lietuvos kankiniams ir jos kariams, žuvusiems už tautos laisvę. Tos pamaldos turėtų tapti kasmetine Kanados lietuvių religine bei tautine manifestacija. **J.A.**

Toronto lietuvių slaugos namai "Labdara", kurių iškilmingas atidarymas įvyks š.m. lapkričio 17 d., 12.30 v.p.p. Prisikėlimo parapijos salėje **Nuotr Č. Jonio**

VĖLINIŲ susikaupimo metu

KAPINIŲ LANKYMO DIENĄ

lapkričio 3, sekmadienį, 1 v.p.p.

Anapilio parapijos salėje

kamerinis orkestras "LYRA" (vadovė A. ŠARPYTĖ)

kviečia į renginį

"Atgaivink sielą"

DALYVAUJA SOLISTAI ir SKAITOVAI

Dėl bilietų teirautis tel. 905 238-0580 (Ramunė Paškuvienė). Bilieto kaina 15 dol.

DĖMESIO!

Šiais metais KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

ŠVENČIA 50 METŲ JUBILIEJŲ

Paskirkite š.m. lapkričio 9-10 d.d. savaitgalį šiai šventei

ŠEŠTADIENĮ, lapkričio 9:

8.30 v.r. – KLB TARYBOS SUVAŽIAVIMAS, Prisikėlimo parapijos kavinėje

9 v.r. – ŠALFASS-gos KREPŠINIO VARŽYBOS, Humber College (Lakeshore Campus) (žr. pranešimą "TŽ" sporto skyriuje)

1 v.p.p. – DAINŲ ir RATELIŲ POPIETĖ "RUGIAPJŪTĖ", vad. tautosakininkės Zitos Kelmickaitės, Prisikėlimo parapijos salėje

6 v.v. – IŠKILMINGAS POKYLIS KARTU SU KANADOS LIETUVIŲ FONDU, švenčiančiu 40 m. jubiliejų, Toronto Lietuvių Namuose

Programoje: MONTREALIO DAINOS VIENETAS, vad. Aleksandro Stankevičiaus.

Bilietus užsisakyti pas J. R. Danaičius, tel. 416 232-9772.

Kaina – $75 asmeniui (išduodamas $50 kvitas mokesčių atleidimui)

SEKMADIENĮ, lapkričio 10:

PAMALDOS VISOSE LIETUVIŲ PARAPIJOSE

10 v.r. – ŠALFASS-gos KREPŠINIO VARŽYBOS, Humber College (Lakeshore Campus)

2.30 v.p.p. IŠKILMINGA AKADEMIJA Anapilyje su veiklos apžvalga ir Kanados lietuvių literatų skaitiniais; KLB kryžiaus šventinimas

KANADOS LIETUVIŲ MUZIEJUJE BUS MŪSŲ VEIKLOS NUOTRAUKŲ PARODA

KLB krašto valdyba

Kapinių lankymo dieną, lapkričio 3, *Tėviškės žiburių* administracija bus atidaryta po 9.30 v.r. Mišių iki 3 v.p.p.

"Vilniaus Manor" gyventojus, o taip pat ir Lietuvių Namuose pietaujančius svečius, norinčius dalyvauti KLB 50-mečio jubiliejinėje akademijoje lapkričio 10, sekmadienį, 2.30 v.p.p. į Anapilį nemokamai nuveš specialus autobusas, kuris nuo "Viniaus Manor" išvyks 1.45 v.p.p. Atgal važiuos 15 min. po renginio, į kurį įėjimas – laisva auka.

A. a. Juozo Malskio atminimui K. Slyžys *Tėviškės žiburiams* aukojo $100.

Torontietei Adrianai Karkaitei š.m. spalio 27 d. Prisikėlimo parapijoje buvo surengtas mergvakaris. Dalyvavo daugiau kaip 200 šeimos draugių, giminaičių ir pažįstamų, kurios susirinko būsimai lietuviškai porai padovanoti gražų kraitį. Šeimos draugė Irena Grabošaitė-Ross pasveikino visas susirinkusias, trumpai pakalbėjo apie jaunąją ir pristatė jos artimąsias – mamą Aušrą Karkienę, būsimą uošvę Violetą Verbylienę, močiutę – poetę Juliją Švabaitę-Gylienę bei tetas ir pusseseres. Sesuo Vilija Karkaitė supažindino su pamergėmis, o visoms nuoširdžiai padėkojo Adriana ir jos sužadėtinis Raimundas Verbyla. Gražias vaišes sunešė ponios bei paruošė šeimininkė Genutė Kobelskienė su talkininkėmis. Adriana yra baigusi muzikos terapiją, dirbs savo srityje Otavoje, kur jaunieji ruošiasi apsigyventi. **Dlv.**

KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA

kviečia lietuvių jaunimą tarp 16-kos ir 35-rių metų amžiaus aktyviai dalyvauti XI-tame Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese, kuris įvyks 2003 m. vasarą Lietuvoje, Lenkijoje ir Vokietijoje

XI-to KONGRESO INFORMACIJOS SESIJA

įvyks 2002 m. lapkričio 2d.,

Toronto Lietuvių Namuose, nuo 3 v.p.p. iki 5 v.p.p.

Visi norintys tapti Kanados atstovais XI PLJK, prašomi dalyvauti šioje svarbioje sesijoje, per kurią bus išaiškinta atstovų kandidatavimo ir rinkimo procedūra. **KLJS valdyba**

KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA

kviečia visus į

"HALLOWEEN" ŠOKIUS

Kada? 2002 m. lapkričio 2, šeštadienį, 8 v.v.

Kur? Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. W.

Kiek? $7 su kauke, $10 be kaukės

Lietuvių Namuose lapkričio 17, sekmadienį, 3 v.p.p. įvyks Lilijos Turūtaitės 10-mečio koncertas. Programoje – chorai "Aras", "Daina", "Angeliukai" ir jaunimo grupė.

A. a. Broniaus Žutauto 5-rių metų mirties sukakčiai paminėti sūnūs Algis ir Saulius sergantiems vaikučiams Lietuvoje aukojo $80.

Kauno arkivyskupijos *Vaikų dienos centrams* $110 aukojo S. Weinstein (per Anapilio knygyną iš suaukotų vartotų pašto ženklų).

Tremtinių vaikaičių mokyklai "Lietuvių Namai" Vilniuje J. M. Astrauskai paaukojo $20.

A. a. Kosto Valančiaus penkerių metų mirties prisiminimui pagerbti žmona Birutė Valančienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

A. a. Vytauto Vasiliausko mirties metinių prisiminimui, Stefanija Vasilauskienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

A. a. Leonui Razgaičiui mirus, užjausdami brolį Praną su šeima ir velionies šeimą, Sigita ir Vytautas Aušrotai *Tėviškės žiburiams* aukojo $20.

MONTREALQUE

Aušros Vartų parapijos žiniaraštyje klebonas kun. Ričardas Birbilas jau antrą mėnesį primena parapijiečiams ir šios parapijos bičiuliams, kad tradiciniai pietūs su visais priedais įvyks lapkričio 10 d. Visi kviečiami gausiai dalyvauti, susitikti su rečiau matomais pažįstamais ir tuo pačiu paremti parapiją.

Liudo Stankevičiaus vedama lietuviška radijo programa per CFMB 1280 AM girdima kiekvieną antradienį 11-12 val. vakare sulaukė jau 39 metų sukakties. Tas įvykis buvo gražiai paminėtas spalio 20 d. Aušros Vartų parapijos salėje. Minėjimą pradėjo pats L. Stankevičius, pasveikindamas susirinkusius. Trumpai prisiminė lietuviškos radijo programos vedimo sunkumus ir laimėjimus. Dėkojo "Litui", fondams bei rėmėjams už paramą. Taip pat dėkojo moterims už šios dienos gausių vaišių paruošimą. Po to supažindino su svečiu iš Paryžiaus garsiu poetu, dainininku, kompozitoriumi Andre Dumas, kuris su dideliu pasisekimu yra dalyvavęs dviejuose Vilniuje ruoštuose tarptautiniuose dainos festivaliuose. Jis yra sukūręs ir dainą *Laba diena, Lietuva*, kurią čia ir padainavo. Visos svečio dainos prancūzų kalba, pritariant gitara, skambėjo gražiai ir susilaukė pelnyto publikos plojimo. Toliau sekė vaišės ir pabendravimas.

Šv. Elzbietos draugija patikslina, kad jų ruošiami pietūs bus Šv. Kazimiero parapijos svetainėje lapkričio 17 d., o ne lapkričio 3 d., kaip anksčiau buvo skelbta.

A. a. Ann Oss (Ona Ūsienė-Lukaitytė), 87 m. amžiaus, mirė 2002 m. spalio 18 d. Po gedulinių Mišių Aušros Vartų šventovėje spalio 21 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liko sūnus su šeima, sesuo, vaikaičiai, gausūs giminės ir kiti artimieji.

A. a. Mečys Makauskas, 82 m. amžiaus mirė 2002 m. spalio 21 d. Po gedulinių Mišių Šv. Kazimiero šventovėje spalio 23 d. palaidotas Cote des Neiges kapinėse. Liko žmona, du sūnūs su šeimomis ir kiti artimieji. **B.S.**

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 *FAX: 766-1349*

Lietuviškų renginių tvarkaraštis

2002 metai

Lapkričio 2 d. – KLJS "Halloween" šokiai Lietuvių Namuose (LN)
Lapkričio 3 d. – Kapinių lankymas; "Lyros" koncertas Vėlinių proga; meno paroda Anapilyje
Lapkričio 9-10 d.d. – ŠALFASS-gos Kanados ir JAV moterų, vyrų krepšinio pirmenybės Humber College
Lapkričio 9-10 d.d. – KLB 50 m. sukaktis-suvažiavimas Prisikėlimo parapijoje
Lapkričio 9 d. – Dainų popietė rugiapjūtės tema Prisikėlimo parapijos salėje; KLB ir KLF pokylis LN
Lapkričio 10 d. – KLB 50 metų veiklos akademija Anapilyje
Lapkričio 16 d. – Maironio mokyklos tėvų susirinkimas mokykloje
Lapkričio 17 d. – Pensininkų "Dainos" vieneto koncertas LN
Lapkričio 23 d. – Lietuvių Namų 50 metų sukakties pokylis
Lapkričio 24 d. – Kariuomenės šventės minėjimas LN
Gruodžio 1 d. – Kalėdinis baltiečių chorų koncertas "Baltic Noel" (Metropolitan United Church)
Gruodžio 8 d. – LN kultūros komisijos renginys – A. Terlecko paskaita
Gruodžio 14 d. – Maironio mokyklos Kalėdų eglutė mokykloje
Gruodžio 15 d. – Skautų Kūčios Prisikėlimo parapijos salėje
Gruodžio 27 d. – KLJS šokiai LN
Gruodžio 31 d. – Naujų metų sutikimas LN, Prisikėlimo parapijoje, Anapilyje

2003 metai

Vasario 2 d. – Vyrų choro "Aras" 25-mečio koncertas LN
Vasario 9 d. – Skautų Vasario 16-tosios sueiga Anapilyje
Vasario 15 d. – Sambūrio "Santaka" Valentino dienos šokiai LN
Vasario 16 d. – KLB Vasario 16-tosios minėjimas Anapilyje
Vasario 22 d. – Medžiotojų klubo "Tauras" renginys LN
Kovo 2 d. – Skautų Kaziuko mugė Anapilyje
Kovo 23 d. – Prisikėlimo kredito kooperatyvo metinis susirinkimas parapijos salėje
Kovo 30 d. – Ansamblio "Gintaras" koncertas Anapilyje
Kovo 30 d. – Toronto Lietuvių Namų metinis susirinkimas
Balandžio 6 d. – "Paramos" kredito kooperatyvo metinis susirinkimas LN
Balandžio 26 d. – Kanados lietuvių fondo metinis suvažiavimas LN
Balandžio 27 d. – LN moterų būrelio Velykų stalas
Gegužės 11 d. – Motinos dienos pietūs Anapilyje
Gegužės 24 d. – Prisikėlimo parapijos choro 50 m. sukakties koncertas parapijos salėje
Gegužės 25 d. – Pavasarinis kapų lankymas
Gegužės 30 d. – Maironio mokyklos abiturientų mokslo užbaigimo iškilmės Prisikėlimo parapijos salėje
Liepos 3-6 d.d. – Pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventė Lietuvoje

KLB Toronto apylinkės valdyba

Išeivijos lietuvių klierikų studijų fondui $50 aukojo K. G. Balytos (a.a. Stasio ir Magdalenos Kniukštų atminimui).

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $100 – dr. D. Žutautas (savo tėvo a.a. Broniaus Žutauto V mirties metinių proga); $50 – D. Radzevičienė.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS
praneša savo nariams, kad parduoda
EURO
KELIONIŲ ČEKIUS
(Euro travellers cheques)

IEŠKOME auklės 1 metų berniukui pilnu laiku Miltone. Skambinti tel. 905 878-7062.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783

Punia Construction Ltd.
NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
- **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**
- **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**
- **STATOME: verandas, tvoras**
- **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ
Skambinti
ALVYDUI GRIGUČIUI
tel. (905) 848-9628
nešiojamas (416) 560-0122